

ЗАКОН ЗА ЧУЖДЕНЦИТЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Отразена деноминацията от 05.07.1999 г.

Обн. ДВ. бр.153 от 23 Декември 1998г., изм. ДВ. бр.70 от 6 Август 1999г., изм. ДВ. бр.42 от 27 Април 2001г., изм. ДВ. бр.112 от 29 Декември 2001г., изм. ДВ. бр.45 от 30 Април 2002г., изм. ДВ. бр.54 от 31 Май 2002г., изм. ДВ. бр.37 от 22 Април 2003г., изм. ДВ. бр.103 от 25 Ноември 2003г., изм. ДВ. бр.37 от 4 Май 2004г., изм. ДВ. бр.70 от 10 Август 2004г., изм. ДВ. бр.11 от 1 Февруари 2005г., изм. ДВ. бр.63 от 2 Август 2005г., изм. ДВ. бр.88 от 4 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.82 от 10 Октомври 2006г., изм. ДВ. бр.11 от 2 Февруари 2007г., изм. ДВ. бр.29 от 6 Април 2007г., изм. ДВ. бр.52 от 29 Юни 2007г., изм. ДВ. бр.63 от 3 Август 2007г., изм. ДВ. бр.109 от 20 Декември 2007г., изм. ДВ. бр.13 от 8 Февруари 2008г., изм. ДВ. бр.26 от 7 Март 2008г., изм. ДВ. бр.28 от 14 Март 2008г., изм. ДВ. бр.69 от 5 Август 2008г., изм. ДВ. бр.12 от 13 Февруари 2009г., изм. ДВ. бр.32 от 28 Април 2009г., изм. ДВ. бр.36 от 15 Май 2009г., изм. ДВ. бр.74 от 15 Септември 2009г., изм. ДВ. бр.82 от 16 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.93 от 24 Ноември 2009г., изм. ДВ. бр.103 от 29 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.73 от 17 Септември 2010г., изм. ДВ. бр.9 от 28 Януари 2011г., изм. ДВ. бр.43 от 7 Юни 2011г., доп. ДВ. бр.21 от 13 Март 2012г., изм. ДВ. бр.44 от 12 Юни 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.16 от 19 Февруари 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.23 от 8 Март 2013г., изм. ДВ. бр.52 от 14 Юни 2013г., изм. ДВ. бр.68 от 2 Август 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.70 от 9 Август 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.108 от 17 Декември 2013г., изм. ДВ. бр.53 от 27 Юни 2014г., изм. и доп. ДВ. бр.14 от 20 Февруари 2015г., изм. ДВ. бр.79 от 13 Октомври 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.80 от 16 Октомври 2015г., изм. ДВ. бр.15 от 23 Февруари 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.33 от 26 Април 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.97 от 6 Декември 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.101 от 20 Декември 2016г., доп. ДВ. бр.103 от 27 Декември 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.97 от 5 Декември 2017г., доп. ДВ. бр.14 от 13 Февруари 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.24 от 16 Март 2018г., изм. ДВ. бр.56 от 6 Юли 2018г., изм. ДВ. бр.77 от 18 Септември 2018г., изм. ДВ. бр.1 от 3 Януари 2019г., изм. ДВ. бр.24 от 22 Март 2019г., изм. и доп. ДВ. бр.34 от 23 Април 2019г., доп. ДВ. бр.58 от 23 Юли 2019г.

Глава първа. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (Изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) Този закон определя условията и реда, при които чужденците могат да влизат, да пребивават и да напускат Република България.

(2) Този закон се прилага и по отношение на членовете на семейството на български гражданин, които не са граждани на държава - членка на Европейския съюз, или на държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или на Конфедерация Швейцария.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 97 от 2016 г., изм. - ДВ, бр. 34 от 2019 г.) Условията и редът, при които гражданите на други държави - членки на Европейския съюз, и членовете на техните семейства, както и гражданите на държави - страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство, и на Конфедерация Швейцария и членовете на техните семейства влизат, пребивават и напускат Република България, се определят със Закона за влизането, пребиваването и напускането на Република България на гражданите на Европейския съюз и членовете на техните семейства.

Чл. 2. (Изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2009 г.) Чужденец по смисъла на този закон е всяко лице, което не е български гражданин.

(2) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Чужденец е и лице без гражданство - лице, което не се разглежда като гражданин от нито една държава в съответствие с нейното законодателство.

(3) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2017 г.) Членове на семейство на чужденец са лицата, които живеят с него в едно домакинство и са:

1. съпруг/съпруга;
2. деца на чужденеца и на неговия съпруг/съпруга, включително осиновените, които не са навършили 18-годишна възраст и не са сключили брак;

3. деца, включително осиновените, на чужденеца, които не са навършили 18-годишна възраст и не са сключили брак, когато той притежава родителските права и децата се намират на негова издръжка;

4. деца, включително осиновените, на съпруга/съпругата, които не са навършили 18-годишна възраст и не са сключили брак, когато той притежава родителските права и децата се намират на негова издръжка.

(4) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 23 от 2013 г.) За членове на семейството се смятат и навършилите 18-годишна възраст деца на чужденеца или на неговия съпруг/съпруга, не сключили брак, когато сериозни здравословни причини налагат полагането на лични грижи за тях или поради такива причини са обективно неспособни да осигуряват собствената си издръжка.

(5) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Когато чужденецът вече има съпруг/съпруга, живеещ с него на територията на Република България, не се разрешава събирането на семейството с друг съпруг/съпруга.

(6) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 9 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 23 от 2013 г., доп. - ДВ, бр. 34 от 2019 г.) Членове на семейството на български гражданин по смисъла на този закон са лицата, които живеят с него в едно домакинство и са:

1. съпруг;

2. низходящи, включително когато са низходящи само на лицето по т. 1, които не са навършили двадесет и една години и не са сключили брак;

3. низходящи, включително когато са низходящи само на лицето по т. 1, които са навършили двадесет и една години, но нямат собствени доходи поради това, че не са в състояние да осигуряват сами издръжката си или сериозни здравословни причини налагат българският гражданин да полага лично грижи за тях;

4. (изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 34 от 2019 г.) възходящи на българския гражданин или на лицето по т. 1;

5. (изм. - ДВ, бр. 23 от 2013 г.) други членове на неговото домакинство, които са били изцяло на негова издръжка в държавата по произхода им или в държавата на обичайното им пребиваване или сериозни здравословни причини налагат българският гражданин да полага лично грижи за тях.

Чл. 3. (1) Чужденците в Република България имат всички права и задължения според българските закони и ратифицираните международни договори, по които Република България е страна, с изключение на тези, за които се изисква българско гражданство.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) По отношение на чужденци, които са акредитирани като членове на чуждестранни дипломатически и консулски представителства, както и на представителства на международни организации в Република България, които се ползват с имунитет и привилегии, се прилагат общоприетите норми на международното дипломатическо и консулско право и международните договори, по които Република България е страна.

Чл. 4. Чужденците, които пребивават в Република България, са длъжни да спазват законите и установения правов ред, да са лоялни към българската държава и да не уронват престижа и достойнството на българския народ.

Чл. 5. (Отм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.)

Чл. 6. (Изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Чужденците, които се намират на територия под суверенитета на Република България, носят гражданска, административна и наказателна

отговорност както българските граждани, доколкото специален закон, международен договор или нормите на международното обичайно право не предвиждат друго.

Чл. 7. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2002 г., в сила от 01.12.2002 г., изм. - ДВ, бр. 23 от 2013 г., изм. - ДВ, бр. 80 от 2015 г., в сила от 16.10.2015 г.) Условието и редът за предоставяне на закрила на чужденци на територията на Република България се определят със специален закон.

Чл. 7а. (Нов - ДВ, бр. 97 от 2017 г., в сила от 06.06.2018 г.) Непридружените малолетни и непълнолетни лица се представляват в производствата по този закон от дирекция "Социално подпомагане" по местопребиваването им.

Чл. 7б. (Нов - ДВ, бр. 34 от 2019 г.) (1) Право на пребиваване на деца чужденци до 18-годишна възраст се предоставя след общо съгласие на родителите. Когато не е налице общо съгласие на родителите, спорът между тях се решава от районния съд по местопребиваване на детето.

(2) Производството пред съда по ал. 1 започва по заявление на единия от родителите. Съдът изслушва другия родител, освен ако не се яви без уважителни причини. Съдът може и по своя инициатива да събира доказателства.

(3) В случаите по ал. 2 при всяко производство съдът уведомява дирекция "Социално подпомагане" по местопребиваване на детето, като за уведомлението се прилагат разпоредбите на Гражданския процесуален кодекс.

(4) Дирекция "Социално подпомагане" предоставя становище на съда, което съдържа: преценка на желанията и чувствата на детето; физическите, психическите и емоционалните потребности на детето; опасността или вредата, която е причинена на детето или има вероятност да му бъде причинена; способността на родителите да се грижат за него; последиците, които ще настъпят за детето при промяна на обстоятелствата; други обстоятелства, имащи отношение към детето.

(5) Съдът постановява решение, с което замества липсващото съгласие на единия от родителите, или оставя искането без уважение. Съдът може да допусне предварително изпълнение на постановеното решение. Решението на съда подлежи на обжалване по реда на Гражданския процесуален кодекс.

(6) При започнало производство по предоставяне право на пребиваване същото се спира до окончателното произнасяне на съда по заявлението по ал. 2.

(7) След получаване на окончателното решение на съда дирекция "Миграция", отдел/сектори/групи "Миграция" при областните дирекции на МВР взимат решение за предоставяне право на пребиваване, като проверяват служебно и другите документи и обстоятелства, свързани с правния статут на детето.

Глава втора.

ВЛИЗАНЕ И ЛЕТИЩЕН ТРАНЗИТ (ЗАГЛ. ИЗМ. - ДВ, БР. 29 ОТ 2007 Г.)

Чл. 8. (Изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Чужденец може да влезе в Република България, ако притежава редовен паспорт или заместващ го документ за пътуване, както и виза, когато такава се изисква.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Не се изисква виза, когато това е предвидено в Регламент (ЕО) № 539/2001 на Съвета, в други актове на ЕС с обвързващо действие, в международен договор, по който Република България е страна, или в акт на Министерския съвет.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Не се изисква виза и когато чужденецът притежава

валидно разрешение за продължително, дългосрочно или постоянно пребиваване в Република България.

(4) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) След приемане и одобряване на заявление за събиране на семейството на членовете на семейството се издават визи по облекчена процедура при условия и по ред, определени с акт на Министерския съвет.

Чл. 8а. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) Чужденец, който е член на семейството на български гражданин, може да влезе на територията на Република България с паспорт и виза, когато такава се изисква. Визата се издава при условия и по ред, определени от Министерския съвет, без заплащане на такси за обработването на документите и издаването на визата.

(2) Виза не се изисква, когато чужденец - член на семейството на български гражданин, притежава карта за пребиваване на член на семейството на гражданин на Европейския съюз, издадена във:

1. Република България, ако основанията за издаването ѝ не са отпаднали;
2. друга държава - членка на Европейския съюз, ако придружава или се присъединява към българския гражданин.

(3) (Отм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.)

(4) (Изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г., изм. - ДВ, бр. 77 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Органите за граничен контрол не допускат влизане на територията на Република България на лице, което се позовава на качеството си на член на семейството на български гражданин, но не е удостоверило в разумен срок това с документ по ал. 2 или с друг надлежен документ. Отказът се мотивира и подлежи на обжалване по реда на чл. 46.

Чл. 9. (Изм. - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Визата е разрешение за влизане и пребиваване или летищен транзит.

Чл. 9а. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) (Отм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.)

(2) Видовете визи са:

1. за летищен транзит (виза вид "А");
2. (отм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.)
3. за краткосрочно пребиваване (виза вид "С");
4. за дългосрочно пребиваване (виза вид "D").

(3) (Доп. - ДВ, бр. 103 от 2009 г., отм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.)

(4) (Отм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.)

(5) (Нова - ДВ, бр. 103 от 2009 г., отм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.)

Чл. 9б. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Виза се издава чрез персонализиране на визов стикер по образец на Европейския съюз.

(2) Данните, нанесени във визовия стикер, не могат да бъдат променяни.

Чл. 9в. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Визовият стикер се полага в редовен паспорт или в заместващ го редовен документ за пътуване, признат от Република България.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Когато чужденецът притежава паспорт или заместващ го документ за пътуване, който не е признат от Република България, визовият стикер може да бъде положен върху бланка за поставяне на виза по единен образец на Европейския съюз, която е утвърдена с акт на Министерския съвет.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2009 г., в сила от 25.12.2009 г., доп. - ДВ, бр. 23 от 2013 г.)

Министерството на вътрешните работи съгласувано с Министерството на външните работи и с Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията поддържа и актуализира списък на документите за задгранично пътуване, издавани от държави, от международни организации и от други субекти на международното публично право, в които може да бъде положен визов стикер и дават право на чужденеца да влиза на територията на Република България. Условието и редът за съгласуване на националната позиция на Република България относно признаване или непризнаване на документи за пътуване се определят с акт на Министерския съвет.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Условието и редът за отпечатване, съхраняване, полагане, анулиране, бракуване и унищожаване на визовите стикери и на бланките за поставяне на виза се определят с акт на Министерския съвет.

Чл. 9г. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) (1) Оправомощените от ръководителя на съответната структура длъжностни лица в Министерството на външните работи, в дипломатическите и консулските представителства на Република България в чужбина и в органите за граничен контрол могат да вземат решения за издаване, за отказ за издаване, за анулиране и отмяна на визи, а в службите за административен контрол на чужденците - за анулиране и отмяна на визи, при условия и по ред, определени с наредбата по чл. 9е, ал. 1.

(2) При спазване на реда, установен в Закона за международните договори на Република България, могат да бъдат сключвани двустранни и многостранни договори за представителство за приемане и обработка на заявления за издаване на визи и за обмен на лични данни във връзка с това.

(3) Министърът на външните работи или оправомощено от него длъжностно лице може да сключи договор за сътрудничество с външен изпълнител за представителство за приемане и обработка на заявления за издаване на визи и обработка на лични данни при спазване на разпоредбите за защита на личните данни, при условия и по ред, определени с наредбата по чл. 9е, ал. 1.

(4) Дипломатическите и консулските представителства могат да сътрудничат с търговски посредници въз основа на акредитация, която се предоставя при условия и по ред, определени с наредбата по чл. 9е, ал. 1, за приемане и обработка на заявления за издаване на визи, с изключение на събиране на биометрични данни.

Чл. 9д. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) По изключение, когато това се налага от държавния интерес, от извънредни обстоятелства или по хуманитарни причини, органите за граничен контрол на граничните контролно-пропускателни пунктове могат да издават еднократни визи за краткосрочно пребиваване с валидност и разрешен срок на пребиваване до 15 дни. За издадените визи се уведомява незабавно Държавна агенция "Национална сигурност".

Чл. 9е. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 23 от 2013 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Условието и редът за издаване, отказ за издаване, анулирането и отмяната на визи и за определяне на визовия режим се определят с наредба на Министерския съвет.

(2) Условието и редът за съгласуване на заявленията за издаване на визи се определят с инструкция на министъра на външните работи, министъра на вътрешните работи и председателя на Държавна агенция "Национална сигурност".

Чл. 9ж. (Нов - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) За издаване на виза кандидатът подава попълнено и подписано заявление по образец, към което прилага документи,

доказващи целта на пътуването. Образците на заявленията за издаване на визи се определят с наредбата по чл. 9е, ал. 1.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Сроковете за подаване на заявленията за издаване на визи се определят с наредбата по чл. 9е, ал. 1.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) При подаване на заявлението за издаване на виза се събират и обработват лични данни, включително биометрични данни. Редът за събиране на данните се определя с наредбата по чл. 9е, ал. 1.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) От изискването за снемане на пръстови отпечатъци при подаване на заявления за издаване на визи за летищен транзит и за краткосрочно пребиваване се освобождават следните кандидати:

1. деца на възраст под 12 години;

2. лица, при които снемането на пръстови отпечатъци е физически невъзможно; ако е възможно снемането на пръстови отпечатъци от по-малко от 10 пръста, се снима съответният брой пръстови отпечатъци; ако снемането е временно невъзможно, от кандидата се изисква да даде пръстови отпечатъци при следващото заявление;

3. (изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) държавните или правителствените ръководители и членовете на националното правителство и придружаващите ги съпруги/съпрузи, както и членовете на официалната им делегация, когато са поканени от правителства на държави членки или от международни организации;

4. кралски особи и други високопоставени членове на кралското семейство, когато са поканени от правителства на държави членки или от международни организации с официална цел.

(5) (Нова - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) От изискването за снемане на пръстови отпечатъци при подаване на заявления за издаване на визи за дългосрочно пребиваване се освобождават:

1. деца на възраст до 12 години;

2. лица, при които снемането на пръстови отпечатъци е физически невъзможно; когато е възможно снемането на пръстови отпечатъци от по-малко от 10 пръста, се снима съответният брой пръстови отпечатъци; когато снемането е временно невъзможно, от кандидата се изисква да даде пръстови отпечатъци при подаване на следващо заявление;

3. лица, назначени за ръководители на дипломатически или консулски представителства, акредитирани за Република България, или за ръководители на представителства на международни организации на територията на страната - когато това е предвидено в международен договор или при условията на взаимност;

4. членове на дипломатическия персонал на дипломатическите представителства и на консулския персонал на консулските представителства, акредитирани за Република България - когато това е предвидено в международен договор или при условията на взаимност;

5. членове на персонала на представителства на международни организации на територията на страната, когато се ползват с дипломатически имунитет по силата на международен договор.

(6) (Предишна ал. 5, изм. и доп. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Освен от компетентните органи за издаване на визи данните от визовата информационна система могат да бъдат използвани за целите на граничния контрол, административния контрол на чужденците, предоставянето на убежище, както и от оправомощените компетентни национални органи на Република България или на друга държава - членка на Европейския съюз, за предотвратяването, разкриването и разследването на терористични действия и престъпления, определени в чл. 36, ал. 1 от Закона за екстрадицията и Европейската заповед за арест. Редът за достъп до данните се определя с акт на Министерския съвет.

(7) (Нова - ДВ, бр. 23 от 2013 г., предишна ал. 6, изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Правилата

за работа с визовата информационна система се определят с инструкцията на министъра на външните работи.

Чл. 9з. (Нов - ДВ, бр. 9 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) (1) Когато кандидатът за виза не е представил редовен паспорт или заместващ го редовен документ за пътуване, или е отказал да му бъдат събрани биометрични данни, или визовата такса не е платена, заявлението за издаване на виза е недопустимо.

(2) В случаите по ал. 1 дипломатическото или консулското представителство незабавно връща заявлението, платената визова такса и приложените към заявлението документи и унищожава събраните биометрични данни.

(3) Преди да вземат решение по заявление за издаване на виза оправомощените длъжностни лица имат право да изискват от кандидатите за визи допълнителни данни и документи, с които те да обосноват достоверно заявената цел на пътуване, като са длъжни да извършват необходимите проверки на заявените данни.

(4) По изключение, когато изискванията по ал. 1 не са изпълнени, заявлението може да бъде прието за допустимо, когато са налице причини от хуманитарен характер или това се налага от държавния интерес.

(5) Приетото заявление за издаване на виза и приложените документи, удостоверяващи целта на пътуването, не пораждат задължение за издаване на виза.

Чл. 10. (1) (Изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Отказва се издаване на виза или влизане в страната на чужденец, когато:

1. (доп. - ДВ, бр. 29 от 2007 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) с действията си е поставил или може да постави в опасност международните отношения, сигурността или интересите на българската държава или за когото има данни, че действа против националната сигурност;

1а. (нова - ДВ, бр. 101 от 2016 г., в сила от 20.12.2016 г.) има данни, че извършва, подбужда, участва в приготвяне, подпомагане или обучение за извършване на терористична дейност или че целта на влизането му е да ползва страната като транзитен пункт към трета държава, на чиято територия да извършва тези действия;

2. (доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) с действията си е злепоставил българската държава или е уронил престижа и достойнството на българския народ или влизането му в страната може да навреди на отношенията на Република България с друга държава;

3. (изм. - ДВ, бр. 11 от 2007 г., доп. - ДВ, бр. 73 от 2010 г., в сила от 17.09.2010 г., доп. - ДВ, бр. 97 от 2016 г., изм. - ДВ, бр. 101 от 2016 г., в сила от 20.12.2016 г.) има данни, че е член на престъпна група или организация или че извършва или има намерение да извършва контрабанда и незаконни сделки с оръжие, взривни вещества, боеприпаси, пиротехнически изделия, стратегически суровини, изделия и технологии с двойна употреба, както и незаконен трафик на упойващи и психотропни вещества и прекурсори и на суровини за тяхното производство;

4. има данни, че извършва търговия с хора и незаконно въвеждане в страната и извеждане на лица в други държави;

5. е бил експулсиран от Република България преди не по-малко от 10 години и не е възстановил в 6-месечен срок от експулсирането изразходваните за това от държавата средства;

6. (изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) е осъден за извършено умишлено престъпление на територията на Република България, което съгласно българския закон се наказва с не по-малко от една година лишаване от свобода;

7. (изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) е направил опит да влезе в страната или да премине през

нея чрез използване на неистински или преправени документи, виза или разрешение за пребиваване;

8. може да се предполага, че ще разпространи тежка заразна болест, страда от заболяване, което според критериите на Министерството на здравеопазването или на Световната здравна организация представлява заплаха за общественото здраве, или не притежава сертификат за ваксинация, или идва от район с усложнена епидемична и эпизоотична обстановка;

9. няма осигурена издръжка и необходимите задължителни застраховки през време на пребиваването си в страната и средства, осигуряващи възможност за обратното му завръщане;

10. (изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) има данни, че през последните две години е нарушил граничния, паспортно-визовия, валутния или митническия режим на Република България;

11. при предишно пребиваване е нарушил трудовото или данъчното законодателство на страната;

12. няма визи или билети за следващите по маршрута страни;

13. (изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) на лицето е наложена принудителна административна мярка да не влиза в страната;

14. (изм. - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) е включен в информационния масив на нежеланите за страната чужденци по чл. 21а, ал. 1;

15. (нова - ДВ, бр. 42 от 2001 г., отм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.)

16. (нова - ДВ, бр. 29 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) кандидатства за виза с нередовен паспорт или заместващ го документ за пътуване;

17. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) не докаже достоверно целта и условията на заявеното пребиваване или транзитно преминаване, или летищен транзит;

18. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) вече е пребивавал на територията на Република България 90 дни в рамките на последните 180 дни като притежател на виза за краткосрочно пребиваване или при условията на безвизов режим за краткосрочно пребиваване;

19. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г. (*)) е лице, за което е подаден сигнал в Шенгенската информационна система за отказ за влизане;

20. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) при предишно пребиваване в страната системно е извършвал нарушения на обществения ред;

21. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) има данни, че целта на влизането е да пребивава в страната като имигрант, без да има специално разрешение за това;

22. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) има данни, че целта на влизането му е да се използва страната като транзитен пункт за миграция към трета държава;

23. (нова - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г.) е представил документ с невярно съдържание или е декларирал неверни данни;

24. (нова - ДВ, бр. 23 от 2013 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) са налице основателни съмнения относно автентичността на приложените документи за издаване на виза, истинността на тяхното съдържание, надеждността на направените от чужденеца изявления или намерението му да напусне страната в рамките на разрешените срок за пребиваване;

25. (нова - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) на лицето е наложена принудителна административна мярка по чл. 41, освен ако не е допуснато доброволно завръщане.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) В случаите по ал. 1 може да бъде издадена виза или разрешено влизането на територията на Република България по причини от хуманитарен характер или когато това се налага от държавния интерес или от изпълнението на международни задължения.

(3) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г., отм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.)

Чл. 10а. (Нов - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) (1) Отказите за издаване на виза могат да се обжалват по реда на Административнопроцесуалния кодекс относно тяхната законосъобразност.

(2) При вземане на решение за отказ за издаване на виза оправомощените длъжностни лица са длъжни да уведомят писмено кандидата за виза за правното основание и за мотивите за решението.

(3) Мотивите за отказите за издаване на визи по чл. 10, ал. 1, т. 1 - 3, както и когато разкриването на данните и обстоятелствата, въз основа на които е взето решението, засягат или биха могли да засегнат непосредствено външната политика и международните отношения на Република България или националната сигурност, се посочват в отделен документ, изготвен от съответните компетентни органи. В случай че този документ съдържа класифицирана информация, той се съставя по реда на Закона за защита на класифицираната информация.

(4) Отказите за издаване на визи по чл. 9а, ал. 2, т. 4 не подлежат на обжалване по съдебен ред, освен когато лицето претендира засягане на основни права и свободи по Европейската конвенция за правата на човека.

Чл. 11. (Доп. - ДВ, бр. 29 от 2007 г., отм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.)

Чл. 12. (Изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Виза за летищен транзит може да бъде издадена на чужденец, който има намерение да пристигне с въздухоплавателно средство от една държава и пребивава в международната транзитна зона на летище на територията на Република България с цел да продължи пътуването си с първия следващ полет за друга държава.

(2) Чужденец, пътуващ с виза за летищен транзит, се смята за недопуснат на територията на Република България.

Чл. 13. (Изм. - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г., отм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.)

Чл. 14. (Изм. - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Виза за краткосрочно пребиваване може да бъде издадена на чужденец, който има намерение да премине транзит през територията на Република България или да пребивава краткосрочно на нейна територия за срок до 90 дни в рамките на 180 дни.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Визата за краткосрочно пребиваване с цел транзитно преминаване дава право на притежателя да влезе на територията на Република България и да я напусне в срок до 48 часа на път от една държава за друга държава, освен ако разпоредби на международен договор или на правото на Европейския съюз, които са в сила и се прилагат от Република България, не предвиждат друго.

(3) (Отм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.)

(4) (Доп. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Визата за краткосрочно пребиваване може да бъде със срок на валидност до 5 години и да бъде издадена за еднократно, двукратно или многократно влизане.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Независимо от декларираните със заявлението за издаване на виза данни, въз основа на резултатите от извършени проверки и оценката на риска оправомощените длъжностни лица имат право да определят по-кратки срокове на валидност на визата и на продължителност на разрешеното пребиваване.

Чл. 14а. (Нов - ДВ, бр. 42 от 2001 г., отм. - ДВ, бр. 103 от 2009 г., нов - ДВ, бр. 97 от 2017 г.) (1) Виза за краткосрочно пребиваване може да бъде издадена и на чужденец, който

желае да извършва сезонна работа при условията на чл. 24л.

(2) В случаите по ал. 1 на визовия стикер се отбелязва, че е издаден за целите на сезонна работа.

Чл. 15. (Изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 21 от 2012 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Виза за дългосрочно пребиваване със срок на валидност до 6 месеца и с право на пребиваване до 180 дни може да бъде издадена на чужденец, който желае да получи разрешение за продължително, дългосрочно или постоянно пребиваване в Република България на едно от основанията, посочени в този закон.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 16 от 2013 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Виза за дългосрочно пребиваване със срок на валидност до една година и с право на пребиваване до 360 дни може да бъде издадена, когато това е предвидено в наредбата по чл. 9е, ал. 1.

(3) Визата за дългосрочно пребиваване дава право на многократно влизане на територията на Република България в рамките на срока на нейната валидност.

(4) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Визата за дългосрочно пребиваване по ал. 1 се анулира при издаване на разрешение за пребиваване от службите за административен контрол на чужденците, а при издаване на карта по чл. 23а - от Министерството на външните работи.

Чл. 16. (Изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) Притежаването на виза не може да бъде единствено основание за влизане и пребиваване в Република България.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Органите за граничен контрол могат да не допуснат влизането в Република България на чужденец, притежаващ виза, в случаите по чл. 10, ал. 1 или при неизпълнение на изискванията на чл. 19.

(3) На чужденец, на който е отказано влизане, органите за граничен контрол връчват единен формуляр по образец на Европейския съюз, в който са отразени причините за недопускането му на територията на страната. Образецът на формуляра се утвърждава с акт на Министерския съвет.

(4) Органите за граничен контрол и службите за административен контрол на чужденците могат да анулират издадена виза, да намалят броя на разрешените влизания и срока на пребиваване при неизпълнение на изискванията на този закон и по реда, определен с акт на Министерския съвет. В тези случаи незабавно се уведомява Министерството на външните работи.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Министерството на външните работи и дипломатическите и консулските представителства могат да анулират издадена виза, да намалят броя на разрешените влизания или срока на пребиваване при неизпълнение на изискванията на този закон и по ред, определен с наредбата по чл. 9е, ал. 1.

Чл. 17. (Изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) Чужденците влизат в Република България и напускат територията ѝ само през граничните контролно-пропускателни пунктове, които са определени с акт на Министерския съвет или в международен договор.

(2) Чужденец, който притежава повече от един личен документ за задгранично пътуване и самоличност или пренася такива документи на друго лице, е длъжен да ги обяви пред органите за граничен контрол.

(3) Чужденец, който притежава повече от едно гражданство, е длъжен да декларира пред органите за граничен контрол гражданството, на което ще се позовава при пребиваването си в Република България, и да удостовери това с редовен документ за задгранично пътуване на държавата, чието гражданство е декларирал.

(4) Чужденец, който притежава повече от един редовен документ за задгранично

пътуване, е длъжен да напусне страната с документа, с който е влязъл.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Органите за граничен контрол и службите за административен контрол на чужденците могат да снемат биометрични данни с цел проверка на заявената самоличност на чужденеца или установяване на действителната му самоличност.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) При влизане и при напускане на територията на Република България органите за граничен контрол полагат печат в паспорта или в заместващия го документ за пътуване на чужденеца.

Чл. 18. (Изм. - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 63 от 2005 г., в сила от 01.01.2006 г.) (1) При влизане в Република България чужденецът декларира целта на посещението си и посочва писмено адреса, на който ще пребивава, като попълва адресна карта по образец, утвърден от министъра на вътрешните работи.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Чужденците, които са акредитирани като членове на чуждестранни дипломатически, консулски и търговски представителства, както и на представителства на междуправителствени организации в Република България, се регистрират в Министерството на външните работи при условия и по ред, определени в международен договор, в закон или в акт на Министерския съвет.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) Чужденците, които преминават транзитно през територията на Република България, не попълват адресни карти.

Чл. 19. (Изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) Чужденец, който влиза в Република България или преминава транзитно през нейната територия, в зависимост от целта на пътуването, трябва да притежава:

1. (изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) редовен паспорт или заместващ го документ за пътуване, както и виза, когато такава е необходима;

2. достатъчно средства за осигуряване на издръжката си според продължителността и условията на престоя в Република България, както и за завръщане в държавата по постоянното си пребиваване или за преминаване през Република България;

3. (доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) медицинска застраховка и други застраховки, когато такива се изискват;

4. покана по образец, когато такава се изисква;

5. (доп. - ДВ, бр. 23 от 2013 г.) други документи, доказващи целта на пътуването и условията на планираното пребиваване.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Размерът на финансовите средства по ал. 1, т. 2, минималните застрахователни суми и покриваните застрахователни рискове по ал. 1, т. 3, образецът на поканата и документите по ал. 1, т. 5 се определят с наредбата по чл. 9е, ал. 1.

Чл. 20. (Изм. - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 37 от 2003 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) Превозвач, който превозва по суша, по въздух или по вода до и/или от Република България чужденци, преди да извърши услугата, е длъжен да установи:

1. (изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) наличието и валидността на документа за пътуване и на визата, когато такава се изисква, както и дали същите съдържат явни преправки, зачертавания, заличавания, добавки и други в данните, следи от подмяна на снимката, както и дали изображението на снимката позволява установяване на самоличността на притежателя;

2. наличието на визи за държавата/държавите, които лицата искат да посетят или през които искат да преминат, ако такива са необходими, в случаите на летищен транзит или транзитно преминаване през територията на Република България.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) В случаите, когато на чужденец е отказано влизането в

Република България превозвачът, превозил чужденеца, е длъжен по искане на органите за граничен контрол за своя сметка да го върне в държавата, от която е бил транспортиран, в държавата, издала документа за пътуване, с който чужденецът е пристигнал, или в друга държава, в която ще бъде допуснат да влезе. В случай че връщането не може да се осъществи незабавно, разходите по престоя на чужденеца са за сметка на превозвача.

(3) Превозвачът е длъжен да върне за своя сметка по реда на ал. 2 и чужденец, който преминава транзитно през Република България и последващият превозвач откаже да го превози до държавата - крайна цел на пътуването.

(4) Разпоредбите на ал. 2 и 3 се прилагат съответно и по отношение на обратно върнат в Република България чужденец, който е преминал транзитно през страната.

Чл. 20а. (Нов - ДВ, бр. 63 от 2007 г., отм. - ДВ, бр. 15 от 2016 г.)

Чл. 20б. (Нов - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) При необходимост и по реда на Закона за международните договори на Република България могат да бъдат сключвани споразумения с компетентните власти на други държави за изпращане и приемане на специалисти в областта на сигурността на документите за пътуване и за извършване на проверки на летища на териториите на договарящите страни на документите за пътуване на пътниците от международни полети.

Чл. 20в. (Нов - ДВ, бр. 103 от 2016 г.) (1) Органите за граничен контрол и службите за административен контрол на чужденците могат да провеждат интервю с влезлите на територията на Република България чужденци с цел осъществяване на контролна дейност.

(2) За интервюто се изготвя протокол.

(3) Интервю може да се провежда и от други органи по ред, предвиден в закон.

Чл. 21. (1) Чужденец, който с превозно средство влиза, пребивава или транзитно преминава през страната по суша, по въздух или по вода, трябва да притежава:

1. разрешение за преминаване на превозното средство, когато такова се изисква съгласно българското законодателство и международните договори, по които Република България е страна;

2. документи, установяващи регистрацията на превозното средство;

3. документи, установяващи собствеността на превозното средство, ако това не е установено в документите по т. 2;

4. задължителна застраховка;

5. документи за правоуправление.

(2) Не се допуска влизане в страната на превозно средство, ако не са налице основанията по ал. 1, т. 1, 4 и 5.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) Органите за граничен контрол задържат превозното средство и документите, ако не са налице основанията по ал. 1, т. 2 и 3, за което се съставя протокол, екземпляр от който се връчва на чужденеца. Протоколът и документите се изпращат на митническите органи по компетентност.

(4) Чужденец, притежаващ редовни документи за влизане в страната, но непритежаващ такива за превозното средство по ал. 1, се допуска да влезе в страната.

Чл. 21а. (Нов - ДВ, бр. 42 от 2001 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Министърът на вътрешните работи, министърът на външните работи, председателят на Държавна агенция "Национална сигурност" или упълномощени от тях длъжностни лица могат периодично да включват чужденци в

информационния масив на нежеланите в страната чужденци при наличието на основанията по чл. 10, ал. 1.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) Условието и редът за поддържане и актуализиране на информационния масив по ал. 1 се определят от министъра на вътрешните работи, от председателя на Държавна агенция "Национална сигурност" и от министъра на външните работи.

Глава втора "а".

ПРЕДОСТАВЯНЕ НА СТАТУТ НА ЛИЦЕ БЕЗ ГРАЖДАНСТВО В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ (НОВА - ДВ, БР. 97 ОТ 2016 Г.)

Чл. 21б. (Нов - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) (1) Статут на лице без гражданство може да се предостави на чужденец, който не се разглежда като гражданин от нито една държава в съответствие с нейното законодателство.

(2) Редът за предоставяне на статут на лице без гражданство се определя с този закон и с правилника за прилагането му.

Чл. 21в. (Нов - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) (1) Производството за предоставяне на статут на лице без гражданство започва с писмено заявление, подадено лично в дирекция "Миграция" или в сектор/група "Миграция" при Столичната дирекция на вътрешните работи и областните дирекции на Министерството на вътрешните работи.

(2) Заявлението на малолетно лице се подава от неговите родители или настойници. Заявлението се подава само от единия родител, когато другият е лишен от родителски права.

(3) Заявлението на непълнолетно лице се подава в присъствието на неговите родители или попечители, които изразяват съгласието си чрез полагане на подпис в заявлението. Съгласието може да бъде изразено само от единия родител, когато другият е лишен от родителски права.

(4) При отсъствие на родител, настойник или попечител заявлението се подава по ред, определен с правилника за прилагане на закона.

(5) Заявлението на непридружени малолетни и непълнолетни лица може да бъде подадено и чрез представител на неправителствена организация, осъществяваща дейност за защита правата на уязвимите групи, или от друго лице, определено за негов представител съгласно закон.

(6) При подаване на заявлението кандидатът се уведомява за правата и задълженията му във връзка с производството по тази глава, както и за последствията от неспазване на задълженията му.

(7) В хода на производството кандидатът е длъжен да съдейства, като изложи добросъвестно положението си и представи всички доказателства, относими към разглеждането на заявлението му, с които разполага или за които има основания да се предполага, че са му налични.

Чл. 21г. (Нов - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) (1) След установяване на всички относими факти и обстоятелства директорът на дирекция "Миграция" или оправомощено от него длъжностно лице издава решение, с което предоставя или отказва статут на лице без гражданство в Република България.

(2) Решението по ал. 1 се взема след провеждане на интервю с кандидата за получаване на статут на лице без гражданство по ред, определен с правилника за прилагане на закона.

(3) Решението по ал. 1 се издава в срок до 6 месеца от подаване на заявлението, като в

случаите на правна или фактическа сложност срокът може да бъде продължен с още два месеца.

Чл. 21д. (Нов - ДВ, бр. 97 от 2016 г., изм. - ДВ, бр. 34 от 2019 г.) Директорът на дирекция "Миграция" или оправомощено от него длъжностно лице издава решение за отказ за предоставяне на статут на лице без гражданство, когато се установи, че кандидатът:

1. попада в обхвата на чл. 1, т. 2 на Конвенцията за статута на лицата без гражданство, приета в Ню Йорк на 28 септември 1954 г. (ратифицирана със закон - ДВ, бр. 11 от 2012 г.) (ДВ, бр. 60 от 2012 г.);

2. не е декларирал гражданството си с цел получаване статут на лице без гражданство;

3. е влязъл в страната или е направил опит да премине през нея не през установените за това места или чрез използване на неистински или преправени документи и не отговаря на изискванията на този закон и на правилника за неговото прилагане относно предоставянето на статут на лице без гражданство;

4. пребивава незаконно на територията на Република България към датата на подаване на заявлението и не отговаря на изискванията на този закон и на правилника за неговото прилагане относно предоставянето на статут на лице без гражданство.

Чл. 21е. (Нов - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Директорът на дирекция "Миграция" или оправомощено от него длъжностно лице прекратява производството, когато:

1. кандидатът почине;

2. кандидатът оттегли в писмена форма заявлението си;

3. кандидатът не се яви на интервю и не представи доказателства, от които е видно, че има уважителни причини за това;

4. се установи с официален документ, че данните, фактите или документите, въз основа на които се иска статут на лице без гражданство, са неверни;

5. кандидатът не представи в указания срок допълнително изисквани данни или документи, необходими за производството по предоставяне на статут на лице без гражданство, и не посочи уважителни причини за това.

Чл. 21ж. (Нов - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Решението за отказ за предоставяне на статут на лице без гражданство и за прекратяване на производството се издава и подлежи на обжалване при условията и по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Чл. 21з. (Нов - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) (1) Производството по предоставяне на статут на лице без гражданство се спира, когато се установи, че кандидатът е подал и молба за международна закрила.

(2) Производството се спира до окончателното произнасяне по молбата за международна закрила с влязло в сила решение, освен ако не е възможно определянето на липса на гражданство, без да се налага справка с органи в страната на произход или на обичайното местопребиваване.

(3) При наличие на влязло в сила решение за отказ, отнемане или прекратяване на статут на бежанец или хуманитарен статут или за прекратяване на производството за международна закрила производството за предоставяне на статут на лице без гражданство може да бъде възобновено след подаване на писмено заявление за това от кандидата.

Чл. 21и. (Нов - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) (1) На лице с предоставен статут на лице без гражданство в Република България и издадено разрешение за постоянно или дългосрочно пребиваване в Република България се издава документ за самоличност "удостоверение за

пътуване зад граница на лице без гражданство" със срок на валидност не по-малко от три месеца и не повече от две години.

(2) В документа по ал. 1 се отбелязва, че е издаден съгласно изискванията на Конвенцията за статута на лицата без гражданство, приета в Ню Йорк на 28 септември 1954 г. На заглавната страница се съдържа и обозначението "Конвенция от 28 септември 1954 г."

(3) Документът по ал. 1 може да бъде издаден и на лице с предоставен статут на лице без гражданство от друга държава, ако има издадено разрешение за пребиваване на постоянно или дългосрочно пребиваващ в Република България чужденец и поради непреодолими причини, доказани по ред, предвиден с правилника за прилагане на закона, не може да поднови документа си за пътуване от държавата, която първоначално го е издала.

(4) (Нова - ДВ, бр. 34 от 2019 г., в сила от 24.10.2019 г.) На лице с предоставен статут на лице без гражданство в Република България, което не отговаря на условията за разрешаване на постоянно или дългосрочно пребиваване на територията на Република България, може да бъде разрешено продължително пребиваване със срок до една година по ред, предвиден в правилника за прилагане на закона.

Чл. 21к. (Нов - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) (1) Статут на лице без гражданство в Република България може да се отнеме от директора на дирекция "Миграция" или от оправомощено от него длъжностно лице, когато се установи с писмени доказателства, че данните, въз основа на които е предоставен статутът, са неверни.

(2) Решението, с което се отнема статут на лице без гражданство, се издава и подлежи на обжалване при условията и по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Глава трета.

ПРЕБИВАВАНЕ НА ЧУЖДЕНЦИТЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Чл. 22. (1) Пребиваването на чужденците в Република България се осъществява въз основа на:

1. (изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) виза по чл. 9а, ал. 2, т. 3 и 4;
2. (изм. и доп. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) международни договори или договори на Европейския съюз с трети държави за безвизов режим;
3. (нова - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) актове на правото на Европейския съюз, които са в сила и се прилагат от Република България;
4. (предишна т. 3 - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) разрешение на службите за административен контрол на чужденците.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 2013 г.)

(3) (Отм. - ДВ, бр. 23 от 2013 г.)

(4) (Нова - ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Разрешението по ал. 1, т. 4 се издава след писмено становище от Държавна агенция "Национална сигурност".

Чл. 23. (Изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) (1) Чужденците пребивават в Република България:

1. (изм. и доп. - ДВ, бр. 23 от 2013 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) краткосрочно - до 90 дни в рамките на всеки 180-дневен период от датата на влизането в страната;
2. (доп. - ДВ, бр. 97 от 2017 г.) продължително - с разрешен срок до една година, освен в случаите, предвидени в този закон;
3. дългосрочно - с разрешен първоначален срок 5 години и възможност за подновяване

след подадено заявление;

4. постоянно - с разрешен неопределен срок.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 23 от 2013 г., в сила от 01.05.2013 г.) Сроковете по ал. 1, т. 1, 2 и 4 не се прилагат за чужденците, получили закрила по Закона за убежището и бежанците.

(3) (Нова - ДВ, бр. 23 от 2013 г., отм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.)

(4) (Нова - ДВ, бр. 23 от 2013 г., отм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.)

(5) (Нова - ДВ, бр. 34 от 2019 г.) За получаване право на продължително пребиваване чужденецът подава лично в дирекция "Миграция" или в отдел/сектори/групи "Миграция" при областните дирекции на Министерството на вътрешните работи заявление по образец и документи съгласно правилника за прилагане на закона.

(6) (Нова - ДВ, бр. 34 от 2019 г.) За получаване право на постоянно или дългосрочно пребиваване чужденецът подава лично в дирекция "Миграция" или в сектори/групи "Миграция" при областните дирекции на Министерството на вътрешните работи заявление по образец и документи съгласно правилника за прилагането на закона.

Чл. 23а. (Нов - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) (1) След регистрация при условия и по ред, определени в закон или в акт на Министерския съвет, Министерството на външните работи издава на чужденците, които са членове на персонала на дипломатическо или консулско представителство, или на представителство на международна организация, акредитирана в Република България, и на членовете на техните семейства:

1. карта на член на дипломатическия персонал на дипломатическо представителство или на представителство на международна организация, акредитирана в Република България ("дипломатическа карта");

2. карта на консулско длъжностно лице в консулско представителство ("консулска карта");

3. карта на член на административно-технически персонал на дипломатическо или на консулско представителство, или на представителство на международна организация, акредитирана в Република България ("карта на административно-технически персонал");

4. карта на член на обслужващия персонал на дипломатическо или на консулско представителство, или на представителство на международна организация, акредитирана в Република България ("карта на обслужващ персонал").

(2) След регистрация Министерството на външните работи издава карти на членовете на семействата на лицата по ал. 1 от същия вид, както на титуляря.

(3) Членове на семействата на лицата по ал. 1, освен ако друго не е предвидено в двустранен или многостранен международен договор, са лицата, които живеят с титуляря в едно домакинство и са:

1. съпруга/съпруг или регистриран партньор, с когото лицето живее на съпругески начала;

2. низходящи, включително само на лицето по т. 1, които не са навършили 21-годишна възраст, не са встъпили в брак и не упражняват доходоносна дейност;

3. низходящи от 21- до 26-годишна възраст, включително само на лицето по т. 1, които не са встъпили в брак и са записани редовна форма на обучение в българско висше учебно заведение;

4. низходящи над 21-годишна възраст, включително само на лицето по т. 1, които нямат собствени доходи, обективно не са в състояние да осигуряват сами издръжката си и сериозни здравословни причини налагат титулярят да полага лично грижи за тях;

5. възходящи на титуляря или на лицето по т. 1, които са на издръжка и сериозни здравословни причини налагат титулярят да полага лично грижи за тях - при условията на

взаимност.

(4) Министерството на външните работи уведомява Министерството на вътрешните работи, Министерството на финансите и Държавна агенция "Национална сигурност" за извършените регистрации.

(5) Министерството на външните работи води електронен регистър на регистрациите и издадените карти, който съдържа:

1. имената, длъжността и гражданството на лицето, на което е издаден документът;
2. вида и номера на издадения документ;
3. датата на издаване и срока на валидност.

(6) Картите по ал. 1 се издават с валидност за срока на акредитацията, но не повече от 5 години, и удостоверяват предоставените имунитети и привилегии по смисъла на международното право, както и правото на многократно влизане и на пребиваване на територията на страната, ако друго не е предвидено в международен договор, който е в сила за Република България или не следва от условията на взаимност.

(7) Картите по ал. 1 се връщат при изтичане на срока на акредитацията, при смърт или при обявяване на лицето за нежелано.

Чл. 24. (1) (Изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) Разрешение за продължително пребиваване могат да получат чужденци, които притежават виза по чл. 15, ал. 1 и:

1. (изм. - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 112 от 2001 г., в сила от 01.01.2002 г., доп. - ДВ, бр. 33 от 2016 г., в сила от 21.05.2016 г.) желаят да извършват работа по трудово правоотношение след разрешение от органите на Министерството на труда и социалната политика по реда на Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност;

2. (изм. - ДВ, бр. 42 от 2001 г., доп. - ДВ, бр. 37 от 2003 г., доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) осъществяват търговска дейност в страната по законоустановения ред, като в резултат на тази дейност са разкрити най-малко 10 работни места на пълно работно време за български граждани, поддържани за срока на пребиваването, освен когато е уговорено друго в международен договор, ратифициран, обнародван и влязъл в сила за Република България, като изискването е валидно за всеки един съдружник поотделно; същите условия се прилагат и за всеки управител поотделно;

3. (отм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.)

4. са чуждестранни специалисти, пребиваващи в страната по силата на международни договори, по които Република България е страна;

5. (изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 23 от 2013 г.) имат основание да им бъде разрешено постоянно пребиваване;

6. (изм. - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г., изм. - ДВ, бр. 34 от 2019 г.) са представители на чуждестранно търговско дружество с регистрирано, след проверка и оценка на представени документи относно икономическата активност и данъчната изрядност на чуждестранното дружество за период от две години преди регистрацията на представителството, както и на документи относно неговите планирани дейности, от Българската търговско-промишлена палата търговско представителство в Република България; разрешение за продължително пребиваване могат да получат не повече от трима представители за всяко чуждестранно търговско дружество; Българската търговско-промишлена палата своевременно уведомява дирекция "Миграция" при промяна в обстоятелствата по регистрацията на представителството;

7. (доп. - ДВ, бр. 37 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) са финансово осигурени родители на български гражданин или на чужденец, който притежава разрешение за постоянно пребиваване, когато документите, удостоверяващи семейните връзки, които произхождат от

чужбина, са признати или допуснати за изпълнение и са регистрирани по реда на българското законодателство;

8. (изм. - ДВ, бр. 70 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) са постъпили на продължително лечение в лечебно заведение, разполагат с достатъчно финансови средства за лечение и издръжка, за да не бъдат в тежест на социално-осигурителните системи, и здравословното им състояние налага за тях да бъдат полагани непрекъснати грижи от квалифициран медицински персонал;

9. са кореспонденти на чуждестранни средства за масово осведомяване и имат акредитация в Република България;

10. (изм. - ДВ, бр. 23 от 2013 г.) са получили право на пенсия съгласно законодателството на Република България, държавата си на произход или друга държава и разполагат с достатъчно средства за издръжка в страната;

11. (изм. - ДВ, бр. 37 от 2004 г., в сила от 06.08.2004 г., отм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.)

12. (отм. - ДВ, бр. 42 от 2001 г.)

13. (изм. - ДВ, бр. 42 от 2001 г., доп. - ДВ, бр. 23 от 2013 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г., доп. - ДВ, бр. 34 от 2019 г.) са членове на семейството на чужденец, получил разрешение за продължително или за постоянно пребиваване, както и на чужденец, получил международна закрила - когато документите, удостоверяващи семейните връзки и правото на издръжка, са признати или допуснати за изпълнение по реда на българското законодателство;

14. (нова - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 37 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 63 от 2005 г., в сила от 01.01.2006 г., изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 23 от 2013 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) са други членове на домакинството на чужденец по чл. 23а, ал. 3 или негови частни домашни помощници;

15. (нова - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 112 от 2001 г., в сила от 01.01.2002 г., доп. - ДВ, бр. 33 от 2016 г., в сила от 21.05.2016 г.) желаят да извършват дейност на свободна практика след разрешение от органите на Министерството на труда и социалната политика в съответствие с чл. 24а и по реда на Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност;

16. (нова - ДВ, бр. 112 от 2001 г., в сила от 01.01.2002 г., доп. - ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., доп. - ДВ, бр. 33 от 2016 г., в сила от 21.05.2016 г.) желаят да извършват дейност с нестопанска цел след разрешение от Министерството на правосъдието при условия и по ред, определени с наредба на министъра на правосъдието, съгласувано с министъра на вътрешните работи и с председателя на Държавна агенция "Национална сигурност", или са получили положително становище от дирекция "Вероизповедания" на Министерския съвет по реда на Закона за вероизповеданията - в качеството им на чуждестранни религиозни служители, поканени от централните ръководства на регистрираните вероизповедания;

17. (нова - ДВ, бр. 29 от 2007 г., доп. - ДВ, бр. 24 от 2018 г., в сила от 23.05.2018 г.) са получили статут на специална закрила по чл. 25 от Закона за борба с трафика на хора - по реда на чл. 24н;

18. (нова - ДВ, бр. 29 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) са членове на семейството на български гражданин и произхождащите от чужбина документи, които удостоверяват семейните връзки и правото на издръжка, са признати и регистрирани или допуснати за изпълнение по реда на българското законодателство;

19. (нова - ДВ, бр. 16 от 2013 г.) са вложили сума не по-малка от 600 000 лв. - за всеки чужденец, за придобиване на право на собственост върху недвижими имоти на територията на Република България или чужденецът е собственик на повече от 50 на сто от капитала на българско търговско дружество, вложил е същата сума в капитала на дружеството и в резултат на това дружеството е придобило правото на собственост върху недвижими имоти в страната на тази стойност; към датата на подаване на заявлението за разрешение за продължително

пребиваване чужденецът или юридическото лице трябва да е изплатило напълно сумата, която да е постъпила по сметка в българска лицензирана кредитна институция, а ако имотите са придобити със заемни средства, непогасената част от заема не трябва да надвишава 25 на сто;

20. (нова - ДВ, бр. 16 от 2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) са извършили инвестиция в икономически необлагодетелствани региони по смисъла на Закона за насърчаване на инвестициите чрез внасяне в капитала на българско търговско дружество на не по-малко от 250 000 лв., като чужденецът е съдружник или акционер с поименни акции и притежава не по-малко от 50 на сто от капитала на дружеството и в резултат на вложението са придобити нови дълготрайни материални и нематериални активи на стойност не по-малко от 250 000 лв. и са разкрити най-малко 5 работни места за български граждани, поддържани за срока на пребиваването, удостоверено от Министерството на икономиката;

21. (нова - ДВ, бр. 24 от 2018 г., в сила от 23.05.2018 г.) желаят да извършват доброволческа дейност в рамките на Европейската доброволческа служба по смисъла на чл. 40, ал. 2 от Закона за младежта - по реда на чл. 24о;

22. (нова - ДВ, бр. 34 от 2019 г., в сила от 24.10.2019 г.) са членове на семейството на чужденец с предоставено убежище, временна закрила или хуманитарен статут - когато документите, удостоверяващи семейните връзки и правото на издръжка, са признати или допуснати за изпълнение по реда на българското законодателство.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г., доп. - ДВ, бр. 23 от 2013 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) За получаване на разрешение за продължително пребиваване лицата следва да имат осигурено жилище, задължителни здравни застраховки и осигуряване, достатъчни средства за издръжка, без да прибегват до системата за социално подпомагане, в размер не по-малък от минималната месечна заплата, минималната стипендия или минималната пенсия съгласно законодателството на Република България за срока на пребиваване. При подаване на заявление за издаване на първоначално разрешение за пребиваване се представят и документите, чрез които е обосновано заявлението за издаване на виза по чл. 15, ал. 1, а навършилите 18-годишна възраст чужденци, с изключение на лицата, които притежават статут на лица без гражданство в Република България, представят и документи за съдимост или за криминална или за полицейска регистрация, издадени съгласно законодателството на държавата на гражданството, на държавата на произход или на обичайното пребиваване.

(3) (Нова - ДВ, бр. 63 от 2005 г., изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г., доп. - ДВ, бр. 34 от 2019 г.) Заявлението за издаване на разрешение за продължително пребиваване се разглежда в срок до 14 дни от подаването му при условия и по ред, определени с правилника за прилагане на закона. В случаите на правна и фактическа сложност и необходимост от предоставяне на допълнителни документи и информация този срок може да бъде удължен с още един месец. Чужденецът се уведомява писмено при удължаване на срока, като в писмото се посочва, че следва да предостави необходимите документи и информация в 14-дневен срок от получаване на писмото. Когато допълнителните документи и информация не бъдат предоставени в посочения срок, производството по издаване на разрешение за продължително пребиваване се прекратява, като заявлението не подлежи на повторно разглеждане.

(4) (Нова - ДВ, бр. 21 от 2012 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г., доп. - ДВ, бр. 97 от 2017 г.) При подаване на заявление за издаване на разрешение за продължително пребиваване лицата по ал. 1, т. 17, родените на територията на Република България низходящи на лицата по чл. 23а, ал. 1 и на чужденците, които притежават разрешение за продължително, за дългосрочно или за постоянно пребиваване, както и член на семейство на български гражданин, който е упражнил правото си на свободно движение и притежава валиден документ за пребиваване като член на семейство на гражданин на Съюза, издаден от друга държава - членка на Европейския съюз, се

освобождават от задълженията по ал. 2, както и да притежават виза по чл. 15, ал. 1.

(5) (Нова - ДВ, бр. 23 от 2013 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) При прекратяване на брак поради развод или смърт службите за административен контрол на чужденците могат да издадат еднократно самостоятелно разрешение за продължително пребиваване на чужденец, който е получил разрешение за продължително или дългосрочно пребиваване на основание на ал. 1, т. 13 и 18, когато семейството е пребивавало непрекъснато и на законно основание на територията на Република България в продължение на най-малко две години.

(6) (Нова - ДВ, бр. 23 от 2013 г.) При условията на ал. 5 самостоятелно разрешение за продължително пребиваване може да бъде издадено и на членовете на семейството на български гражданин по чл. 2, ал. 6, т. 1, 2 и 3.

(7) (Нова - ДВ, бр. 23 от 2013 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) При наличието на извънредни обстоятелства на членовете на семейството на продължително, дългосрочно или постоянно пребиваващ чужденец и на членовете на семейството на български гражданин по чл. 2, ал. 6, т. 1, 2 и 3 може да бъде издадено еднократно самостоятелно разрешение за продължително пребиваване по ред, определен с правилника за прилагане на закона.

(8) (Нова - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Приетото заявление за издаване на разрешение за пребиваване не поражда задължение за издаване на разрешение за продължително пребиваване. Отказва се издаване на разрешение за продължително пребиваване в случаите, в които основанийето, което е посочено в заявлението, е различно от основанийето за издаване на виза за дългосрочно пребиваване по чл. 15, ал. 1.

(9) (Нова - ДВ, бр. 97 от 2017 г.) При смърт на българския гражданин правото на продължително пребиваване на членовете на семейството му, разрешено по реда на чл. 24м, не се засяга, ако са пребивавали в Република България най-малко една година преди смъртта му в качеството си на членове на семейството.

(10) (Нова - ДВ, бр. 97 от 2017 г.) При смърт на българския гражданин правото на продължително пребиваване, разрешено по реда на чл. 24м на член на семейството, който упражнява родителските права, и на неговите деца не се засяга, при условие че децата са записани в училище от системата на предучилищното и училищното образование или във висше училище до приключване на обучението или когато представят доказателства за последващи етапи от обучението им.

(11) (Нова - ДВ, бр. 97 от 2017 г.) Член на семейството на български гражданин с предоставено право по реда на чл. 24м запазва правото си на продължително пребиваване при прекратяване на брака, ако отговаря на условията да е работник или самостоятелно заето лице в Република България и да притежава здравна осигуровка и необходимите финансови средства за покриване на разходите по пребиваването си и на тези на членовете на семейството си, без да са в тежест на системата за социално подпомагане, и по отношение на него е налице едно от следните обстоятелства:

1. бракът е продължил най-малко три години, от които една година в Република България;

2. упражнява родителските права по силата на съдебно решение;

3. пострадал е от домашно насилие преди прекратяването на брака, както и в други случаи, когато това е оправдано с оглед на особено трудни обстоятелства, настъпили не по волята на чужденеца, които той не е могъл да предвиди или да предотврати;

4. има право на посещаване на ненавършило пълнолетие дете по силата на съдебно решение, при условие че в съдебното решение се предвижда посещенията да се провеждат в Република България.

(12) (Нова - ДВ, бр. 97 от 2017 г.) Лицата по ал. 9 - 11 следва да докажат, че са работници или самостоятелно заети лица или че притежават достатъчно средства за себе си и за

членовете на своето семейство, така че да не се превърнат в тежест за системата за социално подпомагане през времето на пребиваването си, и че имат пълна здравна осигуровка.

Чл. 24а. (Нов - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 112 от 2001 г., в сила от 01.01.2002 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2016 г., в сила от 21.05.2016 г.) (1) Разрешение за продължително пребиваване или виза за дългосрочно пребиваване могат да получат чужденци, които искат да извършват дейност на свободна практика и отговарят на условията за получаване на разрешение за извършване на дейност на свободна практика по смисъла на Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност.

(2) За издаването на документите по ал. 1 се представят пред дипломатическите и консулските представителства, съответно пред службите за административен контрол на чужденците, следните документи:

1. заявление по образец;

2. разрешение за извършване на дейност на свободна практика, издадено от органите на Министерството на труда и социалната политика.

(3) Не се издава виза за дългосрочно пребиваване с цел извършване на дейност на свободна практика на чужденец в случаите по чл. 24, ал. 1, т. 1 - 13 и т. 16 - 20.

Чл. 24б. (Нов - ДВ, бр. 63 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 24 от 2018 г., в сила от 23.05.2018 г.) (1) Разрешение за продължително пребиваване могат да получат и чужденци, които притежават виза по чл. 15, ал. 1 и са научни работници със сключен договор за разработване на научноизследователски проект с научноизследователска организация със седалище в Република България, включена в регистъра по чл. 7б, ал. 1, т. 1 от Закона за насърчаване на научните изследвания.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 34 от 2019 г.) Разрешението по ал. 1 се издава за срок не по-кратък от една година. Когато срокът на договора за разработване на научноизследователски проект е по-кратък от една година, разрешението се издава за срока на договора.

(3) Разрешението по ал. 1 се издава съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 1030/2002 на Съвета от 13 юни 2002 г. относно единния формат на разрешенията за пребиваване за гражданите на трети страни, като в полето "тип разрешение" се отбелязва "научен работник".

(4) Разрешението по ал. 1 се издава по ред, определен с правилника за прилагане на закона.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 34 от 2019 г.) Дирекция "Миграция", отдел/сектор/група "Миграция" при Столичната дирекция на вътрешните работи или съответната областна дирекция на Министерството на вътрешните работи уведомява заявителя писмено за разрешението по ал. 1 не по-късно от 14 дни от датата на подаването му.

(6) Разрешение за продължително пребиваване могат да получат и членовете на семейството на научен работник на основание чл. 24, ал. 1, т. 13 за срока на разрешението за пребиваване на научния работник, ако отговарят на условията по чл. 24, ал. 2.

(7) Чужденец, който е приет като научен работник в друга държава - членка на Европейския съюз, може да извършва част от своите научни изследвания в Република България за срок до 180 дни в рамките на всеки период от 360 дни на основание на договор, сключен с научноизследователска организация в първата държава членка при условия и по ред, определени с правилника за прилагане на закона.

(8) В случаите по ал. 7 приемащата научноизследователска организация в първата държава членка уведомява компетентните органи на първата държава членка и на Република България за планираното провеждане на част от научното изследване на територията на Република България, в рамките на срока на валидност на разрешението по ал. 1, при условия и

по ред, определени с правилника за прилагане на закона.

(9) Разрешение по ал. 1 може да получи и чужденец, който притежава валидно разрешение за пребиваване, издадено от първата държава членка, и който възнамерява да проведе част от научното си изследване в научноизследователска организация на територията на Република България за срок, по-дълъг от 180 дни, но не повече от две години. За решението си Република България уведомява първата държава членка.

(10) В случаите по ал. 9 разрешението се издава съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 1030/2002 на Съвета от 13 юни 2002 г. относно единния формат на разрешенията за пребиваване за гражданите на трети страни, като в полето "тип разрешение" се отбелязва "научен работник - мобилност" със срок на валидност до две години.

(11) Не се допуска едновременното уведомяване по ал. 8 и подаване на заявление за издаване на разрешение по ал. 9. Заявлението може да се подаде не по-късно от 30 дни преди изтичането на срока, посочен в уведомлението.

(12) Разрешение по ал. 6 могат да получат и членове на семейството на научен работник по ал. 7 и 9, които притежават валидно разрешение за пребиваване, издадено от първата държава членка - за срока до изтичането на разрешението за пребиваване на научния работник на територията на Република България.

(13) (Изм. - ДВ, бр. 34 от 2019 г.) Разрешение за продължително пребиваване за срок до 9 месеца може да получи и чужденец, който в срок до 7 работни дни след приключване на научноизследователски проект е подал заявление в Агенцията по заетостта за регистрация като търсещо работа лице съгласно Закона за насърчаване на заетостта. Разрешението се издава по ред, определен с правилника за прилагане на закона.

(14) В случай че научният работник или членовете на неговото семейство не отговарят или са престанали да отговарят на условията за издаване на разрешение за пребиваване по ал. 6, 7 и 9, дирекция "Миграция" на Министерството на вътрешните работи уведомява първата държава членка с цел тяхното обратно приемане на нейна територия без забавяне и формалности. Това се отнася и за случаите, когато изтече срокът на валидност на разрешението, издадено от първата държава членка, или то бъде отнето по време на пребиваването в Република България.

Чл. 24в. (Нов - ДВ, бр. 9 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 24 от 2018 г., в сила от 23.05.2018 г.)

(1) Разрешение за продължително пребиваване до една година могат да получат и чужденците, които притежават виза по чл. 15, ал. 1 и са приети като:

1. студенти в редовна форма на обучение във висше училище;
2. ученици за обучение в средната степен на образование в рамките на програма за обмен;
3. стажанти.

(2) Разрешение по ал. 1 могат да получат и чужденци, които ще провеждат част от обучението си на територията на Република България, притежават валидно разрешение за пребиваване, издадено от друга държава членка, и са обхванати от програма на Съюза или от многостранна програма, предвиждаща обучение в повече от една държава членка, или от споразумение между две или повече висши училища, от които поне едното е българско, имат право на влизане и престой с цел провеждане на част от обучението си във висше училище от една или няколко втори държави членки за срок до една година.

(3) Чужденец, който притежава виза по чл. 15, ал. 1 и не е обхванат от програма или от споразумение по ал. 2, подава заявление за получаване на разрешение по ал. 1 с цел провеждане на част от обучението си във висше училище на територията на Република България.

(4) В случай на провеждане на стаж по чл. 38а от Закона за трудовата миграция и

трудова мобилност разрешението по ал. 1 се издава за срока на стажа, но не повече от една година.

(5) Разрешението по ал. 2 се издава за срока на обучението, но не повече от две години.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 34 от 2019 г.) Разрешение за продължително пребиваване за срок до 9 месеца може да получи и чужденец, който в срок до 7 работни дни след приключване на обучението си като студент в редовна форма на обучение във висше училище в Република България е подал заявление в Агенцията по заетостта за регистрация като търсещо работа лице съгласно Закона за насърчаване на заетостта. Разрешението се издава по ред, определен с правилника за прилагане на закона.

(7) В случаите по ал. 1, 2 и 3 срокът на валидност на паспорта или заместващия го документ на чужденеца обхваща най-малко искания срок на пребиваване.

(8) Разрешенията по ал. 1 и 2 се издават по ред, определен с правилника за прилагане на закона и съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 1030/2002 на Съвета от 13 юни 2002 г. относно единния формат на разрешенията за пребиваване за гражданите на трети страни, като в полето "тип разрешение" се отбелязва "студент".

(9) (Нова - ДВ, бр. 58 от 2019 г.) Разрешение по ал. 1, без да е необходимо да притежават виза по чл. 15, ал. 1, могат да получат и чужденците от български произход, които са приети като студенти в редовна форма на обучение във висше училище в Република България и представят документ за български произход.

Чл. 24г. (Нов - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) (1) Статут на дългосрочно пребиваване се предоставя на чужденец, който е пребивавал законно и без прекъсване на територията на Република България в рамките на 5 години преди подаване на заявлението за разрешаване на дългосрочно пребиваване. След придобиването му статутът на дългосрочно пребиваване е постоянен, доколкото не са възникнали основания за отнемането му по чл. 40.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 23 от 2013 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Периодите на пребиваване на лицата по чл. 23а и на лицата, пребиваващи изключително на основание от временно естество като работещи по програми au pair, сезонни работници, доставчици на презгранични услуги, работници или служители, командировани от доставчик на услуги, за осигуряване на презгранични услуги, или когато разрешението им за пребиваване е формално ограничено, не се отчитат при изчисляване на периода на пребиваване по ал. 1.

(3) При изчисляване на периода на пребиваване по ал. 1 се отчита само половината от времето на пребиваване на чужденците като студенти, ученици или стажанти на основание чл. 24в.

(4) (Нова - ДВ, бр. 23 от 2013 г., в сила от 01.05.2013 г.) Статут на дългосрочно пребиваване може да се предостави и на чужденец, който се ползва от международна закрила.

(5) (Нова - ДВ, бр. 23 от 2013 г., в сила от 01.05.2013 г.) По отношение на чужденците с предоставена международна закрила при изчисляване периода на пребиваване по ал. 1 се включва и половината от срока на пребиваване, считано от датата на подаване на заявление за предоставяне на международна закрила до датата на издаване на български документ за самоличност съгласно Закона за българските лични документи или целият срок на пребиваване между посочените дати, ако той е повече от 18 месеца.

(6) (Нова - ДВ, бр. 23 от 2013 г., в сила от 01.05.2013 г.) Притежаването на разрешение за пребиваване в друга държава членка на основание предоставена закрила, различна от международна закрила, или наличието на висящо производство за издаване на такова разрешение не е основание за предоставяне статут на дългосрочно пребиваване.

(7) (Нова - ДВ, бр. 23 от 2013 г., в сила от 01.05.2013 г.) Наличието на висящо производство за предоставяне на международна закрила не е основание за предоставяне на

статут на дългосрочно пребиваване.

(8) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 23 от 2013 г., в сила от 01.05.2013 г.) Периодите на отсъствие от територията на Република България не прекъсват периода, посочен в ал. 1, и се отчитат при изчисляването му, когато са под 6 последователни месеца и не надхвърлят общо 10 месеца за 5-годишния период.

(9) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 23 от 2013 г., в сила от 01.05.2013 г.) За предоставяне на статут на дългосрочно пребиваване чужденецът трябва да представи доказателства, че разполага за себе си и за членовете на своето семейство с достатъчни средства за издръжка, без да се прибегва до системата за социално подпомагане, в размер не по-малък от минималната работна заплата и минималната пенсия, както и че притежава задължителна здравна осигуровка или застраховка за срока на пребиваване съгласно законодателството на Република България.

(10) (Предишна ал. 6 - ДВ, бр. 23 от 2013 г., в сила от 01.05.2013 г., изм. - ДВ, бр. 34 от 2019 г.) Компетентният орган на Министерството на вътрешните работи взема решение по заявлението за предоставяне на статут на дългосрочно пребиваващ в срок до два месеца от депозирането му. При правна и фактическа сложност и при необходимост от представяне на допълнителни документи този срок може да бъде продължен с два месеца.

(11) (Предишна ал. 7 - ДВ, бр. 23 от 2013 г., в сила от 01.05.2013 г.) При предоставяне на статут на дългосрочно пребиваващ на чужденеца се предоставя информация за правата и задълженията, произтичащи от този статут.

(12) (Предишна ал. 8 - ДВ, бр. 23 от 2013 г., в сила от 01.05.2013 г.) Редът за разглеждане на заявлението се определя с правилника за прилагане на закона.

Чл. 24д. (Нов - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) (1) На чужденец, получил статут на дългосрочно пребиваващ, се издава разрешение за пребиваване на дългосрочно пребиваващ в Европейския съюз. Това разрешение е със срок на валидност 5 години, като при изтичането му се подновява след представяне на заявление. Изтичането на срока на разрешението за пребиваване на дългосрочно пребиваващ в Европейския съюз не е основание за отнемане или загуба на този статут.

(2) Разрешението за пребиваване на дългосрочно пребиваващ в Европейския съюз се издава въз основа на лично подадено заявление. Разрешението се издава съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 1030/2002 на Съвета от 13 юни 2002 г. относно единния формат на разрешенията за пребиваване за гражданите на трети страни. В полето "тип разрешение" се отбелязва "дългосрочно пребиваващ в ЕС".

(3) (Нова - ДВ, бр. 23 от 2013 г., в сила от 01.05.2013 г.) При издаване на разрешение за пребиваване на дългосрочно пребиваващ в Европейския съюз чужденец с предоставена международна закрила в полето "забележка" се отбелязва международната закрила, предоставена от Република България, и се посочва датата на предоставянето ѝ.

Чл. 24е. (Нов - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) (1) Членовете на семейството на дългосрочно пребиваващия чужденец могат да получат разрешение за продължително пребиваване със срок една година с възможност за подновяване, без да се надхвърля разрешеният срок на пребиваване на титуляря.

(2) За издаване на разрешение за пребиваване на членовете на семейството следва да бъдат изпълнени изискванията на чл. 24, ал. 2.

(3) (Относно изречение второ в сила от 01.06.2011 г.) След 5-годишно пребиваване на територията на Република България и при условие, че съпругът/съпругата и навършилите пълнолетие деца на пребиваващ в страната чужденец не са получили разрешение за пребиваване по причини, различни от събиране на семейството, имат право да получат

самостоятелно разрешение за дългосрочно пребиваване, независимо от това на титуляря, ако са налице основанията по чл. 24г. При изчисляване периода на пребиваване на членовете на семейството на притежател на синя карта на ЕС пребиваването в различни държави членки може да се натрупва съгласно условията на чл. 33м, ал. 1.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 79 от 2015 г., в сила от 01.08.2016 г.) При прекратяване на брака децата на дългосрочно пребиваващия и другият родител имат право на самостоятелно разрешение за продължително пребиваване, ако отговарят на условията по чл. 24, ал. 2 и когато децата са записани в училище от системата на предучилищното и училищното образование или във висше училище до приключване на учебната година или до приключване на курса на обучение.

(5) Редът за издаване на разрешението по ал. 1 - 4 се определя с правилника за прилагане на закона.

Чл. 24ж. (Нов - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) (1) В случаите по чл. 40, ал. 1, т. 6, 9 и 11 може да бъде възстановено правото на дългосрочно пребиваване в Република България по опростена процедура, регламентирана с правилника за прилагане на закона.

(2) Процедурата по ал. 1 се прилага спрямо лицата по чл. 40, ал. 1, т. 9, които са пребивавали във втората държава членка с цел обучение.

Чл. 24з. (Нов - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) (1) Разрешение за продължително пребиваване могат да получат и незаконно пребиваващи чужденци, които са участници във всяка административно или наказателно производство, образувано по чл. 227, ал. 3 и 5 от Наказателния кодекс - до приключване на производството.

(2) Срокът на разрешеното пребиваване по ал. 1 не се отчита при изчисляване срока на пребиваване за получаване на постоянно или дългосрочно пребиваване.

Чл. 24и. (Нов - ДВ, бр. 70 от 2013 г., в сила от 24.12.2013 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2016 г., в сила от 21.05.2016 г.) Разрешение за продължително пребиваване и работа тип "Единно разрешение за пребиваване и работа" могат да получат чужденци, които отговарят на условията за получаване на достъп до пазара на труда по смисъла на Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност и които притежават виза по чл. 15, ал. 1 или разрешение за пребиваване на друго основание в съответствие с Регламент (ЕО) № 1030/2002 на Съвета от 13 юни 2002 г. относно единния формат на разрешенията за пребиваване за гражданите на трети страни.

(2) Разрешението за пребиваване и работа тип "Единно разрешение за пребиваване и работа" се издава след решение на органите на Министерството на труда и социалната политика за срок една година, като се подновява при наличие на основания за преиздаването му. В случай че срокът на трудовия договор е по-малък от една година, разрешението се издава за срока на продължителността на договора.

(3) Разрешението по ал. 1 се издава при прилагане на единна процедура за кандидатстване и по ред, определен с правилника за прилагане на закона.

(4) На притежателя на единното разрешение се издава разрешение за пребиваване съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 1030/2002 на Съвета от 13 юни 2002 г. относно единния формат на разрешенията за пребиваване за гражданите на трети страни, като в полето "тип разрешение" се отбелязва "единно разрешение за пребиваване и работа".

(5) (Нова - ДВ, бр. 34 от 2019 г.) Дирекция "Миграция", отдел/сектори/групи "Миграция" при областните дирекции на Министерството на вътрешните работи предоставят информация относно всички документи, необходими за получаване на разрешението по ал. 1, включително

за произтичащите от него права и задължения за чужденеца.

Чл. 24к. (Нов - ДВ, бр. 33 от 2016 г., в сила от 21.05.2016 г.) (1) Разрешение за сезонен работник с право на продължително пребиваване могат да получат чужденци, които отговарят на условията за достъп до пазара на труда по смисъла на Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност и които притежават виза по чл. 15, ал. 1.

(2) Разрешението по ал. 1 се издава след решение на органите на Министерството на труда и социалната политика за срока на трудовия договор, но не по-малко от 90 дни и не повече от 9 месеца. Разрешението може да бъде удължено еднократно в рамките на този срок след решение на органите на Министерството на труда и социалната политика.

(3) Разрешението по ал. 1 се издава при прилагане на единна процедура за кандидатстване и по ред, определен с правилника за прилагане на закона.

(4) Разрешението по ал. 1 се издава по ускорена процедура за кандидати, които поне веднъж са работили на територията на Република България като сезонни работници през последните 5 години.

(5) (Доп. - ДВ, бр. 24 от 2018 г., в сила от 23.05.2018 г., изм. - ДВ, бр. 34 от 2019 г.) На притежателя на решението по ал. 2 се издава разрешение за пребиваване на сезонен работник съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 1030/2002 на Съвета от 13 юни 2002 г. относно единния формат на разрешенията за пребиваване за гражданите на трети страни, като в полето "тип разрешение" се отбелязва "сезонен работник". При смяна на работодател по реда на Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност се издава ново разрешение за пребиваване на сезонен работник съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 1030/2002 на Съвета от 13 юни 2002 г. относно единния формат на разрешенията за пребиваване за гражданите на трети страни със срок на валидност до срока на първоначално издаденото.

(6) Притежателят на разрешение по ал. 1 има право да бъде информиран писмено за произтичащите от разрешението права.

(7) Когато разрешението по ал. 1 изтича, докато е в ход процедура за продължаване или подновяване, сезонният работник има право да пребивава на територията на Република България, докато бъде взето решение по заявлението, при условие че то е било подадено в рамките на срока на валидност на разрешението по ал. 1 и не е изтекъл срокът по ал. 2.

Чл. 24л. (Нов - ДВ, бр. 33 от 2016 г., в сила от 21.05.2016 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 97 от 2017 г.) За извършване на сезонна работа за срок до 90 дни без прекъсване чужденецът трябва да притежава валидна виза за краткосрочно пребиваване за целите на сезонна работа, когато такава се изисква, и заетостта да е регистрирана от органите на Министерството на труда и социалната политика по реда на Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност и правилника за неговото прилагане.

(2) Регистрацията на заетостта по ал. 1 се извършва и когато чужденецът е освободен от изискването за виза в съответствие с Приложение II от Регламент (ЕО) № 539/2001 на Съвета от 15 март 2001 г. за определяне на третите страни, чиито граждани трябва да притежават виза, когато преминават външните граници на държавите членки, както и тези, чиито граждани са освободени от това изискване.

Чл. 24м. (Нов - ДВ, бр. 97 от 2017 г.) (1) Член на семейството на български гражданин, който е упражнил правото си на свободно движение и притежава валиден документ за пребиваване като член на семейство на гражданин на Съюза, издаден от друга държава - членка на Европейския съюз, подава заявление до дирекция "Миграция" - МВР, или до областните дирекции на МВР за издаване на карта за пребиваване на член на семейството на гражданин на

Съюза, удостоверяваща правото му на продължително пребиваване, за което незабавно му се издава временно удостоверение.

(2) Заявлението по ал. 1 се подава в срок до три месеца от датата на влизането на лицето в Република България, като към него се прилагат:

1. валиден паспорт;
2. документи за наличието на родствени връзки;
3. документ за платена държавна такса;
4. документи за законното пребиваване в другата държава членка;
5. медицински документи относно наличието на сериозни здравословни причини, които налагат полагането на лични грижи от българския гражданин, в случаите, когато е приложимо.

(3) Картата за пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза, удостоверяваща правото му на продължително пребиваване, се издава в срок до три месеца от подаване на заявлението и е с валидност 5 години.

(4) При липса на някой от документите по ал. 2 на лицето се определя 14-дневен срок от съобщаването за представянето му, до изтичането на който срокът по ал. 3 спира да тече. В случай че исканите документи не се представят в определения срок, административният орган предприема действия за прекратяване на производството по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Чл. 24н. (Нов - ДВ, бр. 24 от 2018 г., в сила от 23.05.2018 г.) (1) В случаите по чл. 24, ал. 1, т. 17 разрешението за продължително пребиваване се издава въз основа на акта по чл. 27 от Закона за борба с трафика на хора.

(2) За срока на престоя си в страната чужденците, получили разрешение по ал. 1, се ползват с правата на лицата с разрешено постоянно пребиваване с изключение на правото по чл. 35, ал. 2.

(3) Разрешение по ал. 1 не се издава на лица, които не притежават документи за самоличност и отказват съдействие за идентификация на самоличността им.

Чл. 24о. (Нов - ДВ, бр. 24 от 2018 г., в сила от 23.05.2018 г.) (1) В случаите по чл. 24, ал. 1, т. 21 разрешението за продължително пребиваване се издава съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 1030/2002 на Съвета от 13 юни 2002 г. относно единния формат на разрешенията за пребиваване за гражданите на трети страни, като в полето "тип разрешение" се отбелязва "доброволец".

(2) Срокът на валидност на разрешението по ал. 1 е съобразен със срока на споразумението с приемащата организация, но не повече от една година.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 34 от 2019 г.) Дирекция "Миграция", отдел/сектор/група "Миграция" при Столичната дирекция на вътрешните работи или съответната областна дирекция на Министерството на вътрешните работи уведомява заявителя писмено за разрешението по ал. 1 не по-късно от 14 дни от датата на подаването му.

(4) Разрешението по ал. 1 се издава по ред, определен с правилника за прилагане на закона.

(5) В случаите по ал. 1 срокът на валидност на паспорта или на заместващия го документ на чужденеца следва да обхваща най-малко искания срок на пребиваване.

Чл. 25. (1) (Предишен текст на чл. 25 - ДВ, бр. 36 от 2009 г.) Разрешение за постоянно пребиваване могат да получат чужденците:

1. (изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) от български произход;

2. (изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г., доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г., доп. - ДВ, бр. 108 от 2013 г.) пет години след сключването на граждански брак с постоянно пребиваващ в страната чужденец и пребивавали законно и непрекъснато за срок 5 години на територията на страната, като при брак с чужденец с разрешено постоянно пребиваване по т. 6, 7 или 8 изискванията за пребиваване в страната не се прилагат;

3. (изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г., доп. - ДВ, бр. 34 от 2019 г.) малолетни и непълнолетни деца на български гражданин или на постоянно пребиваващ в страната чужденец, които не са встъпили в брак;

4. (изм. - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 23 от 2013 г.) родители на български гражданин, когато му осигуряват дължимата по закон издръжка и са пребивавали законно и непрекъснато за срок три години на територията на страната;

5. (изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г., отм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г., нова - ДВ, бр. 23 от 2013 г., изм. - ДВ, бр. 70 от 2013 г.) които са пребивавали законно и без прекъсване на територията на Република България в рамките на последните 5 години преди подаване на заявлението за постоянно пребиваване и за този период не са отсъствали повече от 30 месеца, като в случаите по чл. 24в се отчита само половината от времето на пребиваване;

б. (изм. - ДВ, бр. 11 от 2005 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2009 г.) вложили над 1 000 000 лв. или увеличили вложението си с този размер чрез придобиване на:

а) акции на български търговски дружества, търгувани на български регулиран пазар;

б) облигации и съкровищни бонове, както и производни от тях инструменти, издадени от държавата или от общините, с остатъчен срок до падежа, не по-кратък от 6 месеца;

в) право на собственост върху обособена част от имуществото на българско търговско дружество с повече от 50 на сто държавно или общинско участие в капитала по Закона за приватизация и следприватизационен контрол;

г) дялове или акции, собственост на държавата или общините в българско търговско дружество по Закона за приватизация и следприватизационен контрол;

д) българска интелектуална собственост - обекти на авторското право и сродните му права, защитени с патент изобретения, полезни модели, търговски марки, марки за услуги и промишлен дизайн;

е) права по концесионни договори на територията на Република България;

7. (нова - ДВ, бр. 36 от 2009 г., отм. - ДВ, бр. 16 от 2013 г., нова - ДВ, бр. 108 от 2013 г.) вложили сумата по т. 6 в лицензирана кредитна институция в България по договор за доверително управление със срок не по-кратък от 5 години, като за същия срок влогът не се използва за обезпечаване на други парични кредити от кредитна институция в България;

8. (нова - ДВ, бр. 36 от 2009 г.) вложили в капитала на българско търговско дружество, чиито акции не са търгувани на регулиран пазар, сума не по-малка от 6 000 000 лв.;

9. (нова - ДВ, бр. 42 от 2001 г., предишна т. 7 - ДВ, бр. 36 от 2009 г.) които не са лица от български произход, родени на територията на Република България, изгубили са българското си гражданство по изселнически спогодби или по собствено желание и желаят трайно да се установят на територията на страната;

10. (нова - ДВ, бр. 37 от 2003 г., предишна т. 8 - ДВ, бр. 36 от 2009 г.) които до 27 декември 1998 г. са влезли, пребивават или са родени на територията на Република България и чийто родител е сключил граждански брак с български гражданин;

11. (нова - ДВ, бр. 29 от 2007 г., предишна т. 9 - ДВ, бр. 36 от 2009 г.) членове на семейството на български гражданин, ако са пребивавали непрекъснато на територията на Република България през последните пет години;

12. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) които до 27 декември 1998 г. са влезли, пребивават и не са напуснали територията на Република България или са родени на територията на Република

България и не са признати за граждани на бившите съветски републики; за тази категория лица не се прилага изискването на чл. 15, ал. 1;

13. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г., доп. - ДВ, бр. 16 от 2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) които извършват дейност и са сертифицирани по реда на Закона за насърчаване на инвестициите, удостоверено от Министерството на икономиката в съответствие с чл. 25в;

14. (нова - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г., изм. - ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г.) малолетни и непълнолетни деца, родени и изоставени от родител/и - чужд/и гражданин/ни, на територията на Република България, които са настанени в институция социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа като мярка за закрила;

15. (нова - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г., изм. - ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г.) малолетни и непълнолетни деца, изоставени от родител/и - чужд/и гражданин/ни, на територията на Република България, които са настанени в социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа като мярка за закрила;

16. (нова - ДВ, бр. 16 от 2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) извършили инвестиция в страната чрез внасяне в капитала на българско търговско дружество на не по-малко от 500 000 лв., като чужденецът е съдружник или акционер с поименни акции и притежава не по-малко от 50 на сто от капитала на дружеството и в резултат на вложението са придобити нови дълготрайни материални и нематериални активи на стойност не по-малко от 500 000 лв. и са разкрити най-малко 10 работни места за български граждани, поддържани за срока на пребиваването, удостоверено от Министерството на икономиката;

17. (нова - ДВ, бр. 108 от 2013 г.) получили разрешение за продължително пребиваване по чл. 24, ал. 1, т. 19 и 20 и поддържали вложението в продължение на 5 години.

(2) (Нова - ДВ, бр. 36 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г., доп. - ДВ, бр. 108 от 2013 г.) Редът за установяване на обстоятелства и условията по ал. 1 се определят с правилника за прилагане на закона. Обстоятелствата по ал. 1, т. 6, 7 и 17 се установяват от Българската агенция за инвестиции.

(3) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 34 от 2019 г.) Заявление за предоставяне на разрешение за постоянно пребиваване се подава лично в дирекция "Миграция" или сектор/група "Миграция" при съответната областна дирекция на Министерството на вътрешните работи. Директорът на дирекция "Миграция" или оправомощено от него лице взема решение по заявлението в срок до два месеца от подаването му, като в случаите на правна и фактическа сложност и необходимост от представяне на допълнителни документи срокът може да бъде удължен с още два месеца. Разрешението се издава по ред, определен с правилника за прилагане на закона.

(4) (Нова - ДВ, бр. 16 от 2013 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) В случаите на ал. 1, т. 13 и 16, за целите на оценката при издаването на удостоверението от Министерството на икономиката могат да послужат годишните финансови отчети и доклади за дейността на предприятието, заверени от одитор, регистриран по Закона за независимия финансов одит, справките от Националната агенция за приходите, общините, и/или други относими документи, представени от инвеститора или чужденеца, или събрани служебно.

(5) (Нова - ДВ, бр. 33 от 2016 г., в сила от 21.05.2016 г.) На малолетните деца, родени на територията на Република България, кандидатстващи за получаване право на продължително и постоянно пребиваване, не се изисква виза по чл. 15, ал. 1.

(6) (Нова - ДВ, бр. 34 от 2019 г.) Разрешение за постоянно пребиваване не могат да получат чужденците, получили разрешение за продължително пребиваване на основание чл. 28а, освен когато на чужденци, навършили 18-годишна възраст, е предоставено разрешение за продължително пребиваване по хуманитарни причини.

Чл. 25а. (Нов - ДВ, бр. 42 от 2001 г., доп. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Разрешение за пребиваване в Република България, без да са налице изискванията на този закон, могат да получат чужденците, които имат заслуги към Република България в обществената и икономическата сфера, в областта на националната сигурност, науката, технологията, културата или спорта или е налице държавен интерес.

Чл. 25б. (Нов - ДВ, бр. 52 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г., отм. - ДВ, бр. 34 от 2019 г.)

Чл. 25в. (Нов - ДВ, бр. 16 от 2013 г.) (1) Разрешение за постоянно пребиваване на основание чл. 25, ал. 1, т. 13 може да получи чужденец, който извършва дейност по изпълнение и/или поддържане на инвестиция, получила сертификат за клас А, клас Б, или за приоритетен инвестиционен проект по реда на чл. 20, ал. 1, т. 1 от Закона за насърчаване на инвестициите.

(2) В българското търговско дружество с инвестиция, получила сертификат по чл. 20, ал. 1, т. 1 от Закона за насърчаване на инвестициите, чужденецът по ал. 1 трябва да е:

1. съдружник или акционер с поименни акции, притежаващ 50 на сто или повече от регистрирания капитал на дружеството;
2. представляващ дружеството или прокурист, вписан в търговския регистър, или
3. нает по трудов договор за изпълнението на ключова и/или контролна функция в научноизследователската, производствената, маркетинговата или друга основна дейност на предприятието или друга дейност, необходима за целите на инвестицията.

(3) Не по-късно от третата година от датата на започване на работата по инвестиционния проект компетентният орган на търговското дружество по ал. 2 удостоверява, че е достигнат минималният праг за издаване на сертификат за инвестиция клас Б по реда на Закона за насърчаване на инвестициите по отношение на извършените и въведени в експлоатация инвестиции и/или създадената заетост като средносписъчен брой на персонала.

(4) Общият брой на лицата по ал. 2, които могат да получат разрешение за пребиваване в страната на основание чл. 25, ал. 1, т. 13 във връзка с изпълнението и поддържането на един инвестиционен проект, е:

1. до изпълнение на изискването по ал. 3 - до три лица;
2. след изпълнение изискването по ал. 3, през периода на поддържане на инвестицията и работните места - до 8 лица.

(5) За българското търговско дружество и за лицето по ал. 2 се прилагат изискванията на чл. 13 от Закона за насърчаване на инвестициите.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Министерството на икономиката издава удостоверение за изпълнението на изискванията по ал. 2 - 5, което да послужи пред службите за административен контрол на чужденците. Удостоверението се издава след мотивиране от българското търговско дружество по ал. 2 на необходимостта от пребиваване на чужденца за изпълнението и поддържането на инвестицията и след поемане на задължение от дружеството за незабавно информиране на Министерството на икономиката в случай на прекратяване на отношенията с физическото лице.

Чл. 25г. (Нов - ДВ, бр. 97 от 2017 г.) (1) Член на семейството на български гражданин, на когото е разрешено продължително пребиваване по реда на чл. 24м, има право на постоянно пребиваване, ако законно е пребивавал непрекъснато за срок 5 години в Република България заедно с българския гражданин или ако законно е пребивавал непрекъснато за срок 5 години в Република България в случаите по чл. 24, ал. 9, 10 и 11.

(2) За издаване на карта за пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза,

която да удостовери правото му на постоянно пребиваване, лицето по ал. 1 подава заявление до дирекция "Миграция" - МВР, или до областните дирекции на МВР два месеца преди изтичането на срока на продължителното пребиваване.

(3) Карта за пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза, която удостоверява правото му на постоянно пребиваване, се издава в срок до един месец от подаване на заявлението.

Чл. 25д. (Нов - ДВ, бр. 14 от 2018 г., изм. - ДВ, бр. 1 от 2019 г.) Военнослужещите и членовете на цивилния компонент на структура на Организацията на Северноатлантическия договор (НАТО), разположена в Република България, както и техните зависими лица пребивават в Република България, без да са налице изискванията на този закон. Периодът на пребиваването може да бъде по-дълъг от една година.

Чл. 26. (1) (Предишен текст на чл. 26 - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г.) Отказва се издаване на разрешение за пребиваване или продължаване срока на пребиваване в случаите по чл. 10, ал. 1, т. 1 - 4, 6 - 11, 14, 16, 19 - 23.

(2) (Нова - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г., доп. - ДВ, бр. 70 от 2013 г., в сила от 24.12.2013 г., доп. - ДВ, бр. 33 от 2016 г., в сила от 21.05.2016 г., доп. - ДВ, бр. 97 от 2017 г., доп. - ДВ, бр. 24 от 2018 г., в сила от 23.05.2018 г., изм. - ДВ, бр. 34 от 2019 г.) Отказва се издаване на разрешение за пребиваване или продължаване на срока за пребиваване в страната на чужденец, за когото е установено, че не отговаря на условията по чл. 24, 24а - 24г, 24е, 24з, 24и, 24к, 24м, 24н, 24о, 25, 33а, 33г и 33к - 33м, 33п и 33т.

(3) (Нова - ДВ, бр. 42 от 2001 г., доп. - ДВ, бр. 37 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Отказва се издаването на разрешение за пребиваване или продължаване срока на пребиваване на чужденец, който е сключил брак с български гражданин или с чужденец или който е осиновен от български гражданин или от чужденец, получил разрешение за пребиваване, ако са налице данни, че бракът е сключен или осиновяването е извършено единствено с цел заобикаляне на нормите, регламентиращи режима на чужденците в Република България, и получаване на разрешение за пребиваване.

(4) (Нова - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Преценката за отказ на разрешението по ал. 3 се извършва от службите за административен контрол на чужденците въз основа на данни, даващи основание да се направи обоснован извод, че бракът е сключен или осиновяването е извършено единствено с цел заобикаляне на нормите, регламентиращи режима на чужденците в Република България, и получаване на разрешение за пребиваване. Такива данни могат да бъдат:

1. (доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) обстоятелството, че съпрузите или осиновеният и осиновителят не живеят заедно;

2. липсата на принос към задълженията, произтичащи от брака;

3. обстоятелството, че съпрузите не са се познавали преди сключването на брака;

4. (доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) даването на противоречиви сведения за лични данни на другия съпруг или осиновения (име, адрес, националност, професия), за обстоятелствата на запознанството им или за друга важна лична информация;

5. (доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) обстоятелството, че съпрузите или осиновеният и осиновителят не говорят на език, разбираем и от двамата;

6. заплащането на парична сума за сключването на брака извън обичайната зестра;

7. (доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) наличието на предишни бракове или осиновявания,

склучвани с цел заобикаляне на нормите, регламентиращи режима на чужденците;

8. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) обстоятелството, че бракът е сключен или осиновяването е извършено, след като чужденецът е получил разрешение за пребиваване.

(5) (Нова - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 37 от 2003 г.) Данните по ал. 4 могат да се установяват чрез интервюта, провеждани от служители на службите за административен контрол на чужденците, от изявления на засегнатите или на трети лица, по документален път или от извършени от държавни органи проверки и разследвания. Службите за административен контрол на чужденците задължително изслушват засегнатите лица.

(6) (*) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) В случаите по чл. 10, ал. 1, т. 19 разрешение за пребиваване може да бъде издадено по причини от хуманитарен характер или свързани с изпълнението на международни задължения след консултиране с държавата членка, подала сигнала за отказ за влизане.

(7) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Появата на заболявания след първоначалното издаване на разрешение за пребиваване съгласно глава трета "а" на чужденец и на членовете на неговото семейство, както и след издаване на разрешение за пребиваване на членовете на семейството на чужденец на основание събиране на семейството, не може да бъде основание за отказ за продължаване срока на пребиваване.

(8) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Отказът за предоставяне на статут на дългосрочно пребиваване не може да се основава на обстоятелствата по чл. 10, ал. 1, т. 8. При преценка на отказ за предоставяне на статут на дългосрочно пребиваване се отчитат продължителността на пребиваване на чужденеца в Република България, възрастта, здравословното състояние, семейното положение, социалната интеграция, съществуващи връзки в страната или липсата на връзки с държавата по произход.

(9) (Нова - ДВ, бр. 24 от 2018 г., в сила от 23.05.2018 г.) Отказва се издаването на разрешение за пребиваване или продължаване срока на пребиваване на чужденец, когато предоставеното разрешение или представените документи са получени с измама или са неистински или подправени.

(10) (Нова - ДВ, бр. 24 от 2018 г., в сила от 23.05.2018 г.) Отказва се продължаване на срока на пребиваване, когато чужденецът пребивава на територията на Република България за цели, различни от тези, за които е било разрешено пребиваването му - в случаите по чл. 24, ал. 1, т. 21, чл. 24б и 24в.

(11) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г., предишна ал. 9 - ДВ, бр. 24 от 2018 г., в сила от 23.05.2018 г.) Отказът за издаване на разрешение за пребиваване или продължаване срока на пребиваване се мотивира, съобщава се на заинтересованите лица и може да се оспорва по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Чл. 26а. (Нов - ДВ, бр. 37 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 11 от 2005 г., отм. - ДВ, бр. 63 от 2005 г.)

Чл. 27. (Изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) (1) Срокът на валидност на виза за краткосрочно пребиваване и на разрешения с нея срок на пребиваване може да бъде продължен еднократно от службите за административен контрол на чужденците по причини от хуманитарен характер, при извънредни обстоятелства или при наличие на държавен интерес чрез полагане на персонализиран визов стикер и печат на издаващия орган в паспорта или заместващия го документ за пътуване по ред, определен в правилника за прилагане на закона.

(2) Срокът на пребиваване на лица, влезли в страната при условията на безвизов режим, може да бъде продължен еднократно от службите за административен контрол на чужденците по хуманитарни причини, свързани с извънредни обстоятелства, или при наличие

на държавен интерес по ред, определен с правилника за прилагане на закона.

(3) Срокът на пребиваване на лице по чл. 23а може да бъде продължен от Министерството на външните работи без спазване на ограниченията по ал. 1 и 2 по ред, определен с акт на Министерския съвет.

Чл. 27а. (Нов - ДВ, бр. 42 от 2001 г., доп. - ДВ, бр. 28 от 2008 г., доп. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Държавните и общинските органи, които по силата на нормативен акт извършват регистрация на чужденци или на дейности, осъществявани от чужденци, са длъжни да проверяват вида и основанията на визите, издадени на чужденците. При констатиране на несъответствия между исканата регистрация и вида и основанията на издадената виза регистрацията не се извършва и незабавно се уведомяват службите за административен контрол на чужденците и Държавна агенция "Национална сигурност".

Чл. 27б. (Нов - ДВ, бр. 42 от 2001 г.) (1) Длъжностните лица, които в резултат на извършваната от тях дейност констатираат промяна в правното положение или в дейността на чужденците, са длъжни незабавно да уведомят службите за административен контрол на чужденците.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) В случаите на отнемане или прекратяване на правото на постоянно или дългосрочно пребиваване на чужденец службите за административен контрол на чужденците незабавно уведомяват органите за гражданска регистрация.

Чл. 28. (Изм. - ДВ, бр. 42 от 2001 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 37 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 11 от 2005 г., отм. - ДВ, бр. 63 от 2005 г., в сила от 01.01.2006 г.)

(2) (Отм. - ДВ, бр. 63 от 2005 г., в сила от 01.01.2006 г.)

(3) (Доп. - ДВ, бр. 37 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 11 от 2005 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Физическо или юридическо лице, предоставило подслон на чужденец, в срок до 3 дни след предоставянето на подслона писмено уведомява службата за административен контрол на чужденците или районното управление на Министерството на вътрешните работи по местонахождението си за това обстоятелство, като съобщава имената, датата на раждане, гражданството, номера и серията на документа за самоличност на чужденеца.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2009 г.) Лице, осъществяващо хотелиерска дейност, или негов служител при настаняване на чужденец го регистрира незабавно в специален регистър. Информацията за настанените чужденци се предоставя ежедневно от това лице в срок до 06,00 часа в службата за административен контрол на чужденците или в районното управление на Министерството на вътрешните работи по местонахождението на хотела.

(5) (Нова - ДВ, бр. 37 от 2003 г., отм. - ДВ, бр. 63 от 2005 г., в сила от 01.01.2006 г.)

(6) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 37 от 2003 г., отм. - ДВ, бр. 63 от 2005 г., в сила от 01.01.2006 г.)

(7) (Предишна ал. 6, изм. - ДВ, бр. 37 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 63 от 2005 г., в сила от 01.01.2006 г.) Пребиваването в Република България на лицата по чл. 18, ал. 2 и по чл. 24, ал. 1, т. 14 не се включва в необходимия срок за получаване на разрешение за постоянно пребиваване или за придобиване на българско гражданство по натурализация.

Чл. 28а. (Нов - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 34 от 2019 г., в сила от 24.10.2019 г.)

(1) На непридружени деца чужденци, както и на чужденци, ненавършили 18-годишна възраст, които са влезли на територията на Република България с придружител, но са били изоставени от него, които не са поискали закрила по Закона за убежището и бежанците или по чиито молби има влезли в сила решения за отказ от международна закрила, може да им бъде разрешено

единствено продължително пребиваване на територията на Република България до навършване на пълнолетие. Разрешението се издава по ред, определен с правилника за прилагане на закона.

(2) След навършване на 18-годишна възраст на чужденците по ал. 1 може да бъде разрешено продължително пребиваване при наличие на хуманитарни причини.

(3) Дирекция "Социално подпомагане" по местопребиваването на чужденците по ал. 1 определя и провежда конкретни мерки за закрила съгласно Закона за закрила на детето след извършена преценка за най-добрия интерес на детето, а Държавната агенция за закрила на детето координира, наблюдава и контролира изпълнението на определените мерки за закрила относно спазване на неговите права до окончателното решаване на въпроса за пребиваването му в Република България, но не и след навършването на 18-годишна възраст.

(4) Директорът на дирекция "Миграция" или оправомощено от него длъжностно лице разрешава продължителното пребиваване на чужденците по ал. 1 и 2 след извършена преценка на възможността за връщането им на член на техните семейства, на определен настойник или на подходящи приемни центрове в държавата им на произход, в трета държава, готова да ги приеме, или в държава, задължена да ги приеме по силата на спогодба за предаване и обратно приемане с Република България, при условие че там животът и свободата им не са застрашени и те не са изложени на опасност от преследване, от изтезание или от нечовешко или унижително отношение. Преценката се извършва по ред, определен в правилника за прилагане на закона.

(5) Директорът на дирекция "Миграция" или оправомощено от него длъжностно лице издава отказ за разрешаване на продължително пребиваване на чужденците по ал. 1 и 2, когато се установи, че те могат да бъдат върнати. Отказът подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(6) Не се допуска събиране на семейство на чужденец, получил право на пребиваване по ал. 1 и 2.

Чл. 29. (1) (Предишен текст на чл. 29 - ДВ, бр. 36 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Чужденците, които пребивават продължително, дългосрочно и постоянно в Република България, удостоверяват самоличността си по ред, определен със закон.

(2) (Нова - ДВ, бр. 36 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Чужденците, които пребивават продължително, дългосрочно и постоянно в Република България, удостоверяват правото си на пребиваване в Република България с разрешение за пребиваване съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 1030/2002 на Съвета от 13 юни 2002 г. относно единния формат на разрешенията за пребиваване за гражданите на трети страни.

(3) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Паспортът или заместващият го документ за пътуване на чужденеца следва да е валиден не по-малко от три месеца считано от датата на подаване на заявлението за издаване на разрешение за пребиваване.

(4) (Нова - ДВ, бр. 36 от 2009 г., предишна ал. 3 - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Редът за издаване на разрешението за пребиваване по ал. 2 се определя с акт на Министерския съвет.

Чл. 30. (Изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Чужденец, чийто паспорт или заместващ го документ за пътуване е изгубен или унищожен, е длъжен незабавно да уведоми за това службите за административен контрол на чужденците.

Чл. 31. (1) Документите за задгранично пътуване на чужденец могат да бъдат временно отнети:

1. от съответните органи на съдебната власт, когато има образувано наказателно производство за извършено престъпление от общ характер;
2. от съответните длъжностни лица при настаняване в местата за изпълнение на

наказанието лишаване от свобода;

3. от органите на Министерството на вътрешните работи, когато има основателно съмнение, че са неистински или преправени;

4. (изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) от органите на Министерството на вътрешните работи, когато е издадена заповед за експулсиране, връщане или екстрадиране от страната;

5. (отм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.)

6. от органите на Министерството на вътрешните работи в случаите на върнати от друга страна чужденци.

(2) В случаите по ал. 1, т. 1, 2 и 3 длъжностните лица, извели документите на чужденеца, съставят протокол, въз основа на който службите за административен контрол на чужденците издават временен документ, установяващ самоличността на лицето.

(3) Документът за задгранично пътуване се връща на чужденеца, когато отпаднат основанията за временното му отнемане.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Не могат да бъдат отнемани документите за задгранично пътуване на чужденци, които се ползват с имунитет в Република България, освен ако е предвидено друго в международните договори, по които Република България е страна.

Чл. 32. Документите за задгранично пътуване на чужденците не могат да се дават или приемат в залог, както и да се преотстъпват или използват от друго лице.

Чл. 33. (Отм. - ДВ, бр. 33 от 2016 г., в сила от 21.05.2016 г.)

Глава трета "а".

ПРЕБИВАВАНЕ НА ЧУЖДЕНЕЦ, ПОЛУЧИЛ РАЗРЕШЕНИЕ ЗА ДЪЛГОСРОЧНО ПРЕБИВАВАНЕ В ДРУГА ДЪРЖАВА - ЧЛЕНКА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ (НОВА - ДВ, БР. 29 ОТ 2007 Г., ЗАГЛ. ИЗМ. - ДВ, БР. 9 ОТ 2011 Г.)

Чл. 33а. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Чужденец, получил разрешение за дългосрочно пребиваване в друга държава - членка на Европейския съюз, може да получи разрешение за продължително пребиваване в Република България:

1. ако е работник, служител или самостоятелно заето лице в Република България;

2. с цел обучение, включително професионално обучение, в учебно заведение;

3. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) с друга цел.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Разрешение за продължително пребиваване се издава на чужденеца по ал. 1, ако отговаря на условията по чл. 24, ал. 2 и представи:

1. разрешение за работа в Република България - ако е работник или служител;

2. документи, че има разрешение за извършване на дейност на свободна практика и разполага с необходимите финансови средства за упражняване на стопанска дейност - ако е самостоятелно заето лице;

3. удостоверение от учебното заведение, че е приет за обучение за съответната учебната година - ако пребиваването е с цел обучение;

4. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) документи относно обстоятелствата по чл. 24, ал. 2.

Чл. 33б. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) В срок до три месеца от влизането му на територията на Република България чужденецът по чл. 33а, ал. 1 подава пред службите за административен контрол на чужденците заявление за издаване на разрешение за продължително пребиваване на територията на Република България.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 21 от 2012 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2014 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.)

Заявлението се изпраща по служебен път на дирекция "Миграция" - МВР, която го разглежда в срок до 4 месеца от датата на подаването му.

(3) Когато към заявлението не са приложени документите по чл. 33а, ал. 2 или случаят представлява фактическа сложност, срокът може да бъде удължен с не повече от три месеца. В тези случаи органите за административен контрол на чужденците уведомяват незабавно чужденеца за това.

(4) Редът за разглеждане на заявлението се определя в правилника за прилагане на закона.

Чл. 33в. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Разрешението за продължително пребиваване се издава за срок от една година.

(2) Разрешението се подновява по молба на чужденеца от службите за административен контрол на чужденци след изтичането на срока му.

Чл. 33г. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Когато чужденецът по чл. 33а, ал. 1 има разрешение за пребиваване в Република България и има семейство, създадено в държавата - членка на Европейския съюз, която е издала разрешението му за дългосрочно пребиваване, членовете на неговото семейство имат право да го придружават или да се присъединяват към него.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) За получаване на разрешение за продължително пребиваване на членовете на семейството те представят в териториалната служба за административен контрол на чужденците:

1. редовен документ за задгранично пътуване;

2. (доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) документите по чл. 24, ал. 2 с изключение на документите за осигурено жилище;

3. своето разрешение за дългосрочно пребиваване или разрешение за пребиваване в другата държава - членка на Европейския съюз;

4. доказателства, че са пребивавали в качеството си на членове на семейството на дългосрочно пребиваващ чужденец в другата държава - членка на Европейския съюз.

(3) Срокът на пребиваване на членовете на семейството се определя от срока на пребиваване на чужденеца по чл. 33а, ал. 1.

(4) Когато семейството не е създадено при условията на ал. 1, по отношение на членовете на семейството на чужденеца по чл. 33а, ал. 1 се прилагат общите правила за влизане и пребиваване на чужденци в Република България.

Чл. 33д. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 21 от 2012 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2014 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Дирекция "Миграция" - МВР, уведомява другата държава - членка на Европейския съюз, за предоставеното право на продължително пребиваване на чужденеца по чл. 33а, ал. 1.

Чл. 33е. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г., отм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.)

Чл. 33ж. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Когато са налице основанията за отказ или отнемане на разрешение за продължително пребиваване, органите на Министерството на вътрешните работи връщат незабавно и без формалности чужденеца по чл. 33а, ал. 1 или членовете на неговото семейство в държавата - членка на Европейския съюз, в която те имат разрешение за дългосрочно пребиваване.

(2) В случаите по ал. 1 органите на Министерството на вътрешните работи уведомяват

компетентните органи на другата държава - членка на Европейския съюз.

(3) (Нова - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г.) Република България незабавно и без формалности приема обратно чужденец, на когото е издала разрешение за дългосрочно пребиваване, и членовете на неговото семейство, когато от друга държава - членка на Европейския съюз, е отнето или отказано правото на пребиваване.

Чл. 33з. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) Когато чужденецът по чл. 33а, ал. 1 или членовете на неговото семейство представляват сериозна заплаха за обществената сигурност и ред, органите на Министерството на вътрешните работи или на Държавна агенция "Национална сигурност" могат да ги експулсират от територията на Европейския съюз и преди те да са получили право на дългосрочно пребиваване в Република България, след съгласуване с компетентните органи на другата държава - членка на Европейския съюз, в която те имат разрешение за дългосрочно пребиваване.

(2) При експулсирането се отчита продължителността на пребиваване на чужденеца на територията на Република България, възрастта, здравословното състояние, семейното положение, социалната интеграция, както и наличието на връзка с държавата на пребиваване или липсата на връзка с държавата по произход на лицето.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) Органите на Министерството на вътрешните работи или на Държавна агенция "Национална сигурност" уведомяват компетентните органи на другата държава - членка на Европейския съюз, за изпълнението на решението за експулсиране.

(4) (Нова - ДВ, бр. 23 от 2013 г., в сила от 01.05.2013 г.) Чужденец, притежаващ разрешение за пребиваване на дългосрочно пребиваващ в Европейския съюз в първата държава членка на основание предоставена от тази държава членка международна закрила, която не е отнета, може да бъде експулсиран и преди да е получил право на дългосрочно пребиваване в Република България, ако има основания да се смята, че представлява сериозна заплаха за националната сигурност, или който като осъден с влязла в сила присъда за тежко престъпление представлява заплаха за обществения ред.

(5) (Нова - ДВ, бр. 23 от 2013 г., в сила от 01.05.2013 г., изм. - ДВ, бр. 80 от 2015 г., в сила от 16.10.2015 г.) При налагане на експулсиране на чужденец, получил разрешение за пребиваване на дългосрочно пребиващ на основание предоставена международна закрила в друга държава - членка на Европейския съюз, компетентният орган по чл. 44, ал. 1 чрез органите на Държавната агенция за бежанците отправя запитване до тази държава членка за потвърждаване наличието на предоставена международна закрила.

(6) (Нова - ДВ, бр. 23 от 2013 г., в сила от 01.05.2013 г., изм. - ДВ, бр. 80 от 2015 г., в сила от 16.10.2015 г.) При запитване от друга държава членка Държавната агенция за бежанците предоставя информация за наличието или липсата на предоставена международна закрила от Република България в едномесечен срок от постъпване на запитването.

(7) (Нова - ДВ, бр. 23 от 2013 г., в сила от 01.05.2013 г., изм. - ДВ, бр. 80 от 2015 г., в сила от 16.10.2015 г.) При потвърждаване наличието на международна закрила чужденецът по ал. 5 и членовете на неговото семейство се връщат незабавно в държавата членка, предоставила международната закрила.

(8) (Нова - ДВ, бр. 23 от 2013 г., в сила от 01.05.2013 г., изм. - ДВ, бр. 80 от 2015 г., в сила от 16.10.2015 г.) Чужденец, чието присъствие в страната представлява сериозна заплаха за националната сигурност или който като осъден с влязла в сила присъда за тежко престъпление представлява заплаха за обществения ред, може да бъде експулсиран в държава, различна от държавата членка, предоставила международна закрила, при спазване изискването на чл. 44а,

ал. 1.

(9) (Нова - ДВ, бр. 23 от 2013 г., в сила от 01.05.2013 г.) Република България незабавно приема обратно чужденец, на когото е предоставила международна закрила, както и членовете на неговото семейство, когато от друга държава - членка на Европейския съюз, е прието решение за експулсиране.

Чл. 33и. (Нов - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) (1) На чужденеца, получил разрешение за продължително пребиваване в Република България като втора държава членка, който придобие право на дългосрочно пребиваване при условията на чл. 24г, може да бъде издадено разрешение за дългосрочно пребиваване въз основа на постъпило заявление.

(2) Службите за административен контрол на чужденците уведомяват първата държава членка за предоставеното право на дългосрочно пребиваване на чужденеца.

(3) (Нова - ДВ, бр. 23 от 2013 г., в сила от 01.05.2013 г.) При издаване на разрешение за пребиваване на дългосрочно пребиваващ в Европейския съюз на чужденец с предоставена международна закрила в първата държава членка, в полето "забележка" се отбелязва международната закрила, предоставена от съответната държава - членка на Европейския съюз, и се посочва датата на предоставянето ѝ.

(4) (Нова - ДВ, бр. 23 от 2013 г., в сила от 01.05.2013 г., изм. - ДВ, бр. 80 от 2015 г., в сила от 16.10.2015 г.) Отбелязването по ал. 3 се извършва от компетентните органи на Министерството на вътрешните работи след консултации, проведени от Държавната агенция за бежанците с първата държава членка, при които е потвърдено, че предоставената международна закрила не е отнета с влязло в сила решение.

(5) (Нова - ДВ, бр. 23 от 2013 г., в сила от 01.05.2013 г., изм. - ДВ, бр. 80 от 2015 г., в сила от 16.10.2015 г.) При запитване от друга държава членка Държавната агенция за бежанците предоставя информация за наличието или липсата на предоставена международна закрила от Република България като първа държава членка в едномесечен срок от постъпване на запитването.

(6) (Нова - ДВ, бр. 23 от 2013 г., в сила от 01.05.2013 г.) При предоставяне на международна закрила от Република България, преди на чужденеца да е издадено разрешение за пребиваване на дългосрочно пребиваващ в Европейския съюз от компетентните структури на Министерството на вътрешните работи, Държавната агенция за бежанците уведомява държавата членка, която е издала такова разрешение, за извършване на отбелязване в съответствие с чл. 24д, ал. 3.

(7) (Нова - ДВ, бр. 23 от 2013 г., в сила от 01.05.2013 г.) При прехвърляне на отговорността за международна закрила към Република България по отношение на чужденец, на когото е издадено разрешение за пребиваване на дългосрочно пребиваващ в Европейския съюз от компетентните структури на Министерството на вътрешните работи, отбелязването по ал. 3 се изменя съгласно чл. 24д, ал. 3 в срок до три месеца от издаването на български документ за самоличност съгласно Закона за българските лични документи.

(8) (Нова - ДВ, бр. 23 от 2013 г., в сила от 01.05.2013 г.) Промяна в полето "забележка" на разрешението за пребиваване на дългосрочно пребиваващ в Европейския съюз, издадено от компетентните структури на Министерството на вътрешните работи, се извършва въз основа на уведомление от държава членка, че тя е поела отговорността за международна закрила на чужденеца и преди да е издала такова разрешение. Измененото разрешение се издава в срок до три месеца от получаване на уведомлението.

Глава трета "б".

ПРЕБИВАВАНЕ НА ГРАЖДАНИ НА ТРЕТИ СТРАНИ ЗА ЦЕЛИТЕ НА

ВИСОКОКВАЛИФИЦИРАНАТА ТРУДОВА ЗАЕТОСТ (НОВА - ДВ, БР. 9 ОТ 2011 Г., В СИЛА ОТ 01.06.2011 Г.)

Чл. 33к. (Нов - ДВ, бр. 9 от 2011 г., в сила от 01.06.2011 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2016 г., в сила от 21.05.2016 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2017 г.) Разрешение за пребиваване и работа тип "синя карта на ЕС" могат да получат чужденци, които са висококвалифицирани работници по смисъла на Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност и притежават виза по чл. 15, ал. 1 или разрешение за продължително пребиваване в Република България на друго основание.

(2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г., изм. - ДВ, бр. 70 от 2013 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2017 г.) Разрешението по ал. 1 се издава след решение на органите на Министерството на труда и социалната политика за срок до 4 години. В случай че срокът на трудовия договор е по-малък, разрешението се издава за срока на договора, удължен с три месеца, като може да се подновява при наличие на основания за произдаването му.

(3) Членовете на семейството на притежателя на синя карта могат да получат разрешение за продължително пребиваване със срок на валидност, съответен на срока на пребиваване на притежателя на синя карта на ЕС. За издаване на разрешение за пребиваване на членовете на семейството следва да бъдат изпълнени изискванията на чл. 24, ал. 2.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 70 от 2013 г.) Разрешението по ал. 1 - 3 се издава при прилагане на единна процедура за кандидатстване и по ред, определен с правилника за прилагане на закона.

(5) (Нова - ДВ, бр. 70 от 2013 г., доп. - ДВ, бр. 24 от 2018 г., в сила от 23.05.2018 г., изм. - ДВ, бр. 34 от 2019 г.) На притежателя на синя карта на ЕС се издава разрешение за пребиваване съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 1030/2002 на Съвета от 13 юни 2002 г. относно единния формат на разрешенията за пребиваване за гражданите на трети страни, като в полето "тип разрешение" се отбелязва "синя карта на ЕС". При смяна на работодател по реда на Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност се издава ново разрешение за пребиваване съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 1030/2002 на Съвета от 13 юни 2002 г. относно единния формат на разрешенията за пребиваване за гражданите на трети страни със срок на валидност до срока на първоначално издаденото.

(6) (Нова - ДВ, бр. 97 от 2017 г., изм. - ДВ, бр. 24 от 2018 г., в сила от 23.05.2018 г., изм. - ДВ, бр. 34 от 2019 г.) Разрешение по ал. 1 не се издава на чужденци, получили право на продължително пребиваване на основание чл. 24м, както и на членове на семейството на граждани на Съюза, които са упражнявали или упражняват правото си на свободно движение на територията на Европейския съюз и са получили право на пребиваване по реда на Закона за влизането, пребиваването и напускането на Република България на гражданите на Европейския съюз и членовете на техните семейства.

Чл. 33л. (Нов - ДВ, бр. 9 от 2011 г., в сила от 01.06.2011 г.) (1) Притежател на синя карта на ЕС, издадена от друга държава - членка на Европейския съюз, и пребивавал на територията на тази държава членка 18 месеца може заедно с членовете на семейството си да пребивава в Република България за целите на висококвалифицираната трудова заетост. Заявлението за издаване на синя карта на ЕС в Република България се подава не по-късно от един месец след влизане на чужденеца на територията на страната.

(2) Ако срокът на валидност на синята карта, издадена в първата държава членка, изтече по време на производството по издаване на синя карта на ЕС в Република България, службите за административен контрол на чужденците издават разрешение за временно пребиваване на чужденеца, което му дава възможност да продължи законното си пребиваване на територията на Република България, докато се вземе решение по заявлението му от компетентния орган.

(3) Алинеи 1 и 2 се прилагат и когато чужденецът вече е упражнил правото си на преместване в друга държава членка.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г.) Когато притежателят на синя карта на ЕС, издадена в друга държава членка, се премести в Република България съгласно ал. 1 и когато семейството му вече се е събрало в тази държава членка, на членовете на неговото семейство се разрешава да го придружат или да се присъединят към него. При съответно прилагане на разпоредбите на ал. 2 на членовете на семейството на притежателя на синя карта на ЕС може да бъде издадено разрешение за временно пребиваване.

Чл. 33м. (Нов - ДВ, бр. 9 от 2011 г., в сила от 01.06.2011 г.) (1) Притежател на синя карта на ЕС може да получи статут на дългосрочно пребиваване в Република България, ако е пребивавал 5 години законно и непрекъснато на територията на държави - членки на Европейския съюз, като притежател на синя карта на ЕС, от които последните две години на територията на Република България.

(2) Петгодишният период по ал. 1 не се прекъсва от периоди на отсъствие на притежателя на синята карта от територията на държави - членки на Европейския съюз, с цел упражняване на икономическа дейност като заето или самостоятелно заето лице заради извършването на доброволческа дейност или заради обучение в страната му на произход, ако тези периоди са по-къси от 12 последователни месеца и общата им продължителност не надхвърля 18 месеца в рамките на 5-годишния срок.

(3) На притежателя на синя карта на ЕС, който е придобил статут на дългосрочно пребиваващ в Република България, се издава разрешение за пребиваване съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 1030/2002 на Съвета от 13 юни 2002 г. относно единния формат на разрешенията за пребиваване за гражданите на трети страни, като в полето "забележка" се отбелязва "бивш притежател на синя карта на ЕС".

Чл. 33н. (Нов - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г.) Периодът на безработица не е основание за отнемане на синя карта на ЕС или за отказ за продължаване срока на пребиваване на притежателя ѝ, когато не превишава три последователни месеца или когато не възникне повече от веднъж в периода на валидност на синята карта на ЕС.

Чл. 33о. (Нов - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г.) Членовете на семейството на притежател на синя карта на ЕС могат да получат самостоятелно разрешение за продължително пребиваване при условията на чл. 24е, ал. 4.

Глава трета "в".

ПРЕБИВАВАНЕ НА ГРАЖДАНИ НА ТРЕТИ СТРАНИ ЗА ЦЕЛИТЕ НА ВЪТРЕШНОКОРПОРАТИВНИЯ ТРАНСФЕР (НОВА - ДВ, БР. 33 ОТ 2016 Г., В СИЛА ОТ 21.05.2016 Г.)

Чл. 33п. (Нов - ДВ, бр. 33 от 2016 г., в сила от 21.05.2016 г.) (1) Разрешение за лице, преместено при вътрешнокорпоративен трансфер, с право на продължително пребиваване могат да получат чужденци, които отговарят на условията за достъп до пазара на труда по смисъла на Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност и които притежават виза по чл. 15, ал. 1.

(2) Разрешението по ал. 1 се издава след решение на органите на Министерството на труда и социалната политика за срок една година, като се подновява при наличие на основания за преиздаването му. В случай че срокът на трудовия договор е по-малък от една година,

разрешението се издава за срока на продължителността на договора.

(3) Разрешението по ал. 1 се издава съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 1030/2002 на Съвета от 13 юни 2002 г. относно единния формат на разрешенията за пребиваване за гражданите на трети страни при прилагане на единна процедура за кандидатстване и по ред, определен с правилника за прилагане на закона, като в полето "тип разрешение" се отбелязва "вътрешнокорпоративен трансфер".

(4) (Доп. - ДВ, бр. 24 от 2018 г., в сила от 23.05.2018 г.) Дирекция "Миграция", сектор/група "Миграция" при Столичната дирекция на вътрешните работи или съответната областна дирекция на Министерството на вътрешните работи уведомява заявителя писмено за разрешението по ал. 1 не по-късно от 14 дни от датата на подаването му.

(5) Когато валидността на разрешението по ал. 1 изтече по време на процедурата за подновяване, лицето има право да пребивава на територията на Република България до вземане на решение по заявлението.

Чл. 33р. (Нов - ДВ, бр. 33 от 2016 г., в сила от 21.05.2016 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 24 от 2018 г., в сила от 23.05.2018 г.) Членовете на семейството на притежателя на разрешение за лице, преместено при вътрешнокорпоративен трансфер, могат да получат разрешение за продължително пребиваване на основание чл. 24, ал. 1, т. 13 за срока на пребиваване на титуляря, ако отговарят на условията на чл. 24, ал. 2.

(2) Разрешението по ал. 1 се издава по процедура за кандидатстване и по ред, определен с правилника за прилагане на закона.

Чл. 33с. (Нов - ДВ, бр. 33 от 2016 г., в сила от 21.05.2016 г.) Притежател на разрешение за лице, преместено при вътрешнокорпоративен трансфер, издадено от първа държава членка, има право на престой на територията на Република България като втора държава членка за срок до 90 дни в рамките на всеки период от 180 дни.

Чл. 33т. (Нов - ДВ, бр. 33 от 2016 г., в сила от 21.05.2016 г.) (1) Притежател на разрешение за лице, преместено при вътрешнокорпоративен трансфер, издадено от първа държава членка, има право на престой за повече от 90 дни на територията на Република България като втора държава членка, ако отговаря на условията за достъп до пазара на труда по смисъла на Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност.

(2) На притежателя на разрешението по ал. 1 се издава разрешение за мобилност при вътрешнокорпоративен трансфер съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 1030/2002 на Съвета от 13 юни 2002 г. относно единния формат на разрешенията за пребиваване за гражданите на трети страни, като в полето "забележка" се отбелязва "mobile ICT - мобилност при ВКТ".

(3) Министерството на вътрешните работи информира компетентните органи на първата държава членка, когато издава разрешение за мобилност при вътрешнокорпоративен трансфер.

(4) Първата държава членка информира Министерството на вътрешните работи на Република България, когато отнеме разрешение за лице, преместено при вътрешнокорпоративен трансфер.

(5) Приемашото предприятие информира дирекция "Миграция" и Агенцията по заетостта за евентуални промени, засягащи условията, въз основа на които е била разрешена мобилността, когато Република България е втората държава членка.

(6) На притежател на разрешение за лице, преместено при вътрешнокорпоративен трансфер, за когото са налице основанията по чл. 10, ал. 1, т. 1, не се разрешава влизане или

престой на територията на Република България.

Глава четвърта. НАПУСКАНЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ОТ ЧУЖДЕНЦИ

Чл. 34. (Изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Всеки чужденец е длъжен да напусне страната до изтичане на разрешенния срок на пребиваване.

Чл. 35. (1) Чужденец, краткосрочно пребиваващ, на когото документът за задгранично пътуване е заменен с нов, може да напусне страната, след като уведоми за това службите за административен контрол на чужденците, освен ако друго е предвидено с международен договор, по който Република България е страна.

(2) Чужденец, който има разрешение за продължително пребиваване, може да напуска страната и да се завръща в нея без виза до изтичане на разрешенния срок за пребиваване.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Чужденец, който има разрешение за дългосрочно или постоянно пребиваване, може да влиза в и да напуска страната без виза.

(4) (Нова - ДВ, бр. 97 от 2016 г., изм. - ДВ, бр. 34 от 2019 г.) В случай че срокът на валидност на разрешението за продължително пребиваване е изтекъл преди завръщане в страната, чужденецът може да влезе на територията на Република България с виза по чл. 15, ал. 1, която се издава при условия и по ред, определени с наредбата по чл. 9е, ал. 1.

Чл. 36. (Изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Чужденците могат да излизат от Република България през определените за това места въз основа на паспорти и заместващи ги документи за пътуване, които им дават право да напускат страната.

Чл. 37. Чужденец не може да напусне страната, ако спрямо него има взета принудителна административна мярка за ненапускане.

Чл. 38. Чужденец, който с превозно средство напуска Република България по суша, по въздух и по вода, трябва да притежава документите по чл. 21, ал. 1, т. 2 и 3, както и разрешение за износ на превозното средство, ако това е необходимо.

Чл. 39. Предаването на чужденци за извършено престъпление се извършва при условията и по реда, установени от българските закони и от международните договори, по които Република България е страна.

Глава пета. МЕРКИ ЗА АДМИНИСТРАТИВНА ПРИНУДА

Раздел I. Принудителни административни мерки

Чл. 39а. (1) (Нов - ДВ, бр. 42 от 2001 г., предишен текст на чл. 39а - ДВ, бр. 23 от 2013 г. (**)) Принудителните административни мерки, които се налагат на чужденците по този закон, са:

1. отнемане на правото на пребиваване в Република България;
2. (изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) връщане до страна на произход, страна на транзитно преминаване или трета страна;
3. експулсиране;

4. (изм. - ДВ, бр. 23 от 2013 г. (*), доп. - ДВ, бр. 70 от 2013 г. (*)) забрана за влизане и пребиваване на територията на държавите - членки на Европейския съюз;

5. забрана за напускане на Република България.

(2) (Нова - ДВ, бр. 23 от 2013 г.) При изпълнението на принудителните административни мерки по ал. 1, т. 2 и 3 се осъществява наблюдение от омбудсмана на Република България или от оправомощени служители от неговата администрация, както и от представители на национални или международни неправителствени организации.

Чл. 39б. (Нов - ДВ, бр. 36 от 2009 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 23 от 2013 г.) В заповедта за налагане на принудителна административна мярка по чл. 39а, ал. 1, т. 1 и 2 се определя срок от 7 до 30 дни, в който чужденецът трябва да изпълни доброволно задължението за връщане.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) За предоставяне на срок за доброволно напускане за повече от 30 дни чужденецът подава молба до съответния компетентен орган, издал заповедта по ал. 1, който се произнася и уведомява чужденеца в тридневен срок. В тези случаи се вземат предвид конкретните обстоятелства във всеки отделен случай, като: продължителност на престоя, здравословно състояние, потребности на уязвимите групи, наличие на посещаващи училище деца и други семейни и социални връзки. Срокът за доброволно напускане може да бъде продължен за не повече от една година.

(3) Когато е разрешено доброволно напускане, но съществува опасност от укриване на чужденеца, компетентният орган, издал заповедта по ал. 1, може да издаде заповед за ежедневно явяване в териториалната структура на Министерството на вътрешните работи по местопребиваване.

(4) В случай че лицето представлява заплаха за националната сигурност или общественения ред, съответният компетентен орган не предоставя срок за доброволно напускане.

Чл. 40. (Изм. - ДВ, бр. 42 от 2001 г.) (1) Отнемане на правото на пребиваване на чужденец в Република България се налага, когато:

1. (изм. - ДВ, бр. 36 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 16 от 2013 г., доп. - ДВ, бр. 70 от 2013 г., в сила от 24.12.2013 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 108 от 2013 г., доп. - ДВ, бр. 33 от 2016 г., в сила от 21.05.2016 г., доп. - ДВ, бр. 97 от 2017 г., доп. - ДВ, бр. 24 от 2018 г., в сила от 23.05.2018 г., изм. - ДВ, бр. 34 от 2019 г.) са отпаднали основанията по чл. 24, 24а, 24б, 24в, 24е, 24з, 24и, 24к, 24м, чл. 24н, 24о, чл. 25, ал. 1, т. 6, 7, 8, 13, 16 и 17, 25в, 25г, 33а, 33г, 33к и 33л, 33п и 33т, както и когато вложението, за което чужденецът е получил постоянно пребиваване, бъде прекратено или прехвърлено на друго лице преди изтичането на определения от закона срок, независимо от основанията за прекратяването или прехвърлянето;

2. (доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) са налице основанията по чл. 10, ал. 1, т. 1 - 4, 6 - 11, 14, 16, 20 - 22, както и в случаите по чл. 26, ал. 3;

3. се установи, че данните, представени за получаването му, са неверни;

4. (доп. - ДВ, бр. 36 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) бракът е прекратен преди изтичането на 7 години от сключването му в случаите по чл. 25, ал. 1, т. 2;

5. (изм. - ДВ, бр. 36 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 16 от 2013 г., доп. - ДВ, бр. 23 от 2013 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2017 г.) в едногодишен срок след разрешението чужденецът не се е установил и не пребивава на територията на страната, освен в случаите по чл. 25, ал. 1, т. 6, 7, 8, 13, 16 и чл. 25г, както и по отношение на членове на семейство на чужденец по чл. 25, ал. 1, т. 6, 7, 8, 13 и 16;

6. (изм. - ДВ, бр. 36 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 21 от 2012 г., изм. - ДВ, бр. 16 от 2013 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2017 г.) се установи, че чужденецът, получил разрешение за дългосрочно или постоянно пребиваване, е отсъствал от територията на

държавите - членки на Европейския съюз, за период от 12 последователни месеца, освен в случаите на разрешено постоянно пребиваване по чл. 25, ал. 1, т. 6, 7, 8, 13, 16 и чл. 25г, както и по отношение на членове на семейство на лице по чл. 25, ал. 1, т. 6, 7, 8, 13 и 16;

7. (нова - ДВ, бр. 52 от 2007 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) предоставеният статут на бежанец или хуманитарен статут или предоставена временна закрила по Закона за убежището и бежанците бъдат отнети или прекратени;

8. (нова - ДВ, бр. 52 от 2007 г.) предоставеното убежище по Закона за убежището и бежанците бъде отнето;

9. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) чужденецът, получил разрешение за дългосрочно пребиваване, е придобил статут на дългосрочно пребиваващ в друга държава - членка на Европейския съюз;

10. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г., доп. - ДВ, бр. 97 от 2017 г.) се установи, че бракът с български гражданин е прекратен преди изтичането на 5 години от сключването му, с изключение на случаите по чл. 24м и чл. 25г;

11. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г., в сила от 01.06.2011 г.) притежател на синя карта на ЕС, получил разрешение за дългосрочно пребиваване в Република България, или членовете на неговото семейство, получили разрешение за дългосрочно пребиваване, са отсъствали 24 последователни месеца от територията на държавите - членки на Европейския съюз;

12. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г., в сила от 01.06.2011 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 33 от 2016 г., в сила от 21.05.2016 г.) се установи, че притежателят на синя карта на ЕС или на разрешение за лице, преместено при вътрешнокорпоративен трансфер, пребивава с цел, различна от тази, за която е получил разрешение за пребиваване, както и когато притежателят ѝ е нарушил условията за достъп до пазара на труда съгласно Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност;

13. (нова - ДВ, бр. 97 от 2017 г.) член на семейството на български гражданин с предоставено право на постоянно пребиваване по реда на чл. 25г отсъства от Република България за срок, по-дълъг от две последователни години.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г. (*)) В случаите по чл. 10, ал. 1, т. 19 може да бъде отнето правото на пребиваване след провеждане на консултации с държавата членка, подала сигнала за отказ за влизане.

(3) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Правото на дългосрочно пребиваване се отнема в случаите по ал. 1, т. 3, 6, 9 и 11 и чл. 42, ал. 1, когато чужденецът представлява реална и сериозна заплаха за националната сигурност и обществения ред.

(4) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г., доп. - ДВ, бр. 97 от 2017 г.) Във всички случаи след 6-годишно отсъствие от територията на Република България се отнема предоставеното право на дългосрочно или постоянно пребиваване, с изключение на случаите по чл. 25г.

(5) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Правото на пребиваване на чужденец, получил разрешение за пребиваване в Република България по реда на глава трета "а", и на членовете на неговото семейство се отнема в случаите по ал. 1, т. 1 и 2 с изключение на случаите по чл. 10, ал. 1, т. 8 и когато лицата не пребивават законно на територията на страната.

(6) (Нова - ДВ, бр. 29 от 2007 г., предишна ал. 3, доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Препис от влязлата в сила заповед за отнемане правото на дългосрочно или постоянно пребиваване на чужденец в Република България се изпраща на общината по постоянния му адрес за отбелязване в регистъра на населението.

Чл. 41. (Изм. - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Връщане се налага, когато:

1. чужденецът не може да удостовери влизането си в страната по законоустановения ред;

2. (изм. - ДВ, бр. 36 от 2009 г.) чужденецът не напусне страната до изтичане на разрешението му срок или в сроковете по чл. 39б;

3. (изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) се установи, че чужденецът е влязъл и пребивава в страната с неистински или с преправен паспорт или със заместващ го документ за пътуване;

4. (нова - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) по отношение на чужденеца има влязло в сила решение за отказ, прекратяване или отнемане на международна закрила или убежище или по отношение на когото производството по Закона за убежището и бежанците е прекратено с влязло в сила решение, освен ако прекратяването е постановено спрямо чужденец, за когото има решение за обратно приемане в Република България и производството не е било възобновявано;

5. (нова - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) се установи, че чужденецът е влязъл през границата на страната по законоустановения ред, но се опитва да я напусне не през определените за това места или с неистински, с преправен паспорт или заместващ го документ за пътуване.

Чл. 41а. (Нов - ДВ, бр. 97 от 2017 г.) На чужденец, на когото е наложена принудителна административна мярка по чл. 41, може да му бъде издаден Европейски пътен документ за връщане съгласно изискванията на Регламент (ЕС) 2016/1953 на Европейския парламент и на Съвета от 26 октомври 2016 г. за утвърждаване на Европейски пътен документ за връщането на незаконно пребиваващи граждани на трети държави и за отмяна на Препоръката на Съвета от 30 ноември 1994 г. (ОВ, L 311/13 от 17 ноември 2016 г.) по ред, определен с правилника за прилагане на закона.

Чл. 42. (Изм. - ДВ, бр. 42 от 2001 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 23 от 2013 г.) Експулсиране на чужденец се налага, когато:

1. неговото присъствие в страната създава сериозна заплаха за националната сигурност или за обществения ред;

2. са налице основания по чл. 10, ал. 1, т. 1 - 4.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 23 от 2013 г. (*), доп. - ДВ, бр. 70 от 2013 г. (**)) С налагането на принудителната административна мярка по ал. 1 се отнема и правото на пребиваване на чужденеца в Република България и се налага забрана за влизане и пребиваване на територията на държавите - членки на Европейския съюз.

(3) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Експулсира се и чужденец, който притежава разрешение за пребиваване или друго разрешение, даващо право на пребиваване, издадено от друга държава членка, ако не се завърне в тази държава членка в 7-дневен срок от установяване на незаконното му пребиваване.

(4) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г., доп. - ДВ, бр. 23 от 2013 г.) Преди налагането на експулсиране на чужденец, получил разрешение за дългосрочно пребиваване, се отчитат продължителността на пребиваване на чужденеца в Република България, възрастта, здравословното състояние, семейното положение, социалната интеграция, съществуващи връзки в страната или липсата на връзки с държавата по произход. Експулсирането не може да се основава на икономически съображения.

(5) (Нова - ДВ, бр. 97 от 2017 г.) Когато заповедта за експулсиране спрямо член на семейство на български гражданин, на когото е било предоставено право на пребиваване по реда на чл. 24м или чл. 25г, не е изпълнена повече от две години след нейното влизане в сила, органът, който я е издал, проверява дали все още са налице фактическите основания за издаването. Когато фактическите основания са отпаднали, заповедта се отменя.

(6) (Нова - ДВ, бр. 97 от 2017 г.) Член на семейството на български гражданин, на когото е било предоставено право на пребиваване по реда на чл. 24м или чл. 25г и на когото е наложено експулсиране, не се експулсира в държава, в която животът и свободата му са

застрашени и е изложен на опасност от преследване, изтезание или нечовешко или унизително отношение.

Чл. 42а. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) Експулсира се и чужденец, пребиваващ на територията на Република България, за който е издадено решение за експулсиране от компетентните органи на друга държава - членка на Европейския съюз.

Чл. 42б. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) Експулсирането по чл. 42а се изпълнява, когато решението за експулсиране не е отменено или временно спряно за изпълнение от държавата - членка на Европейския съюз, която го е издала, и когато:

1. чужденецът представлява сериозна и реална заплаха за обществения ред или за националната сигурност поради това, че:

а) по отношение на него има влязла в сила присъда за престъпление, за което е наложено наказание лишаване от свобода не по-малко от една година;

б) има достатъчно данни, че е извършил тежко престъпление или има достатъчно данни за неговото намерение да извърши такова престъпление на територията на държава - членка на Европейския съюз;

2. решението за експулсиране на чужденеца е на основание, че той не спазва изискванията на законодателството за влизане и пребиваване на чужденци в държавата - членка на Европейския съюз, която го е издала.

(2) В случаите по ал. 1, т. 1, когато чужденецът има разрешение за пребиваване в Република България, се прилага и чл. 42, ал. 2.

Чл. 42в. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) Експулсирането по чл. 42а се изпълнява след получаване от компетентните органи на държавата - членка на Европейския съюз, която е издала решението за експулсиране, на потвърждение, че не е отменено или временно спряно за изпълнение, както и на документи, потвърждаващи самоличността на чужденеца.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 77 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Изпълнението на решение за експулсиране, издадено от компетентните органи на друга държава - членка на Европейския съюз, може да се оспори по реда на чл. 46.

Чл. 42г. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) Експулсирането по чл. 42а не се изпълнява, когато в специален закон или международен договор, по който Република България е страна, е предвидено друго.

Чл. 42д. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) Органите на Министерството на вътрешните работи уведомяват компетентните органи на другата държава - членка на Европейския съюз, издали решението за експулсиране, за неговото изпълнение или за наличие на основание за неизпълнението му.

Чл. 42е. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) Когато експулсирането не може да се осъществи за сметка на чужденеца, който се експулсира, органите на Министерството на вътрешните работи уведомяват компетентните органи на другата държава - членка на Европейския съюз, издали решението за експулсиране, за направените разходи във връзка с неговото изпълнение. Редът за уведомяването се определя в правилника за прилагане на закона.

Чл. 42ж. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г., доп. - ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) Органите на Министерството на вътрешните работи и на Държавна агенция "Национална

сигурност" на основанията по чл. 42б, ал. 1 могат да издадат заповед за експулсиране и да искат изпълнението ѝ от компетентните органи на другата държава - членка на Европейския съюз, по отношение на чужденец, който се намира на нейната територия.

Чл. 42з. (Нов - ДВ, бр. 42 от 2001 г., предишен чл. 42а - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 23 от 2013 г. (*), изм. - ДВ, бр. 70 от 2013 г.) Забрана за влизане и пребиваване на територията на държавите - членки на Европейския съюз, се налага, когато:

1. са налице основанията по чл. 10, ал. 1;
2. не е предоставен срок за доброволно напускане при условията на чл. 39б, ал. 4;
3. чужденецът не изпълни задължението за връщане.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.)

(3) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 36 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 23 от 2013 г. (*), изм. - ДВ, бр. 70 от 2013 г. (*)) Забраната за влизане и пребиваване на територията на държавите - членки на Европейския съюз е за срок до 5 години. Забраната за влизане и пребиваване на територията на държавите - членки на Европейския съюз може да е за срок, по-дълъг от 5 години, когато лицето представлява сериозна заплаха за обществения ред или за националната сигурност.

(4) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Забраната за влизане може да се наложи едновременно с принудителната административна мярка по чл. 40, ал. 1, т. 2 или по чл. 41, когато са налице основанията по чл. 10, ал. 1.

Чл. 43. (Изм. - ДВ, бр. 42 от 2001 г.) (1) Забрана за напускане на Република България се налага на чужденец, който:

1. е осъден с влязла в сила присъда и не е изгърпял наложеното наказание лишаване от свобода.

2. (изм. - ДВ, бр. 37 от 2003 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 2013 г.)

3. (изм. - ДВ, бр. 45 от 2002 г., отм. - ДВ, бр. 23 от 2013 г.)

(2) (Отм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.)

(3) (Изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Забранява се напускане на Република България на български гражданин под 18 години, притежаващ и друго гражданство, на който единият родител е български гражданин и не е дал писмено съгласие за пътуването му зад граница.

Чл. 44. (Изм. - ДВ, бр. 42 от 2001 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2002 г., в сила от 01.12.2002 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2003 г., в сила от 26.02.2004 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г., доп. - ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2009 г., доп. - ДВ, бр. 93 от 2009 г., в сила от 25.12.2009 г., изм. - ДВ, бр. 44 от 2012 г., в сила от 01.07.2012 г., изм. - ДВ, бр. 52 от 2013 г., в сила от 14.06.2013 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2014 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Принудителните административни мерки се налагат със заповеди на председателя на Държавна агенция "Национална сигурност", директорите на главните дирекции "Национална полиция", "Гранична полиция" и "Борба с организираната престъпност", директорите на Столичната и областните дирекции, директора на дирекция "Миграция", директорите на регионалните дирекции "Гранична полиция" на Министерството на вътрешните работи или на оправомощени от тях длъжностни лица. Фактическите основания за налагането на конкретната принудителна административна мярка, в случай че съдържат класифицирана информация, се посочват в отделен документ, изготвен от съответните длъжностни лица по реда на Закона за защита на класифицираната информация.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2009 г., доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) При налагане на принудителните административни мерки компетентните органи отчитат продължителността на

пребиваване на чужденеца на територията на Република България, категориите уязвими лица, наличието на производства по Закона за убежището и бежанците или производства за подновяване на разрешение за пребиваване или друго разрешение, предоставящо право на пребиваване, семейното му положение, както и съществуването на семейни, културни и социални връзки с държавата по произход на лицето.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 82 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) Заповедите за налагане на принудителни административни мерки се изпълняват от службите за административен контрол на чужденците, съответно от органите за граничен контрол, след влизането им в сила, освен ако органът, издал заповедта, е допуснал предварително изпълнение.

(4) Подлежат на незабавно изпълнение:

1. (доп. - ДВ, бр. 101 от 2016 г., в сила от 20.12.2016 г.) заповедите за отнемане на правото на пребиваване в Република България поради наличието на основанията по чл. 10, ал. 1, т. 1 и 1а;

2. (изм. - ДВ, бр. 23 от 2013 г. (*), доп. - ДВ, бр. 70 от 2013 г. (*), доп. - ДВ, бр. 101 от 2016 г., в сила от 20.12.2016 г.) заповедите за налагане на забрана за влизане и пребиваване на територията на държавите - членки на Европейския съюз поради наличието на основанията по чл. 10, ал. 1, т. 1 и 1а;

3. заповедите за експулсиране.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 23 от 2013 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2017 г.) Когато съществуват пречки чужденецът да напусне незабавно страната или да влезе в друга страна и няма насрочени действия за предстоящото му извеждане, органът, издал заповедта за налагане на принудителната административна мярка, или директорът на дирекция "Миграция" след преценка на индивидуалните обстоятелства и на опасността от укриване или на осуетяване на връщането по друг начин разпореждат със заповед по ред, определен с правилника за прилагане на закона, изпълнението заедно или поотделно на някоя от следните обезпечителни мерки:

1. чужденецът се задължава да се явява ежеседмично в териториалната структура на Министерството на вътрешните работи по местопребиваването си;

2. чужденецът внася лично или чрез трето лице парична гаранция в срок и в размер, определени с правилника за прилагане на закона;

3. чужденецът предава във временен залог валиден паспорт или друг документ за пътуване в чужбина, който получава обратно при изпълнение на връщането или експулсирането.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 23 от 2013 г., доп. - ДВ, бр. 14 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2017 г.) В случаите, когато чужденецът, на когото е наложена принудителна административна мярка по чл. 39а, ал. 1, т. 2 и 3, възпрепятства изпълнението на заповедта или е налице опасност от укриване, органите по ал. 1 могат да издадат заповед за принудително настаняване на чужденеца в специален дом за временно настаняване на чужденци с цел организиране на връщането или експулсирането. Принудително настаняване се разпорежда и в случаите, когато чужденецът не изпълнява условията на наложените по ал. 5 обезпечителни мерки.

(7) (Нова - ДВ, бр. 37 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2003 г., в сила от 26.02.2004 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 69 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2014 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г., доп. - ДВ, бр. 34 от 2019 г.) Към дирекция "Миграция" се създават специални домове за временно настаняване на чужденци, на които е издадена заповед за връщане или за експулсиране. За целите на настаняването се поддържат Регистър на настанените чужденци с наложени принудителни административни мерки и Регистър на краткосрочно настанените чужденци, съдържащи данни за настанените чужденци

(8) (Нова - ДВ, бр. 36 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 70 от 2013 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2014 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2017 г.) Настаняването продължава до отпадане на обстоятелствата по ал. 6, но не повече от 6 месеца. За наличието на основанията за принудително настаняване в специален дом се извършват ежемесечни служебни проверки от директора на дирекция "Миграция". По изключение, когато лицето отказва да съдейства на компетентните органи или има забавяне при получаване на необходимите документи за връщане или експулсиране към датата на изтичане на разрешението срок на принудителното настаняване по ал. 6, директорът на дирекция "Миграция" може да издаде заповед за продължаване на принудителното настаняване в специалния дом за срок не по-дълъг от допълнителни 12 месеца. Заповедта за продължаване на принудителното настаняване подлежи на обжалване по реда на чл. 46а, ал. 1 и 2. Когато с оглед на конкретните обстоятелства по случая се установи, че вече не съществува разумна възможност по правни или технически причини за принудителното извеждане на чужденеца, лицето се освобождава незабавно.

(9) (Нова - ДВ, бр. 36 от 2009 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 23 от 2013 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2017 г.) По изключение, при наличието на обстоятелствата по ал. 6 за придружените малолетни или непълнолетни лица се издава заповед за принудително настаняване в специален дом със срок до три месеца. В специалните домове по ал. 7 се обособяват помещения за настаняване на малолетни и непълнолетни чужденци с подходящи за тяхната възраст и потребности условия. Принудително настаняване не се прилага по отношение на непридружените малолетни и непълнолетни лица. Органът, издал заповедта за налагане на принудителната административна мярка, предава лицето на служител на съответната дирекция "Социално подпомагане", която предприема мерки за закрила съгласно Закона за закрила на детето.

(10) (Нова - ДВ, бр. 37 от 2003 г., доп. - ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., предишна ал. 8, изм. - ДВ, бр. 36 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2017 г.) Настаняването на чужденци в специалните домове се извършва въз основа на заповед за принудително настаняване, издадена от компетентния орган по ал. 1, като в заповедта изрично се посочват необходимостта и законовото основание за настаняването, прилага се и копие от заповедта за наложената принудителна административна мярка връщане или експулсиране.

(11) (Нова - ДВ, бр. 37 от 2003 г., предишна ал. 9, изм. - ДВ, бр. 36 от 2009 г., доп. - ДВ, бр. 97 от 2016 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2017 г.) Редът за временно настаняване на чужденците в специалните домове и в техните звена, както и организацията на дейността им се определят с наредба на министъра на вътрешните работи.

(12) (Нова - ДВ, бр. 80 от 2015 г., в сила от 16.10.2015 г., доп. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Настаняването в специалните домове за временно настаняване на чужденци не се прекратява, когато има сериозни основания да се предполага, че чужденецът е подал последваща молба за международна закрила единствено с цел да забави или да затрудни изпълнението на наложена принудителна административна мярка по чл. 39а, ал. 1, т. 2 или 3. Продължаването на настаняването подлежи на обжалване по реда на чл. 46а, ал. 1 - 5.

(13) (Нова - ДВ, бр. 97 от 2016 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2017 г., в сила от 06.06.2018 г.) В случаите на чужденец с неустановена самоличност органът по ал. 1 след индивидуална преценка на принципите за пропорционалност и съразмерност може да издаде спрямо него заповед за краткосрочно настаняване в обособено за тази цел звено на специален дом за временно настаняване на чужденци за срок до 30 календарни дни за провеждане на действия по първоначална идентификация и установяване на самоличност и за преценка на последващите административни мерки, които е необходимо да се предприемат. Чужденци, за които се предполага, че са малолетни или непълнолетни, се настаняват заедно с придружителите им в специални помещения. Не се допуска повторно настаняване на чужденец в обособено звено за

краткосрочно настаняване в специален дом за временно настаняване на чужденци.

(14) (Нова - ДВ, бр. 97 от 2017 г.) Заповедта по ал. 5, с която е разпоредено изпълнението на обезпечителна мярка, може да се обжалва в 14-дневен срок от издаването ѝ по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Жалбата не спира изпълнението на заповедта.

Чл. 44а. (1) (Нов - ДВ, бр. 42 от 2001 г., предишен текст на чл. 44а - ДВ, бр. 23 от 2013 г.) Чужденец, на който е наложена принудителна административна мярка експулсиране, не се експулсира в държава, в която животът и свободата му са застрашени и той е изложен на опасност от преследване, изтезание или нечовешко или унижително отношение.

(2) (Нова - ДВ, бр. 23 от 2013 г.) Когато обстоятелствата по ал. 1 са установени с влязъл в сила съдебен акт, на чужденеца се издава и връчва заповед от органа, издал заповедта за експулсиране, в която изрично се посочва забраната за експулсиране и държавата, в която чужденецът не следва да бъде експулиран. Заповедта не подлежи на обжалване.

(3) (Нова - ДВ, бр. 23 от 2013 г.) Чужденецът се задължава да се явява веднъж седмично в териториалната структура на Министерството на вътрешните работи по местопребиваване.

(4) (Нова - ДВ, бр. 23 от 2013 г., в сила от 01.05.2013 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2016 г., в сила от 21.05.2016 г.) В случай че след една година от издаването на заповедта по ал. 2 експулсирането в трета сигурна страна не е осъществено, на чужденеца се разрешава временен достъп до пазара на труда при условията и по реда на Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност - до осъществяване на експулсирането.

Чл. 44б. (1) (Нов - ДВ, бр. 42 от 2001 г., предишен текст на чл. 44б - ДВ, бр. 52 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Когато е невъзможно незабавното експулсиране или връщането на чужденец или изпълнението на тези мерки трябва да бъде отложено поради причини от правен или технически характер, органът, издал заповедта за налагане на принудителната административна мярка, отлага изпълнението ѝ за срок до отпадането на пречките за изпълнението ѝ.

(2) (Нова - ДВ, бр. 52 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Когато след изтичане срока на временната закрила по Закона за убежището и бежанците експулсирането или връщането на чужденец е невъзможно или изпълнението на тези мерки трябва да бъде отложено по причини от здравословен или хуманитарен характер, органът, издал заповедта за прилагане на принудителната административна мярка, отлага изпълнението ѝ до отпадането на пречките за изпълнението ѝ.

Чл. 44в. (Нов - ДВ, бр. 9 от 2011 г. (*)) Сигнал за отказ за влизане в Шенгенската информационна система се въвежда на основание влезли в сила:

1. откази, издадени на основание чл. 10, ал. 1, т. 1 - 4, 6 - 8, 10, 11, 14, 16, 20 - 22 и чл. 26;
2. заповеди за налагане на принудителни административни мерки по чл. 39а, т. 1 - 4.

Чл. 45. (Изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) Разноските, свързани с пребиваването и извеждането от Република България на чужденец, влязъл в страната по покана от физическо или юридическо лице, за който се установи, че не отговаря на законовите изисквания за пребиваване на чужденците в Република България, са за сметка на домакина.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г.) В случаите по ал. 1 разноските за престоя и извеждането на чужденеца от страната се събират от Националната агенция за приходите по реда, предвиден в Закона за Националната агенция за приходите.

(3) (Нова - ДВ, бр. 52 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 80 от 2015 г., в сила от 16.10.2015 г.)

Разноските по извеждането на чужденец от страната в изпълнение на решение по Закона за убежището и бежанците за прехвърляне на чужденец в държавата, компетентна да разгледа молбата му за международна закрила, са за сметка на държавния бюджет.

(4) (Нова - ДВ, бр. 24 от 2018 г., в сила от 23.05.2018 г.) Работодателят или приемащата организация поема разноските за връщане на незаконно пребиваващия гражданин на трета държава.

(5) (Нова - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г., предишна ал. 4 - ДВ, бр. 24 от 2018 г., в сила от 23.05.2018 г.) Разноските, свързани с връщането и обратното приемане на притежателя на синя карта на ЕС и на членовете на семейството му, издадени от друга държава членка, са за сметка на кандидата и/или на неговия работодател.

Чл. 46. (Изм. - ДВ, бр. 42 от 2001 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 12.07.2006 г., изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) Заповедите за налагане на принудителни административни мерки могат да се обжалват при условията и по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) Заповедите за:

1. (доп. - ДВ, бр. 101 от 2016 г., в сила от 20.12.2016 г.) отнемане на правото на пребиваване в Република България на основанията по чл. 10, ал. 1, т. 1 и 1а;

2. (изм. - ДВ, бр. 23 от 2013 г. (*), доп. - ДВ, бр. 70 от 2013 г. (*), доп. - ДВ, бр. 101 от 2016 г., в сила от 20.12.2016 г.) налагане на забрана за влизане и пребиваване на територията на държавите - членки на Европейския съюз на основанията по чл. 10, ал. 1, т. 1 и 1а, и

3. експулсиране

(изм. - ДВ, бр. 77 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) подлежат на обжалване пред съответния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Решението на съда е окончателно.

(3) В заповедите по ал. 2 не се посочват фактическите основания за налагане на принудителната административна мярка.

(4) Жалбата срещу заповед по ал. 2 не спира изпълнението на заповедта.

Чл. 46а. (Нов - ДВ, бр. 36 от 2009 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 23 от 2013 г.) Заповедта за принудително настаняване в специален дом може да се обжалва в 14-дневен срок от фактическото настаняване по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Жалбата не спира изпълнението на заповедта.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 34 от 2019 г.) Съдът разглежда жалбата в открито заседание и се произнася с решение в срок до един месец от образуването на делото. Явяването на лицето не е задължително. Решението на първоинстанционния съд може да се обжалва пред Върховния административен съд, който се произнася в срок до два месеца.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г., отм. - ДВ, бр. 97 от 2017 г.)

(4) (Доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г., отм. - ДВ, бр. 97 от 2017 г.)

(5) (Изм. - ДВ, бр. 97 от 2017 г., изм. - ДВ, бр. 34 от 2019 г.) След влизане в сила на съдебно решение, с което се отменя заповед за принудително настаняване по ал. 1, по чл. 44, ал. 8 или по чл. 44, ал. 12, чужденецът се освобождава незабавно от специалния дом.

(6) (Нова - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Заповедта за краткосрочно настаняване в звено на специален дом за временно настаняване на чужденци по чл. 44, ал. 13 може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс пред съда относно законността на настаняването. Жалбата не спира изпълнението на заповедта. Съдът се произнася по жалбата незабавно.

Чл. 46б. (Нов - ДВ, бр. 42 от 2001 г., предишен чл. 46а - ДВ, бр. 36 от 2009 г.)

Държавните органи, които упражняват правомощия във връзка с условията и реда за влизане, пребиваване и напускане на Република България от чужденците, си сътрудничат с компетентните органи на другите държави в борбата с нелегалната миграция и при осъществяването на експулсиране.

Чл. 46в. (Нов - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г.) Република България незабавно и без формалности приема обратно притежателя на синя карта на ЕС, издадена от Република България, и членовете на неговото семейство, включително когато синята карта на ЕС е с изтекъл срок на валидност или е отнета при разглеждане на заявлението.

Чл. 47. (Отм. - ДВ, бр. 42 от 2001 г.).

Раздел I "а".

Искане за оказване на съдействие в случаите на транзит за целите на извеждане на чужденец извън територията на Република България по въздух, отправено от органите на Министерството на вътрешните работи до компетентните органи на друга държава - членка на Европейския съюз (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.)

Чл. 47а. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) Органите на Министерството на вътрешните работи могат да поискат с писмена молба съдействие от компетентните органи на друга държава - членка на Европейския съюз, в случаите на транзит за целите на извеждане на чужденец извън територията на Република България по въздух при невъзможност да се използва директен полет до държавата, която е крайна цел на пътуването.

(2) Транзит по въздуха не може да се иска, когато се налага смяна на летището на територията на другата държава - членка на Европейския съюз, до която е отправена молбата за оказване на съдействие.

Чл. 47б. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) Молбата се изпраща на компетентните органи на другата държава - членка на Европейския съюз, чието съдействие се иска, незабавно, но не по-късно от два дни преди датата на транзита.

(2) Транзит по въздуха през територията на друга държава - членка на Европейския съюз, се осъществява след получаване на разрешението на компетентните ѝ органи.

(3) В случай че компетентните органи на другата държава - членка на Европейския съюз, до които е отправена молбата, не отговорят в срока по ал. 1, действията по транзита могат да започнат след като органите на Министерството на вътрешните работи уведомят компетентните ѝ органи за осъществяването на транзита.

Чл. 47в. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) Чужденецът се приема незабавно на територията на Република България, когато:

1. разрешението за транзит по въздуха през територията на другата държава - членка на Европейския съюз, е отказано или оттеглено;

2. чужденецът е влязъл без разрешение на територията на другата държава - членка на Европейския съюз, през която се осъществява транзитът;

3. не се е осъществило отвеждането на чужденеца за транзита през друга държава - членка на Европейския съюз, или в държавата, крайна цел на пътуването, или не се е осъществило качването му на полета за връзка;

4. транзитът по въздуха не може да се осъществи по други причини.

(2) Разходите, свързани с връщането на чужденеца, са за сметка на Република България.

Раздел I "б".

Оказване на съдействие на компетентните органи на друга държава - членка на Европейския съюз, в случаите на транзит на чужденец по въздух през територията на Република България (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.)

Чл. 47г. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) Органите на Министерството на вътрешните работи могат да оказват съдействие на компетентните органи на друга държава - членка на Европейския съюз, за транзит на чужденец по въздух през територията на Република България при подадена писмена молба.

Чл. 47д. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) Органите на Министерството на вътрешните работи уведомяват компетентните органи на другата държава - членка на Европейския съюз, които са отправили молбата за транзит, за решението за осъществяване на транзита, както и за възможността за предприемане на някоя от мерките по чл. 47ж в срок от два дни от получаването на молбата.

(2) В изключителни случаи срокът по ал. 1 може бъде удължен най-много с два дни. Необходимостта от удължаването на срока се мотивира.

(3) Ако органите на Министерството на вътрешните работи не уведомят компетентните органи на другата държава - членка на Европейския съюз, отправили молбата за транзит, за решението за осъществяване на транзита в срока по ал. 1 или 2, действията по транзита могат да започнат след съобщение от компетентните органи на другата държава - членка на Европейския съюз.

Чл. 47е. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) При осъществяване на транзита през територията на Република България чужденецът може да се придружава от лица, които са оправомощени за това по законодателството на другата държава - членка на Европейския съюз, чиито компетентни органи са отправили молбата за транзит.

(2) Лицата, които придружават чужденеца, имат право да оказват съдействие на органите на Министерството на вътрешните работи за предотвратяване на бягство на чужденеца, причиняване на самонаранявания, вреди на трети лица или щети на чуждо имущество.

(3) Лицата, които придружават чужденеца, са длъжни да:

1. предприемат необходимите действия за предотвратяване на обстоятелствата по ал. 2, в случаите когато не е възможно органите на Министерството на вътрешните работи да осъществят правомощията си; в тези случаи лицата, които придружават чужденеца, са длъжни да спазват законите на Република България;

2. представят документите си за самоличност, както и разрешението за транзит или съобщението по чл. 47д, ал. 3, при поискване от органите на Министерството на вътрешните работи.

(4) Лицата, които придружават чужденеца, не могат да носят оръжие и униформа.

Чл. 47ж. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) Органите на Министерството на вътрешните работи оказват съдействие за осъществяване на транзита чрез прилагането на една или няколко от следните мерки:

1. приемане на чужденеца от борда на самолета и придружаването му в пределите на зоната за сигурност на летището на транзит;

2. оказване на спешна медицинска помощ на чужденеца и при нужда на лицата, които

го придружават;

3. осигуряване на храна за чужденеца и при нужда за лицата, които го придружават;

4. получаване, съхранение и препредаване на пътни документи;

5. уведомяване на компетентните органи, отпразвили молбата за транзит, за точното време и място на заминаване на чужденеца от територията на Република България, в случаите когато чужденецът не се придружава от лица, оправомощени за това;

6. уведомяване на компетентните органи, отпразвили молбата за транзит, за възникнали сериозни инциденти по време на транзита на чужденеца.

(2) В рамките на възможностите и при спазване на приложимите международни правила органите на Министерството на вътрешните работи взимат всички необходими мерки за оказване на съдействие от кацането и отварянето на вратите на самолета до отпътуването на чужденеца от Република България, след предварителни консултации с компетентните органи на другата държава - членка на Европейския съюз, отпразвили молбата за транзит, с изключение на случаите по ал. 1, т. 2.

(3) В случай че осъществяването на транзита се окаже невъзможно и се налага обратното приемане на чужденеца от другата държава - членка на Европейския съюз, чиито компетентни органи са отпразвили молбата, органите на Министерството на вътрешните работи оказват съдействие за това.

Чл. 47з. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) Органите на Министерството на вътрешните работи взимат всички необходими мерки за осъществяване на транзита във възможно най-кратък срок, но не повече от 24 часа.

Чл. 47и. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) Разходите по оказване на съдействие за транзит на чужденец по въздуха през територията на Република България са за сметка на другата държава - членка на Европейския съюз, чиито компетентни органи са отпразвили молбата за транзит.

(2) Органите на Министерството на вътрешните работи предоставят информация на компетентните органи на другата държава - членка на Европейския съюз, за разходите по ал. 1.

Чл. 47к. (Нов - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) (1) Съдействието за осъществяването на транзита по чл. 47г може да бъде отказано, когато:

1. чужденецът е обвинен в извършване на престъпление по българското законодателство или по отношение на него има влязла в сила присъда, която подлежи на изпълнение в Република България;

2. чужденецът представлява заплаха за обществената сигурност и ред, общественото здраве или отношенията на Република България с други държави или международни организации;

3. не е възможен транзит през други държави до държавата - крайна цел на пътуването, или не е възможно приемането на чужденеца в държавата - крайна цел на пътуването;

4. се налага смяна на летище на територията на Република България;

5. съдействието за транзит по въздуха не може да бъде оказано на определената дата по други причини; в тези случаи органите на Министерството на вътрешните работи уведомяват компетентните органи на другата държава - членка на Европейския съюз, подали молбата за транзит, за най-близката възможна дата за осъществяване на транзита.

(2) Органите на Министерството на вътрешните работи могат да откажат съдействие за транзит по чл. 47г, в случай че основанията за отказ по ал. 1 бъдат узнати, след като е дадено съгласие за осъществяване на транзита.

(3) Органите на Министерството на вътрешните работи уведомяват незабавно компетентните органи на другата държава - членка на Европейския съюз, отправили молбата за транзит, за отказа да бъде осъществен транзита и мотивите за това.

Раздел II.

Административнонаказателни разпоредби

Чл. 48. (1) Наказва се с глоба от 500 до 5000 лева чужденец, който:

1. е бил експулсиран и влезе в страната;
2. (изм. - ДВ, бр. 26 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г., изм. - ДВ, бр. 24 от 2018 г., в сила от 23.05.2018 г.) без съответното разрешение или регистрацията извършва търговска или друга дейност;
3. е останал в страната след изтичането на срока за пребиваване.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2008 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г., отм. - ДВ, бр. 24 от 2018 г., в сила от 23.05.2018 г.)

(3) (Доп. - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г., изм. - ДВ, бр. 24 от 2018 г., в сила от 23.05.2018 г.) Когато нарушенията по ал. 1 са извършени повторно, се налага глоба от 1000 до 10 000 лева, а на юридическите лица се налага имуществена санкция в размер от 4000 до 40 000 лева.

Чл. 48а. (Нов - ДВ, бр. 42 от 2001 г., отм. - ДВ, бр. 33 от 2016 г., в сила от 21.05.2016 г.)

Чл. 48б. (Нов - ДВ, бр. 11 от 2005 г.) (1) Наказва се с глоба от 100 до 1000 лв. физическо лице, което не изпълни задълженията си по чл. 28.

(2) На юридическо лице, което не изпълни задълженията си по чл. 28, се налага имуществена санкция в размер от 500 до 5000 лв.

(3) Когато нарушението по ал. 2 е извършено повторно, на юридическото лице се налага имуществена санкция в размер от 1000 до 10 000 лв.

Чл. 48в. (Нов - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г., отм. - ДВ, бр. 24 от 2018 г., в сила от 23.05.2018 г.)

Чл. 49. (1) Наказва се с глоба до 3000 лева чужденец, който:

1. (изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) използва нередовен паспорт или заместващ го документ за пътуване;

2. (доп. - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2006 г., доп. - ДВ, бр. 36 от 2009 г.) изгуби, повреди или унищожи български документ за самоличност, разрешение за пребиваване или документи, издадени от службите за граничен паспортно-визов контрол;

3. като капитан или член на екипаж на плавателен съд не спазва установения граничен и паспортен режим на пристанищата и пристанищните градове;

4. (изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) не изпълни задълженията си по чл. 17, ал. 2 и по чл. 30;

5. (изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г.) дава или приема в залог или преотстъпва български личен документ.

(2) Когато нарушенията по ал. 1 са извършени повторно, се налага глоба от 1000 до 6000 лева, а на юридическите лица се налага имуществена санкция от 20 000 лева.

Чл. 49а. (Нов - ДВ, бр. 23 от 2013 г.) (1) Капитан на плавателен съд, който до пристигането си на пристанище на територията на страната не обяви пред органите за граничен

контрол за присъствието на пътници без билет на борда на плавателния съд, се наказва с глоба от 3000 до 6000 лв.

(2) Капитан на плавателен съд, корабоприитежател или корабен агент, който допусне слизането на територията на страната на чужденци, които не притежават изискуемите документи по чл. 8, се наказва с глоба от 6000 до 10 000 лв. за всяко допуснато лице.

Чл. 50. (1) Наказва се с глоба до 500 лева чужденец, който:

1. (изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2017 г.) не изпълни задълженията си по чл. 44, ал. 5, т. 1;

2. грубо е нарушил установения ред в зоната за граничен контрол на граничен контролно-пропускателен пункт;

3. (изм. - ДВ, бр. 23 от 2013 г.) не спази условията за транзитно преминаване през страната.

(2) Когато нарушенията по ал. 1 са извършени повторно, се налага глоба от 200 до 1000 лева.

Чл. 51. (Изм. - ДВ, бр. 37 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Превозвач, който не изпълни задълженията си по чл. 20, се наказва с глоба или с имуществена санкция в размер от 2000 до 10 000 лв. за всяко превозвано лице.

Чл. 51а. (Нов - ДВ, бр. 63 от 2007 г., отм. - ДВ, бр. 15 от 2016 г.)

Чл. 52. (1) В случаите, когато за нарушение на този закон и на издадения въз основа на него правилник не е предвидено друго наказание, виновният се наказва с глоба до 500 лева.

(2) В маловажни случаи се налага глоба съгласно чл. 39, ал. 2 от Закона за административните нарушения и наказания.

Чл. 53. (1) (Доп. - ДВ, бр. 112 от 2001 г., в сила от 01.01.2002 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2016 г., в сила от 21.05.2016 г.) Нарушенията по този закон се констатира с акт, съставен от органите на Министерството на вътрешните работи, а в случаите по чл. 24а - от органите на Министерството на труда и социалната политика.

(2) Въз основа на съставените актове министърът на вътрешните работи и министърът на труда и социалната политика или определени от тях длъжностни лица издават наказателни постановления.

(3) Съставянето на актовете, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

Глава шеста.

ИНФОРМАЦИОННА ДЕЙНОСТ НА СЛУЖБИТЕ ЗА АДМИНИСТРАТИВЕН КОНТРОЛ НА ЧУЖДЕНЦИТЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Чл. 54. (Нов - ДВ, бр. 37 от 2003 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) В Министерството на вътрешните работи се поддържа Единен регистър за чужденци, съдържащ данни за продължително, дългосрочно и постоянно пребиваващи чужденци.

(2) С цел изпълнение на законово установените функции на службите за административен контрол на чужденците към Министерството на вътрешните работи се обработват данни относно:

1. визовия контрол на чужди граждани;

2. граничният контрол за преминаванията на чужди граждани;
3. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2015 г., в сила от 16.10.2015 г.) чужденците, търсещи или получили закрила на територията на Република България;
4. адресната регистрация на краткосрочно пребиваващи чужденци;
5. наложените административни наказания и мерки за административна принуда на чужденци;
6. придобиването, загубването и възстановяването на българското гражданство.

(3) (Нова - ДВ, бр. 103 от 2003 г., в сила от 26.02.2004 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 69 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2014 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Службите за административен контрол на чужденците са длъжни своевременно да предоставят на дирекция "Миграция" цялата информация по ал. 2.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 103 от 2003 г., в сила от 26.02.2004 г.) Службите за административен контрол на чужденците към Министерството на вътрешните работи обработват следните данни:

1. имена на кирилица и на латиница, дата на раждане, място на раждане, пол, гражданство;
2. единен граждански номер и/или личен номер на чужденец;
3. постоянен адрес в Република България;
4. настоящ адрес в Република България;
5. документ за задгранично пътуване (вид, серия, номер, дата, място на издаване и срок на валидност);
6. цел на пребиваването в Република България;
7. виза (вид, номер, дата и място на издаване, валидност и срок на пребиваване);
8. основание, на което е разрешено пребиваване в Република България;
9. молби за разрешаване на дългосрочно пребиваване (номер, дата, решение);
10. (изм. - ДВ, бр. 80 от 2015 г., в сила от 16.10.2015 г.) решения за получаване на закрила на територията на Република България (дата и номер);
11. срок на пребиваване в Република България;
12. семейно положение;
13. съпруг (съпруга);
14. деца до 18-годишна възраст;
15. постоянен адрес в страната, чийто гражданин е лицето;
16. указ на Президента на Република България за промяна на гражданството;
17. влизания и излизания във и от Република България;
18. домакин;
19. туристически ваучери;
20. професия и месторабота;
21. наложени мерки за административна принуда;
22. служебни данни;
23. (нова - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) биометрични данни - снимки и 10 пръстови отпечатака;
24. (предишна т. 23 - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) други данни, посочени в закон.

(5) (Нова - ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) Държавна агенция "Национална сигурност" ползва информацията от регистъра по ал. 1 за изпълнение на законовите ѝ функции по ред, определен в съвместна наредба на министъра на вътрешните работи и председателя на агенцията.

Чл. 55. (Нов - ДВ, бр. 37 от 2003 г.) (1) Данните от Единния регистър за чужденци се

предоставят на:

1. държавни органи и организации на основата на закон или акт на съдебната власт;
2. български граждани и чужденци - само ако данните се отнасят за тях;
3. български и чуждестранни юридически лица на основата на закон или с акт на съдебната власт;
4. служби на други държави - в съответствие с международните договори, по които Република България е страна;
5. ЕСГРАОН.

(2) Българските граждани и чужденците имат право да получават информация, съхранявана във фондовете с данни, отнасящи се до трети лица, само въз основа на закон или с акт на съдебната власт.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 12.07.2006 г., изм. - ДВ, бр. 77 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Отказът за предоставяне на данни от Единния регистър за чужденци може да се обжалва по реда на чл. 46.

Чл. 56. (Нов - ДВ, бр. 37 от 2003 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Министерството на вътрешните работи, Държавна агенция "Национална сигурност" и Министерството на външните работи осъществяват информационен обмен за налагане на ограничения за влизане в Република България и за съгласуване на заявления за издаване на визи на чужденци.

Чл. 57. (Нов - ДВ, бр. 37 от 2003 г., доп. - ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., доп. - ДВ, бр. 33 от 2016 г., в сила от 21.05.2016 г.) Министерството на вътрешните работи осъществява обмен на данни с Министерството на труда и социалната политика и с Държавна агенция "Национална сигурност" във връзка с издаването на разрешения за работа на чужденци и с издаването на разрешения за извършване на дейност на свободна практика от чужденци по смисъла на Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност.

Чл. 58. (Нов - ДВ, бр. 37 от 2003 г., доп. - ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., изм. - ДВ, бр. 82 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 80 от 2015 г., в сила от 16.10.2015 г.) Министерството на вътрешните работи осъществява информационен обмен с Държавна агенция "Национална сигурност" и Държавната агенция за бежанците във връзка с издаването на български лични документи на чужденците, търсещи или получили закрила, и за провеждане на производство за предоставяне на закрила по Закона за убежището и бежанците.

Чл. 59. (Нов - ДВ, бр. 37 от 2003 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) Министерството на вътрешните работи и Държавна агенция "Национална сигурност" осъществяват обмен на данни с органите на съдебната власт във връзка с изпълнението на функциите си по налагане и отмяна на принудителни административни мерки.

(2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) Министерството на вътрешните работи и Държавна агенция "Национална сигурност" осъществяват взаимодействие с Министерството на правосъдието по отношение на чужденци, които са освободени от местата за лишаване от свобода, и на лица, кандидатстващи за придобиване, възстановяване или освобождаване от българско гражданство.

Чл. 60. (1) (Нов - ДВ, бр. 37 от 2003 г., предишен текст на чл. 60 - ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., доп. - ДВ, бр. 36 от 2009 г., доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Министерството на вътрешните работи осъществява взаимодействие и обмен на данни с ЕСГРАОН и с

общинските администрации във връзка с издаването на български документи за самоличност, разрешения за пребиваване и с административното обслужване на дългосрочно или постоянно пребиваващи чужденци.

(2) (Нова - ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) Държавна агенция "Национална сигурност" осъществява взаимодействие и обмен на данни с ЕСГРАОН и с общинските администрации във връзка с административното обслужване на дългосрочно или постоянно пребиваващи чужденци.

Чл. 61. (Нов - ДВ, бр. 37 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 103 от 2003 г., в сила от 26.02.2004 г.) Министерството на външните работи поддържа регистър, съдържащ данните по чл. 54, ал. 4, както и данни за подадени от чужденци заявления за издаване на визи и ограничения, наложени по реда на чл. 21а от министъра на външните работи.

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на този закон:

1. (отм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.)

1а. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) "Събиране на семейство" е влизане и пребиваване в държава членка на членове на семейството на чужденец, пребиваващ законно в тази държава членка, с цел да се съхрани единството на семейството, независимо дали семейните връзки са възникнали преди или след влизането на това лице.

1б. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г., доп. - ДВ, бр. 33 от 2016 г., в сила от 21.05.2016 г.) "Първа държава членка" е държавата членка, която е предоставила за първи път статут на дългосрочно пребиваващ, или държава членка, която първа предоставя "синя карта на ЕС" на чужденеца или разрешение за лице, преместено при вътрешнокорпоративен трансфер.

1в. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) "Втора държава членка" е всяка държава членка, различна от първата държава членка.

1г. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) "Синя карта на ЕС" е разрешение с обозначението "синя карта на ЕС", което дава право на притежателя да пребивава и да работи на територията на държава - членка на Европейския съюз, за целите на висококвалифицираната трудова заетост.

1д. (нова - ДВ, бр. 70 от 2013 г.) "Единно разрешение за пребиваване и работа" е документ с обозначение "единно разрешение за пребиваване и работа", с което едновременно се разрешава пребиваване и работа на територията на Република България на чужденци от трети държави.

1е. (нова - ДВ, бр. 70 от 2013 г.) "Единна процедура за кандидатстване" е процедурата, при която след подадено от работодател единно заявление за разрешаване на пребиваване и работа на гражданин на трета държава се взема решение по това заявление.

1ж. (нова - ДВ, бр. 33 от 2016 г., в сила от 21.05.2016 г.) "Разрешение за лице, преместено при вътрешнокорпоративен трансфер" е разрешението с обозначение "ICT - вътрешнокорпоративния трансфер", което дава право на притежателя да пребивава и да работи на територията на Република България като първа държава - членка на Европейския съюз, за целите на вътрешнокорпоративния трансфер, издадено на работник - гражданин на трета държава, при спазването на единната процедура за кандидатстване.

1з. (нова - ДВ, бр. 33 от 2016 г., в сила от 21.05.2016 г.) "Разрешение за мобилност при вътрешнокорпоративен трансфер" е разрешението с обозначение "mobile ICT - мобилност при ВКТ", което дава право на притежателя да пребивава и да работи на територията на Република България като втора държава - членка на Европейския съюз, за целите на вътрешнокорпоративния трансфер.

1и. (нова - ДВ, бр. 33 от 2016 г., в сила от 21.05.2016 г.) "Разрешение за сезонен работник" е разрешението с обозначение "сезонен работник", което дава право на притежателя да пребивава и да работи на територията на държава - членка на Европейския съюз, за целите на сезонна работа.

1к. (нова - ДВ, бр. 24 от 2018 г., в сила от 23.05.2018 г.) "Програма на Съюза или многостранна програма, предвиждаща обучение в повече от една държава членка" е програма, финансирана от Европейския съюз или неговите държави членки, за насърчаване на мобилността на чужденци в рамките на ЕС или на територията на съответните държави членки, участващи в съответната програма.

2. (изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) "Системно нарушение" е налице тогава, когато в продължение на една година чужденецът е извършил повече от две нарушения.

3. (доп. - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) "Паспорт или заместващ го документ за пътуване" е този, който е издаден по законоустановения ред на съответната държава, в който може да бъде положена виза и който дава право на чужденеца да се завърне в държавата, от която влиза, в държавата на произход или в трета държава, снимката в него позволява установяване самоличността на притежателя му, не съдържа преправки, зачертавания, заличавания, добавки и други в данните, няма следи от подмяна на снимката, положените печати са ясни, изображението на снимката съвпада с образа на притежателя и срокът му на валидност не е изтекъл.

3а. (нова - ДВ, бр. 36 от 2009 г.) "Разрешение за пребиваване" е всяко разрешение за пребиваване, издадено от компетентните органи на Министерството на вътрешните работи в съответствие с единния формат, установен с Регламент (ЕО) № 1030/2002 на Съвета от 13 юни 2002 г. относно единния формат на разрешенията за пребиваване за гражданите на трети страни.

3б. (нова - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г.) "Незаконно пребиваващ чужденец" е всеки чужденец - гражданин на трета държава, който се намира на територията на Република България и не отговаря или е престанал да отговаря на условията за престой или пребиваване.

4. (изм. - ДВ, бр. 23 от 2013 г.) "Връщане" е действие при доброволно или принудително изпълнение на задължение за връщане на чужденеца в неговата страна на произход или страна на транзитно преминаване в съответствие със споразумение на Европейския съюз с трета страна или с двустранни споразумения за обратно приемане, или с други договорености, или в трета страна, в която чужденецът доброволно решава да се върне и в която ще бъде приет.

4а. (нова - ДВ, бр. 36 от 2009 г.) "Доброволно напускане" е изпълнението на задължението на чужденеца за връщане в срока, определен за тази цел в заповедта за налагане на принудителна административна мярка.

4б. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) "Уязвими лица" са малолетни или непълнолетни лица, непридружени малолетни или непълнолетни лица, лица с увреждания, възрастни хора, бременни жени, самотни родители с малолетни или непълнолетни деца и лица, които са били подложени на мъчения, изнасилване или други сериозни форми на психическо, физическо или сексуално насилие.

4в. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 23 от 2013 г.) "Опасност да се укрие чужденец, спрямо когото е наложена принудителна административна мярка по чл. 39а, ал. 1, т. 2 и 3" е налице, когато с оглед на фактическите данни може да се направи обосновано предположение, че същото лице ще се опита да се отклони от изпълнението на наложената мярка. Данни в тази насока могат да бъдат обстоятелството, че лицето не може да бъде намерено на обявения от него адрес на пребиваване, наличие на предходни нарушения на обществения ред, на предходни осъждания на лицето, независимо от реабилитацията, не е напуснало страната в рамките на предоставения му срок за доброволно напускане, ясно е показало, че няма

да се съобрази с наложената му мярка, притежава подправени документи или няма никакви документи, представило е невярна информация, вече се е укривало, не е спазило забрана за влизане и други.

5. "Служби за административен контрол на чужденците" са нормативно определените държавни органи, които имат правомощия по този закон.

6. (нова - ДВ, бр. 42 от 2001 г.) "Лице от български произход" е лице, на което поне единият възходящ е българин.

7. (нова - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 29 от 2007 г.) "Извънредни обстоятелства" са стихийни и природни бедствия, аварии, катастрофи, грабежи и обстоятелства, довели до прилагането на неотложна медицинска помощ, както и други събития, настъпили не по волята на чужденеца, които той не е могъл да предвиди или предотврати.

7а. (нова - ДВ, бр. 63 от 2005 г.) "Европейското икономическо пространство" е икономическа общност, която включва държавите - членки на Европейския съюз, Исландия, Лихтенщайн и Норвегия.

8. (нова - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 34 от 2019 г.) "Училище" е институция по смисъла на чл. 25, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование, която участва в програма за ученически обмен или образователен проект.

9. (нова - ДВ, бр. 42 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 112 от 2001 г., в сила от 01.01.2002 г., изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г., доп. - ДВ, бр. 43 от 2011 г., в сила от 15.06.2011 г.) "Дейност на свободна практика" е всяка стопанска дейност, с изключение на дейността по чл. 24, ал. 1, т. 2 и по чл. 25, ал. 1, т. 13, осъществявана в лично качество без ангажимент към работодател.

10. (нова - ДВ, бр. 37 от 2003 г.) "Фактическо извънбрачно съжителство" е налице, когато лицата живеят в едно домакинство и съжителстват на съпружески начала.

11. (нова - ДВ, бр. 37 от 2003 г.) "Превозвач" е физическо или юридическо лице, което съгласно националното си законодателство има право да извършва превоз по суша, по въздух или по вода с транспортно средство, предназначено за осъществяване на такава дейност.

12. (нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) "Търговски посредник" е частна административна агенция, транспортно дружество или туристическа агенция (туроператор или краен продавач).

13. (нова - ДВ, бр. 23 от 2013 г., в сила от 01.05.2013 г., изм. - ДВ, бр. 80 от 2015 г., в сила от 16.10.2015 г.) "Международна закрила" е понятие по смисъла на Закона за убежището и бежанците.

14. (нова - ДВ, бр. 23 от 2013 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) "Основателни съмнения" по смисъла на чл. 10, ал. 1, т. 24 са съмнения относно риска от незаконна миграция, когато от проведеното интервю и от представените документи се установи, че кандидатът използва цели на пътуването като предлог за незаконно установяване на територията на Република България, или когато има противоречие между направените изявления и намерението му да напусне страната в рамките на разрешения срок за пребиваване.

15. (нова - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) "Държавен интерес" е налице, когато недопускането на чужденеца на територията на страната или напускането ѝ могат сериозно да навредят на международните отношения на Република България и това бъде потвърдено писмено от министъра на външните работи или от оправомощени от него длъжностни лица.

16. (нова - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) "Хуманитарни причини" са налице, когато недопускането или напускането на територията на Република България на един чужденец ще създаде сериозна опасност за здравето или живота му поради наличието на обективни обстоятелства, или за целостта на семейството му, или висшият интерес на семейството или на детето изискват неговото допускане или оставане на територията на страната.

17. (нова - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) "Биометрични данни" са цифрови изображения на лицето и на десетте пръстови отпечатаци, които се събират и използват за проверка на

заявената самоличност или за разпознаване и установяване на действителната самоличност.

18. (нова - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) "Анулиране на виза" е решение на компетентен орган за обявяване за невалидно на разрешение за влизане и пребиваване на територията на Република България или за летищен транзит, когато впоследствие се установи, че не са били налице условията за издаването му, както и при наличие на данни, че визата е получена чрез измама.

19. (нова - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) "Отмяна на виза" е решение на компетентен орган за обявяване на разрешение за влизане и пребиваване на територията на Република България или за летищен транзит за невалидно, когато условията за издаване на визата са отпаднали или по писмено заявление на лицето, на което е издадено.

20. (нова - ДВ, бр. 97 от 2017 г., изм. - ДВ, бр. 34 от 2019 г.) "Доказателства за осигурено жилище" са документи, както следва:

а) нотариален акт или друг документ, доказващ собствеността или ползването на имота;

б) декларация от собственика за предоставен адрес на пребиваване; в случай че декларацията не е подадена лично от собственика или от упълномощено от него лице, тя следва да бъде с нотариална заверка на подписа.

21. (нова - ДВ, бр. 14 от 2018 г.) "Зависимо лице" е съпруг/съпруга на военнослужещ или на член на гражданския компонент на структура на НАТО, разположена в Република България, както и лицата, спрямо които военнослужещият или членът на гражданския компонент упражнява родителски, настойнически или попечителски права или е задължен да осигурява издръжка съгласно законодателството на изпращащата държава.

§ 2. За издаване на визи, разрешения за пребиваване и други документи по този закон се събират такси, определени с акт на Министерския съвет.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 3. Този закон отменя Закона за пребиваване на чужденците в Република България (обн., ДВ, бр. 93 от 1972 г.; изм. и доп., бр. 36 от 1979 г., бр. 17 от 1987 г., бр. 26 от 1988 г., бр. 53 от 1989 г., бр. 27 от 1994 г., бр. 120 от 1997 г., бр. 11 и 93 от 1998 г.).

§ 4. В чл. 9, ал. 2 от Закона за чуждестранните инвестиции (обн., ДВ, бр. 97 от 1997 г.; попр., бр. 99 от 1997 г.; изм., бр. 29 от 1998 г.) след думите "министъра на вътрешните работи" се добавя "или от упълномощени от него длъжностни лица".

§ 5. Министерският съвет издава правилник за прилагането на този закон.

§ 6. Изпълнението на закона се възлага на министъра на външните работи, на министъра на вътрешните работи и на министъра на труда и социалната политика.

Законът е приет от XXXVIII Народно събрание на 11 ноември 1998 г. и на 15 декември 1998 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ЗДРАВЕТО

(ОБН. - ДВ, БР. 70 ОТ 2004 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2005 Г.)

§ 38. В едногодишен срок от влизането в сила на закона Министерският съвет приема и

министърът на здравеопазването издава нормативните актове по прилагането му.

§ 39. До влизането в сила на актовете по § 38 издадените нормативни актове по прилагането на отменения Закон за народното здраве се прилагат, доколкото не противоречат на този закон.

§ 40. Изпълнението на закона се възлага на министъра на здравеопазването.

§ 41. Законът влиза в сила от 1 януари 2005 г., с изключение на чл. 53, ал. 3, която влиза в сила от 1 януари 2006 г.

**Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЧУЖДЕНЦИТЕ В
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

(ОБН. - ДВ, БР. 63 ОТ 2005 Г.)

§ 6. Параграф 1, § 2, т. 1 и § 4 влизат в сила от 1 януари 2006 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ АДМИНИСТРАТИВНОПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС**

(ОБН. - ДВ, БР. 30 ОТ 2006 Г., В СИЛА ОТ 12.07.2006 Г.)

§ 139. В Закона за чужденците в Република България (обн., ДВ, бр. 153 от 1998 г.; изм., бр. 70 от 1999 г., бр. 42 и 112 от 2001 г., бр. 45 и 54 от 2002 г., бр. 37 и 103 от 2003 г., бр. 37 и 70 от 2004 г., бр. 11, 63 и 88 от 2005 г.) навсякъде думите "Закона за административното производство" се заменят с "Административнопроцесуалния кодекс".

.....

§ 142. Кодексът влиза в сила три месеца след обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на:

1. дял трети, § 2, т. 1 и § 2, т. 2 - относно отмяната на глава трета, раздел II "Обжалване по съдебен ред", § 9, т. 1 и 2, § 11, т. 1 и 2, § 15, § 44, т. 1 и 2, § 51, т. 1, § 53, т. 1, § 61, т. 1, § 66, т. 3, § 76, т. 1 - 3, § 78, § 79, § 83, т. 1, § 84, т. 1 и 2, § 89, т. 1 - 4, § 101, т. 1, § 102, т. 1, § 107, § 117, т. 1 и 2, § 125, § 128, т. 1 и 2, § 132, т. 2 и § 136, т. 1, както и § 34, § 35, т. 2, § 43, т. 2, § 62, т. 1, § 66, т. 2 и 4, § 97, т. 2 и § 125, т. 1 - относно замяната на думата "окръжния" с "административния" и замяната на думите "Софийския градски съд" с "Административния съд - град София", които влизат в сила от 1 март 2007 г.;

2. параграф 120, който влиза в сила от 1 януари 2007 г.;

3. параграф 3, който влиза в сила от деня на обнародването на кодекса в "Държавен вестник".

**Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА КОДЕКСА ЗА СОЦИАЛНО
ОСИГУРЯВАНЕ**

(ОБН. - ДВ, БР. 82 ОТ 2006 Г.)

§ 14. В Закона за чужденците в Република България (обн., ДВ, бр. 153 от 1998 г.; изм., бр. 70 от 1999 г., бр. 42 и 112 от 2001 г., бр. 45 и 54 от 2002 г., бр. 37 и 103 от 2003 г., бр. 37 и 70 от 2004 г., бр. 11, 63 и 88 от 2005 г., бр. 30 от 2006 г.) се правят следните изменения:

1. Навсякъде думите "граничен паспортен контрол" се заменят с "граничен паспортно-визов контрол".

.....

Допълнителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЧУЖДЕНЦИТЕ В
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

(ОБН. - ДВ, БР. 29 ОТ 2007 Г.)

§ 40. Този закон въвежда изискванията на Директива 2003/110/ЕО на Съвета за помощ в случаите на транзит за целите на извеждане извън територията на страната по въздух, Директива 2003/109/ЕО на Съвета относно статута на дългосрочно пребиваващи граждани от трети страни, Директива 2003/86/ЕО на Съвета за правото на събиране на семейството, Директива 2001/51/ЕО на Съвета за допълнение на разпоредбите на чл. 26 от Конвенцията за прилагане на Шенгенското споразумение от 14 юни 1985 г., Директива 2001/40/ЕО на Съвета за взаимното признаване на решения за експулсиране на граждани на трети страни.

Допълнителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЧУЖДЕНЦИТЕ В РЕПУБЛИКА
БЪЛГАРИЯ

(ОБН. - ДВ, БР. 63 ОТ 2007 Г.)

§ 4. Този закон въвежда разпоредбите на Директива 2004/82/ЕО на Съвета относно задължението на превозвачите да съобщават данни за пътниците и на Директива 2005/71/ЕО на Съвета относно специфична процедура за прием на граждани от трети страни за целите на провеждане на научноизследователска дейност.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ "НАЦИОНАЛНА СИГУРНОСТ"

(ОБН. - ДВ, БР. 109 ОТ 2007 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2008 Г.)

§ 44. Законът влиза в сила от 1 януари 2008 г.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ПРИЗНАВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНИ КВАЛИФИКАЦИИ

(ОБН. - ДВ, БР. 13 ОТ 2008 Г., В СИЛА ОТ 08.02.2008 Г.)

§ 16. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ДАНЪЧНО-ОСИГУРИТЕЛНИЯ
ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 12 ОТ 2009 Г., В СИЛА ОТ 01.05.2009 Г., ДОП. - ДВ, БР. 32 ОТ 2009 Г.)

§ 68. (Доп. - ДВ, бр. 32 от 2009 г.) Законът влиза в сила от 1 май 2009 г., с изключение на § 65, 66 и 67, които влизат в сила от датата на обнародването на закона в "Държавен вестник" и § 2 - 10, § 12, т. 1 и 2 - относно ал. 3, § 13 - 22, § 24 - 35, § 36, ал. 1 - 4, § 37 - 51, § 52, т. 1 - 3, т. 4, буква "а", т. 7, буква "е" - относно ал. 10 и 11, т. 8, буква "а", т. 9 и 12 и § 53 - 64, които влизат в сила от 1 януари 2010 г.

Допълнителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЧУЖДЕНЦИТЕ В
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

(ОБН. - ДВ, БР. 36 ОТ 2009 Г.)

§ 16. Този закон въвежда изискванията на Директива 2008/115/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 г. относно общите стандарти и процедури, приложими в държавите членки, за връщане на незаконно пребиваващи граждани на трети страни (ОВ, L 348/98 от 24 декември 2008 г.).

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЧУЖДЕНЦИТЕ В
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

(ОБН. - ДВ, БР. 36 ОТ 2009 Г.)

§ 17. Висящите административни производства за издаване на разрешение за постоянно пребиваване на основание чл. 25, ал. 1, т. 6, 7 и 8 и членовете на семействата им по смисъла на § 1, т. 1 от допълнителните разпоредби се довършват при условията на този закон.

Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ПРОФЕСИОНАЛНОТО
ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ

(ОБН. - ДВ, БР. 74 ОТ 2009 Г., В СИЛА ОТ 15.09.2009 Г.)

§ 48. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на § 1, който влиза в сила от 15 септември 2009 г., и § 47, който влиза в сила от 1 октомври 2009 г.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА МИНИСТЕРСТВОТО
НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

(ОБН. - ДВ, БР. 93 ОТ 2009 Г., В СИЛА ОТ 25.12.2009 Г.)

§ 100. Законът влиза в сила един месец след обнародването му в "Държавен вестник" с изключение на § 1, 2, 21, 36, 39, 41, 44, 45, 49, 50, 51, 53, 55, 56, 57, 59, 62, 63, 64, 65, 70 и 91, които влизат в сила от деня на обнародването му.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ОРЪЖИЯТА, БОЕПРИПАСИТЕ, ВЗРИВНИТЕ ВЕЩЕСТВА И
ПИРОТЕХНИЧЕСКИТЕ ИЗДЕЛИЯ**

(ОБН. - ДВ, БР. 73 ОТ 2010 Г., В СИЛА ОТ 17.09.2010 Г.)

§ 32. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник" с изключение на:

1. член 15, 16, чл. 17, ал. 3, чл. 29, ал. 1 - 3, чл. 30, 33, 34, 44, 72, 107, 110, чл. 121, ал. 2, т. 10, чл. 130, чл. 145, ал. 1, т. 5, чл. 162, 163, 164, чл. 166, ал. 2 и 4, чл. 169 и чл. 214, ал. 5, които влизат в сила от 5 април 2012 г.;

2. член 94, ал. 1, която влиза в сила от 1 март 2011 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЧУЖДЕНЦИТЕ В
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

(ОБН. - ДВ, БР. 9 ОТ 2011 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 56 ОТ 2018 Г.)

§ 49. (1) Всящите производства по издаване на разрешение за пребиваване се довършват по досегашния ред.

(2) В тримесечен срок от влизането в сила на този закон се прекратява действието на принудителните административни мерки, приложени със заповеди на основание отменената ал. 2 на чл. 43.

(3) Всящите производства по чл. 46а се довършват по досегашния ред.

.....

§ 65. (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2018 г.) Параграф 8, т. 1, буква "д" (относно чл. 10, ал. 1, т. 19) и т. 3, § 21, т. 3 (относно чл. 26, ал. 6), § 38, т. 2, § 43 и § 51, т. 4 и 5 се прилагат след влизането в сила на решение на Съвета относно привеждането в действие на оставащите разпоредби от достиженията на правото от Шенген, свързани с Шенгенската информационна система, в Република България и в Румъния.

§ 66. Параграф 18 относно чл. 24е, ал. 3, изречение второ, § 35, § 38, т. 1, буква "е" относно чл. 40, ал. 1, т. 11 и 12 и § 50, т. 1 (относно т. 1а, изречение второ) и т. 2 (относно т. 7 и 8) влизат в сила от 1 юни 2011 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА НАСЪРЧАВАНЕ НА
ЗАЕТОСТТА**

(ОБН. - ДВ, БР. 43 ОТ 2011 Г., В СИЛА ОТ 15.06.2011 Г.)

§ 21. Законът влиза в сила от 15 юни 2011 г. с изключение на § 5, който влиза в сила от 1 юли 2011 г., и § 16, който влиза в сила от 1 януари 2011 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА МИНИСТЕРСТВОТО
НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ**

(ОБН. - ДВ, БР. 44 ОТ 2012 Г., В СИЛА ОТ 01.07.2012 Г.)

§ 54. (1) Създадената с този закон Главна дирекция "Национална полиция" е правопреемник на активите, пасивите, правата и задълженията на Главна дирекция "Криминална полиция" и на Главна дирекция "Охранителна полиция".

(2) Процесуалното представителство по всячки спорове на Главна дирекция "Криминална полиция" и Главна дирекция "Охранителна полиция" се осъществява от директора на Главна дирекция "Национална полиция".

§ 55. С влизането в сила на този закон заварените служебни и трудови правоотношения на държавните служители и лицата, работещи по трудово правоотношение в Главна дирекция "Криминална полиция" и в Главна дирекция "Охранителна полиция", се преобразуват съответно в служебни и трудови правоотношения на държавни служители и на лица, работещи по трудово правоотношение в Главна дирекция "Национална полиция".

§ 56. Издадените подзаконовни нормативни актове преди влизането в сила на този закон се прилагат до издаването на съответните нови актове, доколкото не му противоречат.

§ 57. Стажът, придобит по Закона за държавния служител и по Кодекса на труда от служителите по § 64 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за Министерството на вътрешните работи (ДВ, бр. 93 от 2009 г.), се зачита за работа при един и същ работодател, съответно орган по назначаване.

.....

§ 70. Законът влиза в сила от 1 юли 2012 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА НАСЪРЧАВАНЕ НА
ИНВЕСТИЦИИТЕ**

(ОБН. - ДВ, БР. 16 ОТ 2013 Г.)

§ 31. Всяките административни производства за издаване на разрешение за постоянно пребиваване на основание отменената т. 7 на чл. 25, ал. 1 от Закона за чужденците в Република България се довършват по досегашния ред.

**Допълнителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЧУЖДЕНЦИТЕ В
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

(ОБН. - ДВ, БР. 23 ОТ 2013 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 56 ОТ 2018 Г.)

§ 33. Този закон въвежда изискванията на Директива 2011/51/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2011 г. за изменение на Директива 2003/109/ЕО на Съвета за разширяване на обхвата ѝ до лица, ползващи се от международна закрила (ОВ, L 132/1 от 19 май 2011 г.).

Преходни и Заключителни разпоредби

**КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЧУЖДЕНЦИТЕ В
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

(ОБН. - ДВ, БР. 23 ОТ 2013 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 56 ОТ 2018 Г.)

§ 35. (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2018 г.) Параграф 4, т. 2, 3 и 4, § 20, т. 1, § 23, т. 2, § 24, § 26, т. 1 и § 28 се прилагат след влизането в сила на решение на Съвета относно привеждането в действие на оставащите разпоредби от достиженията на правото от Шенген, свързани с Шенгенската информационна система, в Република България и в Румъния.

§ 36. Параграф 12, т. 2, § 14, т. 2 и 3, § 15, 18, 19, § 27, т. 2 относно чл. 44а, ал. 4, § 32, т. 3 относно § 1, т. 13 от допълнителните разпоредби и § 34 влизат в сила от 1 май 2013 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНА
АГЕНЦИЯ "НАЦИОНАЛНА СИГУРНОСТ"**

(ОБН. - ДВ, БР. 52 ОТ 2013 Г., В СИЛА ОТ 14.06.2013 Г.)

§ 27. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

**Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА МЛАДЕЖТА**

(ОБН. - ДВ, БР. 68 ОТ 2013 Г., В СИЛА ОТ 02.08.2013 Г.)

§ 55. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

**Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА НАСЪРЧАВАНЕ НА
ЗАЕТОСТТА**

(ОБН. - ДВ, БР. 70 ОТ 2013 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 56 ОТ 2018 Г.)

§ 22. (В сила от 24.12.2013 г.) Със Закона за чужденците в Република България се въвеждат изискванията на Директива 2011/98/ЕС на ЕП и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно единна процедура за кандидатстване на граждани на трети държави за единно разрешение за пребиваване и работа на територията на държава членка и относно общ набор от права за работници от трети държави, законно пребиваващи в държава членка (ОВ, L 343/1 от 23 декември 2011 г.) и Директива 2009/50/ЕО на Съвета от 25 май 2009 г. относно условията за влизане и пребиваване на граждани на трети държави за целите на висококвалифицирана трудова заетост (ОВ, L 155/17 от 18 юни 2009 г.).

.....

§ 25. (1) Параграф 14, § 20, т. 2 и 3, § 21, т. 1, 3, 4 и 7, § 22 и 23 влизат в сила от 24 декември 2013 г.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2018 г.) Параграф 21, т. 6, 8, т. 9, буква "б", т. 10, буква "а" и т. 11 влизат в сила от датата на влизането в сила на решение на Съвета относно привеждането в действие на оставащите разпоредби от достиженията на правото от Шенген, свързани с

Шенгенската информационна система, в Република България и в Румъния.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЧУЖДЕНЦИТЕ В
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

(ОБН. - ДВ, БР. 108 ОТ 2013 Г.)

§ 4. Този закон се прилага и за молбите за придобиване на българско гражданство по натурализация, подадени до влизането му в сила.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЗАБРАНА НА ХИМИЧЕСКОТО
ОРЪЖИЕ И ЗА КОНТРОЛ НА ТОКСИЧНИТЕ ХИМИЧЕСКИ ВЕЩЕСТВА И ТЕХНИТЕ
ПРЕКУРСОРИ**

(ОБН. - ДВ, БР. 14 ОТ 2015 Г.)

§ 29. В Закона за чужденците в Република България (обн., ДВ, бр. 153 от 1998 г.; изм., бр. 70 от 1999 г., бр. 42 и 112 от 2001 г., бр. 45 и 54 от 2002 г., бр. 37 и 103 от 2003 г., бр. 37 и 70 от 2004 г., бр. 11, 63 и 88 от 2005 г., бр. 30 и 82 от 2006 г., бр. 11, 29, 52, 63 и 109 от 2007 г., бр. 13, 26, 28 и 69 от 2008 г., бр. 12, 32, 36, 74, 82, 93 и 103 от 2009 г., бр. 73 от 2010 г., бр. 9 и 43 от 2011 г., бр. 21 и 44 от 2012 г., бр. 16, 23, 52, 68, 70 и 108 от 2013 г. и бр. 53 от 2014 г.) навсякъде думите "Министерството на икономиката, енергетиката и туризма" се заменят с "Министерството на икономиката".

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ**

(ОБН. - ДВ, БР. 79 ОТ 2015 Г., В СИЛА ОТ 01.08.2016 Г.)

§ 60. Законът влиза в сила от 1 август 2016 г., с изключение на:

1. член 22, ал. 2, т. 3, 4 и 13 и ал. 3, глава шеста, раздели I, II и III и § 58, които влизат в сила един месец след обнародването на закона в "Държавен вестник";
2. глава седма, която влиза в сила два месеца след обнародването на закона в "Държавен вестник";
3. глава шестнадесета, която влиза в сила от 1 януари 2017 г.;
4. параграф 46, т. 1, буква "а", която влиза в сила от 1 август 2022 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА УБЕЖИЩЕТО И
БЕЖАНЦИТЕ**

(ОБН. - ДВ, БР. 80 ОТ 2015 Г., В СИЛА ОТ 16.10.2015 Г.)

§ 78. В Закона за чужденците в Република България (обн., ДВ, бр. 153 от 1998 г.; изм., бр. 70 от 1999 г., бр. 42 и 112 от 2001 г., бр. 45 и 54 от 2002 г., бр. 37 и 103 от 2003 г., бр. 37 и 70 от 2004 г., бр. 11, 63 и 88 от 2005 г., бр. 30 и 82 от 2006 г., бр. 11, 29, 52, 63 и 109 от 2007 г., бр. 13, 26, 28 и 69 от 2008 г., бр. 12, 32, 36, 74, 82, 93 и 103 от 2009 г., бр. 73 от 2010 г., бр. 9 и 43 от

2011 г., бр. 21 и 44 от 2012 г., бр. 16, 23, 52, 68 и 70, 108 от 2013 г., бр. 53 от 2014 г. и бр. 14 от 2015 г.) се правят следните изменения и допълнения:

.....
6. Навсякъде в закона думата "особена" се заличава.
.....

§ 83. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на § 40, който влиза в сила от 1 януари 2016 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ТРУДОВАТА МИГРАЦИЯ И ТРУДОВАТА МОБИЛНОСТ**

(ОБН. - ДВ, БР. 33 ОТ 2016 Г., В СИЛА ОТ 21.05.2016 Г.)

§ 8. Законът влиза в сила от 21 май 2016 г. с изключение на раздел VIII от глава втора, който влиза в сила от 1 януари 2017 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЧУЖДЕНЦИТЕ В
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

(ОБН. - ДВ, БР. 97 ОТ 2016 Г.)

§ 52. (1) Издадените до влизането в сила на този закон удостоверения за пътуване зад граница на лице без гражданство са валидни до изтичане на срока, за който са издадени.

(2) Удостоверенията за пътуване зад граница на лице без гражданство, издадени след влизането в сила на този закон, са по досегашния образец, утвърден с акт на Министерския съвет.

§ 53. Неприклучилите до влизане в сила на този закон производства, с изключение на производствата за издаване на "удостоверение за пътуване зад граница на лице без гражданство", се довършват по досегашния ред.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА БЪЛГАРСКИТЕ
ЛИЧНИ ДОКУМЕНТИ**

(ОБН. - ДВ, БР. 101 ОТ 2016 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2020 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 97 ОТ 2017 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 1 ОТ 2019 Г., В СИЛА ОТ 31.12.2018 Г.)

§ 21. (Изм. - ДВ, бр. 97 от 2017 г., изм. - ДВ, бр. 1 от 2019 г., в сила от 31.12.2018 г.) Законът влиза в сила от 1 януари 2020 г., с изключение на § 12, 13, 16, 19 и 20, които влизат в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник".

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА МИНИСТЕРСТВОТО
НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ**

(ОБН. - ДВ, БР. 97 ОТ 2017 Г.)

§ 54. Започналите и неприключили до влизането в сила на този закон съдебни производства по отменените ал. 3 и 4 на чл. 46а от Закона за чужденците в Република България се разглеждат по досегашния ред.

§ 55. Започналите и неприключили до влизането в сила на този закон производства по предоставяне на решения и издаване на разрешения за пребиваване и работа на граждани на трети държави по Закона за чужденците в Република България и по Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност се довършват по досегашния ред.

§ 56. (1) Параграфи 4, 6, 11, 12, 14, § 34, т. 1, буква "б" и т. 2, § 40, 41, § 51, т. 1, т. 2 относно изречение второ, т. 7, буква "б" и т. 12, буква "б" и § 52 влизат в сила от 1 януари 2018 г.

(2) Параграф 44, т. 11 влиза в сила от 1 януари 2017 г.

(3) Параграф 45, т. 4 влиза в сила от 1 август 2017 г.

(4) Параграф 47, т. 2 и т. 14, буква "г", § 51, т. 2 относно изречение първо, т. 3, буква "б" и т. 14, буква "а" относно т. 68 влизат в сила 6 месеца след обнародването на закона в "Държавен вестник".

**Заклучителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ТРУДОВАТА
МИГРАЦИЯ И ТРУДОВАТА МОБИЛНОСТ**

(ОБН. - ДВ, БР. 24 ОТ 2018 Г., В СИЛА ОТ 23.05.2018 Г.)

§ 55. Законът влиза в сила от 23 май 2018 г.

**Преходни и Заклучителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА
АДМИНИСТРАТИВНОПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС**

(ОБН. - ДВ, БР. 77 ОТ 2018 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2019 Г.)

§ 156. Законът влиза в сила от 1 януари 2019 г., с изключение на:

1. параграфи 4, 11, 14, 16, 20, 30, 31, 74 и § 105, т. 1 относно изречение първо и т. 2, които влизат в сила от 10 октомври 2019 г.;

2. параграфи 38 и 77, които влизат в сила два месеца след обнародването на този закон в "Държавен вестник";

3. параграф 79, т. 1, 2, 3, 5, 6 и 7, § 150 и 153, които влизат в сила от деня на обнародването на този закон в "Държавен вестник".

**Заклучителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ПРЕМИНАВАНЕТО ПРЕЗ И
ПРЕБИВАВАНЕТО НА ТЕРИТОРИЯТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ НА
СЪЮЗНИЧЕСКИ И НА ЧУЖДИ ВЪОРЪЖЕНИ СИЛИ**

(ОБН. - ДВ, БР. 1 ОТ 2019 Г.)

§ 5. Параграф 2, т. 2 влиза в сила от 31 декември 2018 г.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ**

(ОБН. - ДВ, БР. 24 ОТ 2019 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2020 Г.)

§ 45. Законът влиза в сила от 1 януари 2020 г., с изключение на:

1. параграф 6, т. 5, буква "а", § 7, т. 2, букви "а" и "б", т. 3, т. 6, буква "а", т. 9 и 10, § 18, т. 2 в частта относно "домове за медико-социални грижи за деца съгласно Закона за лечебните заведения" и § 20, т. 2 в частта относно заличаването на думите "и домовете за медико-социални грижи за деца", и т. 5, буква "в", които влизат в сила от 1 януари 2021 г.;

2. параграф 3, т. 4, букви "е", "ж" и "з" и § 28, т. 1, буква "а", т. 2 и 5, които влизат в сила от 1 януари 2019 г.

3. член 22, ал. 4, чл. 40, чл. 109, ал. 1, чл. 124, чл. 161, ал. 2, § 3, т. 6, § 30, 36, 37 и 43, които влизат в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник".

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЧУЖДЕНЦИТЕ В
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

(ОБН. - ДВ, БР. 34 ОТ 2019 Г.)

§ 24. (*) (1) Гражданите на Обединеното кралство и членовете на техните семейства, които към деня, следващ датата на оттегляне на Обединеното кралство от Европейския съюз, са влезли и пребивават законно в Република България или притежават валиден документ за пребиваване, издаден от Република България, могат в срок до 31 декември 2020 г. да подадат лично заявление в дирекция "Миграция" или в областните дирекции на Министерството на вътрешните работи за издаване на разрешение за пребиваване в Република България, за което незабавно им се издава временно удостоверение за пребиваване. Към заявлението се прилагат необходимите документи по Закона за влизането, пребиваването и напускането на Република България на гражданите на Европейския съюз и членовете на техните семейства.

(2) На лицата по ал. 1, които не представляват заплаха за националната сигурност или обществения ред, в срок до един месец от датата на подаване на заявлението се издава разрешение за пребиваване при условията на Закона за влизането, пребиваването и напускането на Република България на гражданите на Европейския съюз и членовете на техните семейства.

(3) Членовете на семейството на гражданин на Обединеното кралство, получил разрешение за пребиваване по ал. 2, които към деня, следващ датата на оттегляне на Обединеното кралство от Европейския съюз, са придобили качеството на член на семейство на гражданин на Обединеното кралство, но които към този ден не пребивават в Република България, могат в срок до 29 март 2022 г. да подадат лично заявление в дирекция "Миграция" или в областните дирекции на Министерството на вътрешните работи за издаване на разрешение за пребиваване в Република България, за което незабавно им се издава временно удостоверение за пребиваване. Към заявлението се прилагат необходимите документи по Закона за влизането, пребиваването и напускането на Република България на гражданите на Европейския съюз и членовете на техните семейства.

(4) Членовете на семейството на гражданин на Обединеното кралство, получил разрешение за пребиваване по ал. 2, които са придобили качеството на член на семейство на гражданин на Обединеното кралство в периода между деня, следващ датата на оттегляне на Обединеното кралство от Европейския съюз, и 31 декември 2020 г., могат в срок до 31 декември 2020 г. да подадат лично заявление в дирекция "Миграция" или в областните дирекции на

Министерството на вътрешните работи за издаване на разрешение за пребиваване в Република България, за което незабавно им се издава временно удостоверение за пребиваване. Към заявлението се прилагат необходимите документи по Закона за влизането, пребиваването и напускането на Република България на гражданите на Европейския съюз и членовете на техните семейства.

(5) Гражданин на Обединеното кралство, който е член на семейството на български гражданин, придобил това си качество до деня, следващ датата на оттегляне на Обединеното кралство от Европейския съюз, може в срок до 29 март 2022 г. да подаде лично заявление в дирекция "Миграция" или в областните дирекции на Министерството на вътрешните работи за издаване на разрешение за пребиваване в Република България, за което незабавно му се издава временно удостоверение за пребиваване. Към заявлението се прилагат необходимите документи по Закона за влизането, пребиваването и напускането на Република България на гражданите на Европейския съюз и членовете на техните семейства.

(6) На лицата по ал. 3 - 5, които не представляват заплаха за националната сигурност или обществения ред, в срок до един месец от датата на подаване на заявлението се издава разрешение за пребиваване при условията на Закона за влизането, пребиваването и напускането на Република България на гражданите на Европейския съюз и членовете на техните семейства.

(7) Лицата по ал. 3 - 5 могат да влязат на територията на Република България с валиден паспорт и виза, когато такава се изисква. Визата се издава при условията и по реда на чл. 4 от Закона за влизането, пребиваването и напускането на Република България на гражданите на Европейския съюз и членовете на техните семейства.

(8) Държавна агенция "Национална сигурност" предоставя писмено становище в 7-дневен срок от получаване на заявлението по ал. 1 и ал. 3 - 5.

(9) Заявлението по ал. 1 и ал. 3 - 5 е по образец, утвърден със заповед на министъра на вътрешните работи.

(10) Разрешението за пребиваване по ал. 1 и ал. 3 - 5 се издава съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 1030/2002 на Съвета от 13 юни 2002 г. относно единния формат на разрешенията за пребиваване за гражданите на трети страни, като в него задължително се отбелязва "пребивавал законно към деня, следващ датата на оттегляне на Обединеното кралство от Европейския съюз" - за гражданин на Обединеното кралство, или "член семейство на гражданин на Обединеното кралство, пребивавал законно към деня, следващ датата на оттегляне на Обединеното кралство от Европейския съюз" - за членовете на неговото семейство. В случаите по ал. 5 се отбелязва "член семейство на български гражданин към деня, следващ датата на оттегляне на Обединеното кралство от Европейския съюз".

(11) Таксата, която се събира за издаване на разрешенията за пребиваване по ал. 1 и ал. 3 - 5 е същата, която се събира за издаване на "карта за пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза" на продължително или постоянно пребиваващ член на семейството на гражданин на Европейския съюз, който не е гражданин на Европейския съюз и който е упражнил правото си на свободно придвижване.

(12) Когато лицата по ал. 1 и ал. 3 - 5 не отговарят на условията по ал. 2, съответно по ал. 6, органите на дирекция "Миграция" или областните дирекции на Министерството на вътрешните работи мотивирано отказват издаването на разрешение за пребиваване.

(13) Отказът по ал. 12 подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(14) На децата на гражданин на Обединеното кралство, получил разрешение за пребиваване по ал. 2, родени в периода между деня, следващ датата на оттегляне на Обединеното кралство от Европейския съюз, и 31 декември 2022 г., се издава разрешение за пребиваване при условията на Закона за влизането, пребиваването и напускането на Република

България на гражданите на Европейския съюз и членовете на техните семейства.

.....

§ 34. (1) Параграф 5, § 7, т. 1, буква "в" и § 17 влизат в сила 6 месеца след обнародването на закона в "Държавен вестник".

(2) Параграф 24 влиза в сила от деня, следващ датата на оттегляне на Обединеното кралство от Европейския съюз.

Релевантни актове от Европейското законодателство

Директиви:

ДИРЕКТИВА (ЕС) 2016/801 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 11 май 2016 година относно условията за влизане и пребиваване на граждани на трети държави с цел провеждане на научно изследване, следване, стаж, доброволческа дейност, програми за ученически обмен или образователни проекти и работа по програми "au pair"

ДИРЕКТИВА 2011/98/ЕС НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 13 декември 2011 година относно единна процедура за кандидатстване на граждани на трети държави за единно разрешение за пребиваване и работа на територията на държава-членка и относно общ набор от права за работници от трети държави, законно пребиваващи в държава-членка

ДИРЕКТИВА 2011/51/ЕС НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 11 май 2011 година за изменение на Директива 2003/109/ЕО на Съвета за разширяване на обхвата ѝ до лица, ползващи се с международна закрила

ДИРЕКТИВА 2009/50/ЕО НА СЪВЕТА от 25 май 2009 година относно условията за влизане и пребиваване на граждани на трети държави за целите на висококвалифицирана трудова заетост

ДИРЕКТИВА 2008/115/ЕО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 16 декември 2008 година относно общите стандарти и процедури, приложими в държавите-членки за връщане на незаконно пребиваващи граждани на трети страни

ДИРЕКТИВА 2005/71/ЕО НА СЪВЕТА от 12 октомври 2005 година относно специфична процедура за прием на граждани от трети страни за целите на провеждане на научноизследователска дейност (отм.)

ДИРЕКТИВА 2004/114/ЕО НА СЪВЕТА от 13 декември 2004 година относно условията за прием на граждани на трети страни с цел образование, ученически обмен, безвъзмездно обучение или доброволческа дейност (отм.)

ДИРЕКТИВА 2004/82/ЕО НА СЪВЕТА от 29 април 2004 година относно задължението на превозвачите да съобщават данни за пътниците

ДИРЕКТИВА 2004/38/ЕО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 29 април 2004 година относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите-членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и отменяща Директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО

ДИРЕКТИВА 2003/110/ЕО НА СЪВЕТА от 25 ноември 2003 година относно помощ в случаите на транзит за целите на извеждане от територията по въздух

ДИРЕКТИВА 2003/109/ЕО НА СЪВЕТА от 25 ноември 2003 година относно статута на дългосрочно пребиваващи граждани от трети страни

ДИРЕКТИВА 2003/86/ЕО НА СЪВЕТА от 22 септември 2003 година относно правото на събиране на семейството

ДИРЕКТИВА 2001/51/ЕО НА СЪВЕТА от 28 юни 2001 година за допълнение на разпоредбите на член 26 от Конвенцията за прилагане на Споразумението от Шенген от 14 юни 1985 година

ДИРЕКТИВА 2001/40/ЕО НА СЪВЕТА от 28 май 2001 година относно взаимното признаване на решения за експулсиране на граждани на трети страни

ДИРЕКТИВА 95/46/ЕО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 24 октомври 1995 година за защита на физическите лица при обработването на лични данни и за свободното движение на тези данни (отм.)

Регламенти:

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2016/1953 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 26 октомври 2016 година за утвърждаване на европейски пътен документ за връщането на незаконно пребиваващи граждани на трети държави и за отмяна на Препоръката на Съвета от 30 ноември 1994 г.

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2016/679 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните)

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 492/2011 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 5 април 2011 година относно свободното движение на работници в Съюза

РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 810/2009 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 13 юли 2009 година за създаване на Визов кодекс на Общността (Визов кодекс)

РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 1030/2002 НА СЪВЕТА от 13 юни 2002 година относно единния формат на разрешенията за пребиваване за гражданите на трети страни

РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 334/2002 НА СЪВЕТА от 18 февруари 2002 година за изменение на Регламент (ЕО) № 1683/95 за определяне на единен формат за визи

РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 333/2002 НА СЪВЕТА от 18 февруари 2002 година за единния формат на формуляра за поставяне на визите, които се издават от държавите-членки на лицата, които притежават пътен документ, който не е признат от държавата-членка, която е изготвила формуляра

РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 539/2001 НА СЪВЕТА от 15 март 2001 година за определяне на третите страни, чиито граждани трябва да притежават виза, когато преминават външните граници на държавите-членки, както и тези, чиито граждани се освободени от това изискване

РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 1683/95 НА СЪВЕТА от 29 май 1995 година за определяне на единен формат за визи

РЕГЛАМЕНТ (ЕИО) № 2434/92 НА СЪВЕТА от 27 юли 1992 година за изменение на част II от Регламент (ЕИО) № 1612/68 относно свободното движение на работници в рамките на Общността (отм.)

РЕГЛАМЕНТ (ЕИО) № 1612/68 НА СЪВЕТА от 15 октомври 1968 година относно свободното движение на работници в Общността (отм.)

Решения:

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА от 27 май 1999 година за подобряване на обмена на информация за борба срещу подправени пътни документи

РЕШЕНИЕ НА ИЗПЪЛНИТЕЛНИЯ КОМИТЕТ от 16 декември 1998 година за въвеждане на единен документ като доказателство за покана, издръжка и подслон (SCH/Com-ex (98) 57)

РЕШЕНИЕ 98/701/ПВР НА СЪВЕТА от 3 декември 1998 година относно общи правила за попълване на единен образец на разрешение за пребиваване

РЕШЕНИЕ 96/749/ПВР НА СЪВЕТА от 16 декември 1996 година за мониторинг върху прилагането на актове, приети от Съвета, относно незаконната имиграция, повторното приемане, незаконната заетост на граждани на трети страни и сътрудничество при изпълнението на заповеди за експулсиране

РЕШЕНИЕ НА ИЗПЪЛНИТЕЛНИЯ КОМИТЕТ от 27 юни 1996 година относно принципите за издаване на шенгенски визи в съответствие с член 30, параграф 1, буква а) от Конвенцията за прилагане на Споразумението от Шенген (SCH/Com-ex (96)13 rev. 1)

РЕШЕНИЕ НА ИЗПЪЛНИТЕЛНИЯ КОМИТЕТ от 21 ноември 1994 година за въвеждане на единни входни и изходни гранични печати (SCH/Com-ex (94)16 rev.)

РЕШЕНИЕ НА ИЗПЪЛНИТЕЛНИЯ КОМИТЕТ от 14 декември 1993 година относно общите принципи за анулиране, отменяне или съкращаване на срока на валидност на единните визи (SCH/Com-ex (93)24) (отм.)

РЕШЕНИЕ НА ИЗПЪЛНИТЕЛНИЯ КОМИТЕТ от 14 декември 1993 година за продължаване на единната виза (SCH/Com) ex (93) 21) (отм.)

РЕШЕНИЕ НА КОМИСИЯТА от 8 юни 1988 година относно установяване на предварителна процедура за съобщаване и консултации по миграционните политики по отношение на страни, които не са членки (88/384/ЕИО)

СЪВМЕСТНО ДЕЙСТВИЕ 98/700/ПВР от 3 декември 1998 година прието от Съвета на основание член К.3 от Договора за Европейски съюз, относно създаването на Европейска система за архивиране на изображения (FADO)

СЪВМЕСТНО ДЕЙСТВИЕ от 4 март 1996 година прието от Съвета въз основа на член К.3 от Договора за Европейския съюз, относно режима на транзитно преминаване през летищата (отм.)